

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרה"ץ שליט"א

פרשת
ראה
כ"ג – כ"ט מנחם אב תשפ"ה

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב, עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'

או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד:
לְמוּד הַבַּבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי, תּוֹסֶפְתָּא וּנְבִיאִים כְּתוּבִים יְהֶיה לְעִלּוּי
הַשְׁכִינָה הַקְדוֹשָׁה וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם, גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצָּלָחָה לְכֻלָּל
נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מְשִׁיחַ־צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים
וּבְנִין בֵּית־מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

ואידך שרי – אף בשתיה, דקסבר צדדין לאו חיבור ליאסר כל היין. ולית הלכתא כוותיה, דהא מוקי רב יימר מילתיה דרב פפא כתנאי וקם ליה רב פפא כרבי יהודה דיחיד'אה, ויחיד ורבים הלכה כרבים, דפליגי רבנן עליה ואמרי: בין מצדיה בין מפיה – טמאה, דכולן חיבור. **עד ביזא** – כל יין שלמעלה לנקב אסור, דכיון דכולו נמשך אחר הנקב לצאת דרך שם – הוה ליה חיבור ואסור. **כתנאי** – אימור הא דרב פפא, ולאו דברי הכל היא. שוליה – שהיא יושבת עליהן, שכל חביות שבתלמוד כדים של חרס הן. **ניקבה מפיה** – הואיל וכל היין שלמטה נעשה בסיס לעליון הוי חיבור. ומשוליה נמי, הואיל וכל היין נמשך אחר הנקב הוי חיבור. אבל נקב מצדיה טהורה מכאן ומכאן, כרב פפא. ורבנן לית להו דרב פפא, הלכך לית הלכתא כוותיה, וכולו אסור בשתיה ומותר בהנאה. **גוי אדנא** – מערה היין מדנא לכובא. **וישראל אכובא** – ואוחזו בידו. **חמרא אסור** – בהנאה, דזהיינו נמי יין שמזגו גוי, וכחו הוא, ואסרנא ליה משום "לך לך אמרין" כו'. **ואי קא מצדד אצידוני** – לכובא. **חמרא אסור** – משום דמקרקש ליה לחמרא. ובכובא מליאה עסקינן, דלמא נגע. לישנא אחרינא: אפילו חסירא נמי, בין דמקרקש בכוונה – הוה ליה כחו בכוונה ואסור בשתיה. **זיקא** = נוד קשור. **וקאתי ישראל אחוריה** – וחזי דלא נגע גוי בגווה. **כובא חסירא שרי** – דאין קרקוש בכלי פתוח, ואף על גב דבי דרי ליה אי אפשר בלא קרקוש מעט, בין דלא ניחא ליה בקרקושיה, דלמא מישתפיך – הוה ליה כחו שלא בכוונה ומותר. אבל זיקא הוי קרקוש, ודומה למשכשך והוי נסך. **אין דרך ניסוך בכך** – אבל בכובא מליאה איכא למיחש לנגיעה כשהוא נותן ידו על שפתו, לא פליג רב אשי ואסור. **מעצרא זייר'א** – גת דאין דורכין אלא כובשין בקורה. זייר'א – מכבש, כמו (שופטים ו:) "ויזר את הגזה וימץ" טל מן הגזה מלא ספל מים". **בכחו** – דיכא דעבדים נסחטים מכחו, כגון שעולה על הנסרים שעל התפוח ומכבידם. **כולי עלמא לא פליגי** – דאסור. **כח כחו** – כגון שמנגלגל הגלגל שקורין ווי"ץ והיא מפלת הקורה, ובלשון לעז אישפלג"ל.
דאיפקעה

מצידיה טהורה – פירוש: חוץ מן היין שבעובי הנקב. ואם תאמר: אמאי לא יטמא את המותר? יש לומר דמשקה הבא מחמת טבול יום נפסלים ואינם פוסלים. תדע, דהא תנן (טבול יום פרק ב משנה ה): שמן שקף על גבי יין ונגע טבול יום במקצתו לא פסל אלא מקום מגעו. ואפילו מאן דפוסל היינו טעמא – מפני ששניהם חיבור זה לזה. **גוי** אדנא וישראל אכובא – ריקנית ואוחזו בידו, דמרא אסור. פירש הקונטרס: ואפילו בהנאה, דהזה ליה יין שמזגו גוי, דכחו הוא, ואסרנא ליה משום "לך לך". ולפי אותו פירוש שפירש לעיל גבי יין שמזגו, דאינו אסור בהנאה, יש לומר שיש להחמיר כאן יותר, שיש לתלות שהדריכו בכוונת ניסוך. ומיהו כחו של גוי הוא, ובמאי דלעיל גוזר הנשאר בכלי מותר. ודוקא כי שפך הגוי לבדו, וכן בסמוך כי צדד לבדו, אבל אם סייע לו ישראל – הכל מותר ואף בשתיה, דכל היכא דכח גוי אסור אם כח אחר מעורב בו מותר. ומיהו לכתחלה אסור, כדאמרינן לקמן (עב, ב): אמר להו רבא לתנהו שפוכא: כי שפכיתו חמרא לא ליקרב גוי ולסייע בהדייכו, דלמא משתליחו ושדיהו ליה עליה. **ואי** מצדד דאצידוני אסיר – נראה לרבינו יצחק בן רבינו מאיר באותו לשון שפירש הקונטרס אפילו בכובא חסירא. דכיון דמקרקש ליה בכוונה הוה ליה כחו בכוונה ואסור בשתיה. ומדמפי ליה לנוגע בקנה, דמה לי נוגע בקנה או נוגע בשולי הכובא. ואומר רבינו יצחק כי יש בני אדם שמניחים גוי לבדו להגביה העגלה שהחבית בתוכה, או החבית בשהוא מקלח מקלח תוך הכובא, כדי שיקלח יפה, ואומרים: מסייע שאין בו ממש הוא, דבלאו הכי היה מקלח. ולא רצה לומר בזה לא איסור ולא היתר. אבן יש להחמיר בבני אדם בשמטין הכובא שיש בה מעט יין לצד אחד, שלא יטה אותו הגוי, ואפילו אם נער קטן מסייע, דמסייע כי האי – ודאי מסייע אין בו ממש, כי ההוא דזה יכול וזה אינו יכול לפרק "המצניע" (שבת קנ, א). **זיקא** בין מליא בין חסירא שרי – דאין דרך ניסוך בכך על ידי קרקוש יין בכלי בשעה שנושאו. והכי קיימא לן, דרב אשי הוא מתראה. ואכובא לא פליג, ואסור. ודוקא כשנושאה על ראשו או על כתיפו, דאיכא למיחש דלמא נגע, אבל במוט או לישא הדלי דרך טבעתו מותר. ומכאן יש ללמוד שאם יש כאן נוד של ערב רך מלא יין, אף על פי שתגוי דוחק ומגיע דפנותיו זה לזה – דכשר, כיון דאין דרך ניסוך בכך. ומכאן התיר רבינו תם על ברזא שהיתה רפויה בחבית, ועל שתימת הרפויה שהיתה רפויה על פי החבית, ובא גוי והדיק. וגם בפיטם גדול שלא היו השולים מהודקים, ובא יהודי ושם נערות והיה תופשה נגד הנקב ומגע קצת היין לצאת ולא כל כך, ובא הנגר גוי והעמידו בהידוק בנגד הסדק בסכין עד שסתם הסדק – כל זה התיר מטעם מדמה כל אלו המעשים לנוד של ערב רך, שאין דרך ניסוך בכך. וגם רבינו יצחק הורה להסמוך על היתר זה אם ירצו, אף על פי שיש פתחון פה לבעל דין להלוק. וגם היה רבינו יצחק מביא ראיה מההיא דלקמן (עה, ב) דעם הארץ שהושיט ידו לגת ונגע באשכולות, דאשכולות טמאין והגת טהורה ואף על פי שהיין מהלך, מטעם דמפסקי אשכולות. אבן רבינו הם דחה אותה ראיה, כי שם מדבר אחר דריכה והוצאת יין מן הגת, ומהודקות יחד האשכולות ועצורות בעין שעושין אותן כתפות שלנו, ולכן מפסיק היטב היטב. **הוה** עובדא בכח כחו ואסרה רב יעקב מנהר פקוד – וכן פסק רבינו חננאל, דמעשה רב. לכן טוב הדבר שיסייע הישראל עם הגוי לגלגל בשמשפיל הקורה על הגת של עגבים, ובעינן שיהיה גם הישראל לבדו יכול להשפילה, או שאינם יכולין להשפילו כל אחד לבדו. אבל אם די בכח הגוי ואין די בכח הישראל – שמא יש לאסור כמו זה יכול וזה אינו יכול, דהוי מסייע שאין בו ממש. אמנם רבינו שמואל בן מאיר פירש שאם גלגל הגוי לבדו ויש כאן הפסד מרובה – יש למסור על איכא דאמרי שמתיר בבח כחו. ובהני מעצרי דידן איכא שלשה כחות – מקל וגלגל וקורה, ועוד כח רביעי כשמשימין דפים על העגבים. ומיהו למאן דאסר לא מצינו חילוק בין שלשה כחות לשנים.
מעשה

וְאִידָךְ שָׁרֵי. וְאֵיכָא דְּאָמְרִי, אָמַר רַב פָּפָּא: עַד הֲבָרָזָא חַמְרָא אָסֵיר, וְאִידָךְ שָׁרֵי. אָמַר רַב יִימָר, כְּתַנָּאֵי: חֲבִית שֶׁנִּקְּבָה, בֵּין מִפִּיהָ בֵּין מִשּׁוּלָיָהּ וּבֵין מִצִּדָּיהָ, וְנָגַע בּוֹ טְבוֹל יוֹם - טְמֵאָה; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִפִּיהָ וּמִשּׁוּלָיָהּ - טְמֵאָה, מִצִּדֶּיהָ - טְהוֹרָה מִכָּאן וּמִכָּאן. אָמַר רַב פָּפָּא: גּוֹי אַדָּנָא וְיִשְׂרָאֵל אַכּוּבָא - חַמְרָא אָסֵיר, מַאי טַעְמָא? כִּי קָאֲתֵי - מְכַסֵּח גּוֹי קָאֲתֵי; יִשְׂרָאֵל אַדָּנָא וְגוֹי אַכּוּבָא - חַמְרָא שָׁרֵי, וְאִי מְצַדֵּד צָדִידֵי - אָסֵיר. אָמַר רַב פָּפָּא: הָאי גּוֹי דְּדָרֵי זִיקָא וְקָאֲזַיל יִשְׂרָאֵל אֲחוֹרֵיהּ, מָלֵיא שָׁרֵי - דְּלָא מְקָרְקֵשׁ, חֲסִירָא אָסֵיר - דִּילְמָא מְקָרְקֵשׁ; כּוּבָּא, מָלֵיא אָסֵיר - דִּילְמָא נָגֵע, חֲסִירָא שָׁרֵי - דְּלָא נָגֵע. רַב אָשֵׁי אָמַר: זִיקָא, בֵּין מָלֵיא בֵּין חֲסִירָא שָׁרֵי, מַאי טַעְמָא? אֵין דֶּרֶךְ נִיסּוּךְ בְּכָךְ. מַעְצָרָא זַיְירָא - רַב פָּפִּי שָׁרֵי, רַב אַשֵׁי וְאִיתֵימָא רַב שִׁמִּי בַּר אַשֵׁי אָמַר. בְּכְחוֹ כּוּלֵי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי דַּאֲסִיר, כִּי פְּלִיגִי בְּכְחַ כְּחוֹ. אֵיכָּא דְּאָמְרִי: בְּכְחַ כְּחוֹ כּוּלֵי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי דְּשָׁרֵי, כִּי פְּלִיגִי בְּכְחוֹ. הֲוָה עוּבְדָּא בְּכְחַ כְּחוֹ, וַאֲמַר רַב יַעֲקֹב מִנְּהַר פְּקוֹד. הַהוּא חָבְיָתָא
דאיפקעה

בדפרישית, אבל נגע בקילוח היוצא, או אם הישראל מושך יין מן החבית לתוך כלי שיש בו יין נסך, למאן דאמר נצוק אינו חיבור דקימנא לן הכי – מותר כל מה שבחבית אף בשתיה, דמגע הקילוח אינו כלום לגבי מה שבפנים. וכן מוכיחות ההלכות גבי המערה יין נסך לבור, וכן גבי נטל המשפך, דלמאן דאמר נצוק אינו חיבור הכל שרי. וצריך לומר לרב פפא דלישנא דלא אסר אלא לרבות ברזא, שיסתמו אותו הנקב ויעשו הברזא במקום אחר, דבין שהקילוח הראשון שיצא דרך עובי הברזא אסור, אם כן יאסר כל השאר שיצא דרך שם, מפני שנוגע ברובי הנקב שיש בהם כל שעה טופח להטפיח, וראשון ראשון נאסר.

תוספות

לפרש. אלא ודאי אסר הכל כדפרישית, והלכתא כוותיה. והקשה הרב רבינו משה מקרצי על זה דפסק, דכל זה אינו אלא מכח הפירוש שפירש שאין הנגישתא מגעת עד שולי החבית. והקשה, דלישנא ד"כולי חמרא אגישתא (גרידא)" (גרידא) לא משמע הכי, דהא לא היה נעשה כי אם להריק את החבית דרך שם בלא נקיבה. וגם רש"י פירש לקמן שהגישתא היתה מגעת עד שולי החבית. ומה שהקשה רבינו תם דבכמה דוכתי פסקינן כיחיד לגבי רבים – היינו לשפסק בהדיא כוותיה, אבל הכא – דלמא ברייתא לא שמיע ליה לרב פפא, ודלמא אי שמיע ליה דרבנן פליגי עליה הוה הדר ביה. לכך נראה לו דאין הלכה כרב פפא, מטעם דקם ליה ביחיד'אה, וגם רבינו חננאל פסק כך. ואם תאמר: לפי מה שפירש לעיל שהגישתא היתה מגעת עד שולי החבית, למה לא היה רב פפא רוצה לאסור? וניחא ללישנא דלקמן דמכאן יש ללמוד ברוא אסור, אף על פי שסופו לצאת גם שם – לא היה רוצה לאסור כי אם מה שעלה בחלל הקנה, אבל ללישנא דעד ברוא אסור משום שסופו לצאת, למה לא היה אוסר שם? יש לומר: דעד ברוא סופו לצאת יותר בקל, דכשיסיר גוי ידו מעל הנקב יצא היין מאליו, אבל בבת גישתא כיון ששם הגוי ידו מנעו מלצאת אם לא ימצוץ בקנה פעם שניה. וצריך לומר דבין רב פפא ורבא דלא אסרי בהנאה השאר מטעם תערובת, סברי כרבן שמעון בן גמליאל דאמר: ימכר חוץ מדמי יין נסך שבו. והדיא דקדה במנקט והעלה, דנאסר הכל מפני טפח יין המתערבת, אתיא כרבנן דבפרישית לעיל. ומה שאסרנו מטעם שסופו לצאת – דוקא כשהניח הגוי ידו על נקב הברזא או על הבת גישתא, שמנע היין לצאת והוו כאילו נגע בבולו של מעשה

מעשה לבינה קעביד – ואף בשתיה נמי שרי. פירש רבינו שמואל בן מאיר, וזה לשונו: גוי המדהר מגרופות של גיגית מלא יין כדי שיתחברו סדקין שבאו בה מלמעלה למטה – אין זה במחבץ חבית לאורכה, דחבית מבוקעת מזומנת ליפול חציה אילך וחציה אילך, ובשהוא מחבקה מחבר כל היין זה לזה. אבל גיגית יין במקומו עומד על ידי הדוקו הראשון, וסדק קטן יש שם והוא מדהקו, וכן בחביות של עץ שלנו. אבל דבר זה אסור, להיות גוי תוחב נעורת או מטלית בסדק ובחבור השוליים לסתום, מפני שנוגע ביין. עד כאן לשונו. ורבינו יצחק היה אומר דמותר להיות הגוי תוחב נעורת סביב השוליים במקום שמתחברין אל דופני החבית ומשם היין זב ויוצא, כי הנעורת שתוחב אינו כנגד יין שבפנים, לפי שראשי השוליים מפסיקין, שתחובין בחריצין שבדופני החבית סביב. ואפילו באמצע חיבור השוליים נותן בו הגוי הנעורת, ובלבד שלא יהא שם חלל. ורבינו שמואל אומר דאם יש חבית שמטיפה דרך שוליים יכול הגוי להדוק שם נעורת בסדקין, דהוי כמו לפותייה ומעשה לבינה, אבל אם הוא שותת הרבה יש ליזהר כי אז נוגע הגוי ביין. ומיהו אם אינו נוגע ביד אלא בסכין, כיון שאינו מתכוין רק לסתום ולא ליגע ביין – הוי ליה מגע גוי שלא בכוונה על ידי דבר אחר, ושרי לפירוש רבינו חם. וטוב שישים הישראל המטלית או הנעורת עד שיסכם קצת, והגוי יהדקנו בהיתר, כרבינו חם שכתבתי למעלה. **בעיא** הדרה ובעיא ניגוב – בזמם הזכיר הדרה, דכל ניגוב צריך שיתן מים תחלה. אלא לפי שהיה רוצה לומר: ואי לא בהדרה סגי, נקט הדרה. כתב רבינו שמואל בן מאיר: ומיהו אנן לא עבדינן ניגוב בגתיות של גוים אלא הדרה בעלמא, וסמכינן אראיות שבפרק אזרחין (עבודה זרה עד, ב) דלא בעיא ניגוב. **אי** איכא טופח להטפיח – תימה: היכא דליכא טופח על מנת להטפיח, אי חשיב יין לגבי ניסוך – אם כן הדרה נמי לא ובניגוב בעי, ואי לאו יין הוא – הדרה נמי לא ליבעי! ופירש רבינו שמואל בן מאיר: דפשיטא דיין הוא ושייך בו ניסוך, אבל מכל מקום הוא אינו חבור לאותו הבלוע בתוך הגת, דהכי אמרינן לקמן: טופח [שלא] על מנת להטפיח ליכא למיחש משום איסור בלוע. **דיקא** נמי דקתני כו' והלה כותב לו להתקבלתי – שעתה אין לו כלום על היין, אף על פי שיש לו מלוה חוב דמי היין – מותר. פירש הקונטרס כאן: אם יש (שם) מפתח או חותם ביד ישראל, וכן פירש רבינו חם. וקשיא: דאם כן מאי ראיה היא לבאן? שאני התם דיש מפתח או חותם ביד ישראל, אבל הכא שעומד בצד הבור בלא מפתח וחותם – שמא יש לאסור! ויש לומר, שסברת התלמוד כך: כיון דהיכי דברשות הגוי כי יש מפתח וחותם חשוב יינו של ישראל כשהגוי מניחו להוציאו, כך ברשותו של ישראל אף בלא מפתח וחותם מיקרי יינו של ישראל, כיון שאין לו מלוה על היין, אף על פי שהישראל חייב לו מעות. **כל** שבזב טמא רבי – כל עיקרו של כלל זה לא בא אלא להתיר זרזיקה, שהרי זב המטיט יין נטמא, אם נושאו על כתפו אפילו בכלי אבנים טמא, ובגוי הישט מותר, כדאמרינן גבי זיקא: בן מליאה בין חסירה שרי, וגם אם ישב על החבית לא נמסכו, ובזב טמא. וכן כלל "כל שבזב טהור" לאו דוקא, שהרי קנה בקומטו של זב והחזיר בו את הטהור טהור, ואילו בגוי עושה יין נסך. וכן הלכה, שאם זרק אבן או כל דבר ליין ואפילו בכוונה, שהוא מותר בשתיה, כן הורה רבי יוסף טוב עלם. וכתב הרב רבי משה מקוצי דהוא הדין שאם זרק לתוכו מים שלא בכוונת מזיגה שיהא מותר בשתיה.

התם

דְּאִיפְּקָעָה לְאוֹרְכָהּ, אִידְּרֵי הָהוּא גּוֹי חֲבָקָהּ, שָׁרֵיהָ רַחֲמָנָא בַּר פַּפָּא וְאִי תֵּימָא רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ לְזִבּוּנֵי לְגוֹיִם. וְהָנֵי מִילֵּי דְּפָקְעָה לְאוֹרְכָהּ, אֲבָל לְפוֹתְיֵהּ - אֲפִילּוּ בִּשְׁתִיָּה שָׁרֵי, מַאי טַעְמָא? מַעֲשֶׂה לְבֵינָה קָעָבֵיד. הָהוּא גּוֹי דְּאִשְׁתַּבַּח דַּהֲוָה קָאֵי בְּמַעֲצַרְתָּא, אֲמַר רַב אַשִׁי: אִי אִיפָּא טוֹפֵחַ לְהַטְפִּיחַ - בְּעֵי הַדָּחָה וּבְעֵי נִיגּוּב, וְאִי לָא - בְּהַדָּחָה בְּעָלְמָא סָגֵי לֵיהּ.

משנה נִכְרֵי שֶׁנִּמְצָא עוֹמֵד בְּצַד הַבּוֹר שֶׁל יַיִן, אִם יֵשׁ לוֹ מֻלָּוֶה עָלָיו - אָסוּר, אֵין לוֹ מֻלָּוֶה עָלָיו - מוּתָּר. נָפַל לְבוֹר וְעָלָה, מְדַּמֵּי בְּקָנָה, הִתִּיז אֶת הַזְּרוֹעַ בְּקָנֶה, אוֹ שֶׁהָיָה מַטְפִּיחַ עַל פִּי חָבִית מְרוּסְתָּחַת - בְּכָל אֵלּוּ הָיָה מַעֲשֶׂה וְאָמְרוּ: יִמָּכֵר, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. נָטַל אֶת הַחָבִית וּזְרָקָהּ בַּהֲמָתוֹ לְבוֹר - זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה וְהִכְשִׁירוּ.

גמרא אָמַר שְׁמוּאֵל: וְהוּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֻלָּוֶה עַל אוֹתוֹ יַיִן. אָמַר רַב אַשִׁי: מַתְנִיתִין נָמֵי דַּיְקָא, דִּתְנַן: הַמְטַהֵר יֵינוֹ שֶׁל נָכְרִי וְנוֹתְנוֹ בִּרְשׁוּתוֹ, וְהַלָּה פּוֹתֵחַ לוֹ: "הִתְקַבַּלְתִּי מִמְּךָ מָעוֹת" - מוּתָּר; אֲבָל אִם יִרְצֶה יִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיאוֹ וְאֵין מַנִּיחוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן לוֹ מָעוֹתָיו - זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה בְּבֵית שְׁאָן וְאָסְרוּ; טַעְמָא דְּאִין מַנִּיחוֹ, הָא מַנִּיחוֹ שָׁרֵי, שְׁמַע מִינָּהּ: מֻלָּוֶה עַל אוֹתוֹ יַיִן בָּעֵינַן, שְׁמַע מִינָּהּ. "נָפַל לְבוֹר וְעָלָה". אָמַר רַב פָּפָּא: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁעָלָה מֵת, אֲבָל עָלָה חַי - אָסוּר. מַאי טַעְמָא? אָמַר רַב פָּפָּא: דְּדָמֵי עָלָיו כְּיוֹם אִידָם. "מְדַּמֵּי בְּקָנֶה... כָּל אֵלּוּ הָיָה מַעֲשֶׂה וְאָמְרוּ: יִמָּכֵר, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר". אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה: יָנוּחוּ לוֹ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן! בְּרָכוֹת עַל רֹאשׁוֹ, כְּשֶׁהוּא מַמְתִּיר - מַתִּיר אֲפִילּוּ בִּשְׁתִיָּה, וּכְשֶׁהוּא אוֹסֵר - אוֹסֵר אֲפִילּוּ בַּהֲנָאָה. אָמַר רַב חִיָּא בְּרֵיהּ דְּאַבָּא בַּר נַחְמָנִי אָמַר רַב חִסְדָּא אָמַר רַב, וְאָמְרִי לַהּ אָמַר רַב חִסְדָּא אָמַר עֲזִירִי: הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. אִיכָּא דְּאָמְרִי, אָמַר רַב חִסְדָּא: אָמַר לִי אַבָּא בַּר חָנָן, הָכִי אָמַר עֲזִירִי: הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. "נָטַל חָבִית וּזְרָקָהּ [בַּהֲמָתוֹ] לְבוֹר, זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה [וְהִכְשִׁירוּ]". אָמַר רַב אַשִׁי: כָּל שֶׁבְּזָב טָמֵא בְּגוֹי עוֹשֶׂה יַיִן נָסָךְ, כָּל שֶׁבְּזָב טָהוֹר בְּגוֹי אֵינוֹ עוֹשֶׂה יַיִן נָסָךְ. אֵיתִיבֵיהּ רַב הוּנָא לְרַב אַשִׁי: נָטַל אֶת הַחָבִית וּזְרָקָהּ בַּהֲמָתוֹ לְבוֹר, זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה בְּבֵית שְׁאָן וְהִכְשִׁירוּ; בַּהֲמָתוֹ אִין, שֶׁלֹּא בַּהֲמָתוֹ לָאו!

התם

אדם מטמא בזב – אף היין נעשה בבך יין נסך. כגון אדם הנוגע בזב, בין שנגע בו הזב ממש בין בקנה – טמא, אף היין שנגע בו גוי, בין בידו בין בקנה, נעשה יין נסך. וליכא למימר דרב אשי אהיסטו של זב נמי קאי, דאמר רב אשי לעיל (עמוד א): זיקא בין מליאה בין חסירה שרי, ודכוותה בהיסט של זב טמא. **שלא בהמתו לא** – אלמא זרק הגוי עשה יין נסך, ואילו זב שזרק חפץ בכלי לא טימאו!

דקאיל

דקאויל מיניה ומיניה – שהולך ומתגלגל הבלי כל שעה על ידי שהוא מגלגלו ומורידו לבור, הלכך שלא בחמתו לא, דחיישינן דלמא נגע. **משנה** המטהר יינו של נברי – שעשאו בכשורות למכרו לישראל, ולא נתן דמים עכשיו לגוי עד שימכרנו, ונותנו ברשותו של גוי. **מותר** – דמירתת ליה גוי ולא נגע, דאמר: דלמא חזו לי הנך ישראל דעברי ברשות הרבים ומפסידנא. ואפילו אין מפתח וחותם שרי. והוא שאין לו בלום על אותו יין, כגון שכתב לו: "התקבלתי ממך", כדאמרינן לקמן באידך בבא. **רבי שמעון בן אלעזר** אומר: – מפרש בגמרא. **המטהר יינו של נברי כו' מותר** – אם בית פתוח לרשות הרבים, כדפרישית לעיל. **אבל אם** יוצא כו' – שהיין נעשה לו משכון, הואיל ויש לו מלוה על היין – אסור, דלא מירתת, דסבר: אי חזו לא מפסידנא, דכי תבע לי אמינא דידי הוא.

גמרא רוכלין – מוכרין בשמים. וישראלים הן עוברין מעיר לעיר, ומירתת גוי: דלמא חזו לי דרך רשות הרבים. דלתים ובריח – שאין נכנסין בה אלא ברשות, וכולי עלמא ידעי כי עיילי בה, ומצי למיקם עלה והדיא שעתא. **וחלון ברשות הרבים דבי** – אפילו בית פתוח לחצר, וחלון פתוח לחצר ברשות הרבים כנגד פתח הבית – כמאן דפתחה לרשות הרבים דמי. לשון אחר: חלון של ישראל פתוח כנגד פתח הבית כרשות הרבים דמי, וכן עיקר. דרך **אשפה** – לעמוד בני אדם עליה. **דיקלא** – דקל של ישראל נגד הפתח, ומתוירא הגוי: עכשיו יעלה ליטול פירות ויראני נוגע. **פסיק רישיה** – של דקל, ומעתה אין בו פירות. **ומאן דאמר** – מימר אמר גוי: למה ליה דסליק התם.

בחצר

הָתָם דְּקָאזֵיל מִינֵיהּ וּמִינֵיהּ. **מִשְׁנָה הַמְטַהֵר יֵינוֹ שֶׁל נָכְרִי, וְנוֹתְנוֹ בְּרְשׁוּתוֹ** (ו)**בְּבֵית הַפְּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים, בְּעִיר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ גּוֹיִם וְיִשְׂרְאֵלִים - מוּתָּר, בְּעִיר שֶׁבּוֹלְטָהּ גּוֹיִם - אָסוּר, עַד שֶׁיֵּשֵׁב וְיִמְשְׁמֵר. וְאֵין הַשּׁוֹמֵר צָרִיךְ לִהְיוֹת יוֹשֵׁב וּמְשַׁמֵּר, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא יוֹצֵא וְנִכְנָס - מוּתָּר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: רְשׁוּת גּוֹיִם אַחַת הִיא. הַמְטַהֵר יֵינוֹ שֶׁל נָכְרִי וְנוֹתְנוֹ בְּרְשׁוּתוֹ, וְהַלָּה כּוֹתֵב לוֹ: "הִתְקַבַּלְתִּי מִמְּךָ מָעוֹת" - מוּתָּר; אֲבָל אִם יִרְצֶה יִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיא וְאֵינוֹ מַנִּיחוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן לוֹ אֶת מָעוֹתָיו, זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה בְּבֵית שְׁאָן וְאָסְרוּ.** **גמרא** בְּעִיר שֶׁבּוֹלְטָהּ גּוֹיִם נָמֵי, וְהָאֵיכָא רוֹכְלִין הַמְחַזְּרִין בָּעֲיָירוֹת? אָמַר שְׁמוּאֵל: בְּעִיר שֶׁיֵּשׁ לָהּ דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ. אָמַר רַב יוֹסֵף: וְחַלּוֹן פְּרִשׁוּת הָרַבִּים דְּמֵי, וְאִשָּׁפָה פְּרִשׁוּת הָרַבִּים דְּמֵי, וְדֵיקְלָא פְּרִשׁוּת הָרַבִּים דְּמֵי. פְּסִיק רֵישֵׁיהּ - פְּלִיגִי בָּהּ רַב אַחָא וְרָבִינָא, חַד אָמַר, וְחַד אָמַר; מַאן דְּאָמַר - לָמָּה לֵיהּ דְּסָלֵיק הָתָם; וּמַאן דְּאָמַר - זִימְנָא דְּאָבְדָה לֵיהּ בְּהֶמְהּ וְסָלֵיק לְעֵינֵי בַּתְרָהּ. תָּנוּ רַבָּנָן: אֶחָד הַלּוֹקֵחַ וְאֶחָד הַשּׁוֹכֵר בֵּית בַּחֲצֵירוֹ שֶׁל גּוֹי וּמֵילְאָהוּ יַיִן, וְיִשְׂרָאֵל דָּר בְּאוֹתָהּ חָצֵר מוּתָּר, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְפַתֵּחַ וְחוֹתֵם בְּיָדוֹ. בחצר

התם דקאזיל מיניה ומיניה – פירש הקונטרס: שהולך ומתגלגל כל שעה על ידי שהוא מגלגלו ומורידו לבור, הלכך שלא בחמתו לא, דחיישינן דלמא נגע. לפי הדומה משמע שרש"י רוצה לומר דמגע גוי שלא בכוונה על ידי בור אחר אסור בשתיה, והכא שהבשילוהו בחמתו – היינו לפי שלא היה אוחזו בידו, אלא סמוך לבור וזרקה. ומכל מקום שלא בחמתו אסור אף על פי שזורקה בזב טהור, כיון שהוא סמוך לחמיריו ביין דלמא נגע. וכן פירש רבינו שמואל בן מאיר בשם רש"י, וחלק בין זורק מכנגדו לזורק למרחוק. מיהו לא יתכן בדפרישית לעיל. **המטהר** יינו של נברי – פירש רש"י במהדורא בתרא: בגון שכתב לו "התקבלתי", דהוה ליה יינו של ישראל וכדקתני סיפא, והוי סיפא פירושא דרישא. בבית הפתוח לרשות הרבים ובעיר שישראלים וגוים דרים בה מותר – ואף על פי שאין מפתח וחותם ביד ישראל. ואף על גב דבגמרא בברייתא בעינן בייתו של ישראל בחצר אחרת שאין ישראל דר באותה חצר מפתח וחותם, הכא שאני כיון שפתח פתוח לרשות הרבים. בעיר שכולה גוים אסור – ואף בפתח פתוח, כיון שאין כאן מפתח וחותם. והקשה רבינו תם, היכי פריך בגמרא: הא איכא רוכלין המחזירין בעיירות? וכי מה ידעו הרוכלין שיראו היין בביתו של גוי בלא מפתח וחותם שהוא של ישראל, שירא הגוי מהם? כי אין לדמות לעיר שישראל וגוים דרים בה, שהתיר רש"י כאן אף בלא מפתח וחותם, דדחמי ירא הגוי שמא אותו ישראל אמר לישראלים הדרים שם לתת לב על היין, אבל רוכלים עוברים לפי שעה מה ידעו? ועוד, שמדמה אשפה ודיקלא לפתח פתוח, וכי מה סברא היא זו שיניח הגוי ליגע ביין שהוא אצלו בלא מפתח וחותם מיראת מקרה שישב ישראל הדר בעיר על האשפה או יעלה על הדקל? ועוד, למאי דמפרש בגמרא, אי לתנא קמא אי לרבי שמעון בן אלעזר, דאפילו בעיר שכולה גוים אם הפקידו בבית אף אחר מותר משום דגוי אחר מרתת. וזה תימה גדולה דבין שאין שם מפתח וחותם ניחוש פן ינסכנו הנפקד, כי אין לומר שהנפקד ירא מן המוכר פן יעליל עליו, כי מה חושש המוכר אם ינסכנו הנפקד? ועוד, מאחר דמירתי בגוי שכתב לו "התקבלתי", ומעתה מה חילוק יש בין גוי זה לגוי אחר? אפילו ביד המוכר, יינו של ישראל הוא! ועוד קשה, דמדתני סיפא: הלכה כותב "התקבלתי", מכלל דרישא לאו בהכי מיירי? לכן נראה לרבינו תם להעמיד משנתינו ביש מפתח וחותם, וכן פירש רש"י בפירושים ראשונים, ובלא כתב לו הגוי "התקבלתי". הלכך, בעיר שישראל וגוים דרים בה ופתח פתוח לרשות הרבים, אף על פי שהוא יינו של גוי – מותר, כיון דמפתח וחותם בידו, שהגוי ירא פן יראוהו ישראל טורח ומזיף ויגד לישראל שטיהרו, ויפסיד למכור יינו. ולא דמי לגוי שנמצא בצד הבור של יין, דאסירנא ביש לו מלוה עליו, דהתם כיון שאין מפתח וחותם סומך על זה שיוכל לנסכו קודם שיראוהו שום אדם. והשתא ניחא, דאף בעיר שכולה גוים, כיון שיש מפתח וחותם היה לנו להתיר משום רוכלין שיראוהו טורח ומזיף יבינו שאותו יין של ישראל הוא, וכן ירא ממקום דאיכא אשפה ודיקלא כמו בפתח פתוח. ואתי נמי שפיר למאן דשרי בגמרא שהפקידו בבית גוי אחר אי לא חיישינן לגומלין, דבבית גוי אחר הוי יינו של ישראל, שאין לגוי האחר שום דבר על היין, וכיון שיש מפתח וחותם – אין לחוש שיטרח הנפקד ומזיף, אפילו בעיר שכולה גוים יש להתיר. והכי אמרינן בברייתא בגמרא: יינם של ישראל ברשותו של גוי, וישראל דר בחצר אחרת – מותר, והוא שיש מפתח וחותם. וחצר אחרת הוי בעיר שכולה גוים, כיון שאין פתח פתוח לרשות הרבים בעיר שכולה גוים אסור ואף על פי שיש מפתח וחותם בידו, ולא יועיל כלום פתח פתוח, כדמוקי לה בגמרא בעיר שיש לה דלתים ובריח שאין רוכלים עוברים דרך שם שלא יגרגיו, דכיון שלא כתב "התקבלתי" אם כן יינו של גוי הוא. וכן תניא בגמרא דיין של גוי וישראל דר בחצר אחרת אסור לכולי עלמא אף על פי שיש מפתח וחותם. וסיפא דקתני: והלה כותב "התקבלתי" הוי יינו של ישראל, הלכך במפתח וחותם שרי, אבל בלא מפתח וחותם אף להתיר כיון שברשות הגוי, דבקל נסכנו. ולא דמי להיא דגמרא בצד הבור שהתרנו באין לו מלוה על היין, דהתם איכא תרתי לטיבותא: יינו של ישראל, וברשות ישראל, דרשות ישראל מועיל כמו מפתח וחותם. ולהכי מייתי לעיל ריאה מהך דסדרישית לעיל. והיכא דישראל דר באותה חצר שהיין מונח שם, לא שנא ביינו של ישראל לא שנא ביין של גוי, שרי אף בלא מפתח וחותם, כדאמר ליה רבי יוחנן לתנא. תני: אף על פי שאין מפתח וחותם, משום דישראל דר באותה חצר חשוב כמו שומר, דסגי ביניהם ונכנס, כדתנן: אין השומר צריך להיות יושב ומשמר אף על פי שהוא יוצא ונכנס בו'. ואם תאמר: היאך נוכיח ממתניתין דיוצא ונכנס סגי לבתחלה אף בלא מפתח וחותם כיון שהעמדנוה ביש מפתח וחותם, ובפרק קמא דחולין (ג,ט) מייתי לה להתיר אף לבתחלה, דקא פריך התם: ויוצא ונכנס לבתחלה לא? והתנן: אין השומר צריך בו', ומה ראיה היא זו? שאני הכא שיש מפתח וחותם! ויש לומר, דהכי פירושו: בעיר שכולה גוים אסור אף ביש מפתח וחותם, ועלה מפרש: אין השומר צריך בו' אלא אפילו יוצא ונכנס. ומתוך שהעמידו רבינו הא כולה שמעתין במפתח וחותם, ואפילו הכי מטהר יינו של גוי ברשות גוי בעיר שכולה גוים אסור כיון שכתב לו "התקבלתי", מתחלה היה רבינו הא רוצה לאסור אותם היינות שקונין הגוים מישראל ומוליכין אותם ממקום לזול למקום היוקר, ואף על פי שמחתימים אותם חותם בתוך חותם בחבית מלא חשוקים ושולים כפולים מצד זה ומצד זה, דהא תנן: המטהר יינו של גוי בו' בעיר שכולה גוים אסור אף על פי שיש מפתח וחותם, וכיון דקיימא לן כרבי אליעזר דשרי בחותם אחד אין לנו לחלק בין חותם אחד לחותם, בתוך חותם דבי אסרוה חותם אחד נאסר גם שני חותמות. ואחרי כן מצא טעם להתיר, דדוקא מטהר יינו של גוי, שלקחו הגוי בברמו ולא טרח בו ויבא בקל לזייף, אבל הכא, כיון שטורח כל כך, שלוקח אותו מישראל וגם מחתימו חותם בתוך חותם ונושאו להשחכר בו – אין לירא שיטרח וזייף פן יפסיד טרחו. ועל סמך התיתר זה שתה יין שהובא מאלצירי"א בזה הענין. ועוד הארכתי בענין שליחות יין ביד גוי לעיל בפרק "אין מעמידין" (לא, א). **והאיכא** רוכלין – ואף על גב דתקנת עזרא לא היתה אלא שיעבדו בערי ספון ישראל שלא יתגנו על בעליהן, לפי דרכם היו עוברים שם. **וחלון** ברשות הרבים דמי – פירש בקונטרס, לשון אחר: חלון של ישראל פתוח בנגד פתח הבית. ואם הבית שהיין בו סגור, דליכא למיחש שיכנס בה הגוי – ואפילו הוא פתוח אין לחוש שיכנס בו ויסגור בעדו, דמרתת מישראל שכנגדו, כיון שאין הגוי דר בבית היין. ודוקא ביום, אבל בלילה אסור.

עד שיהא שומר יושב ומשמר – תימה: היינו רישא דישראל וגוים דרין בהו ואין לומר דאיצטריך ליצוא ונכנס, דהא נמי שמעינן מרישא דקתני: דרין בה, ולא שיהא נותן ענינו בגוי כל היום! ויש לומר: דהתה אמינא עד דאיכא ישראל טובא, קא משמע לן דאפילו בחד סגי. **ההוא** כרכא כר' – מתוך הלשון משמע דנקט כרכא – שהיה היין מונח בתוך הרחוב, וגם היה שם יין של גוי, שעתה אין הגוי נתפס בגנב על הביאה, רק על הנגיעה, ואפילו הכי חמרא שרי כיון שנתפס על הנגיעה. והא דאמרינן לקמן פרק בתרא (עבודה זרה ע, א) דהההוא דהוה יתיב ביה חמרא דישראל בר' וקאמר רבא: אי מצי לאישתמוטי חמרא אסור, ואף על פי שנתפס בגנב על הנגיעה – היינו משום דבבית שיכול ליכנס שם אינו ירא כל כך ומנסך, אבל אי נתפס בגנב על הביאה – ודאי חמרא שרי, ולהכי מייתי עלה ההיא דנעל הפונדק.

הדרן עלך רבי ישמעאל

**בְּחֲצַר אַחֶרֶת - מוּתָּר, וְהוּא שֶׁמְּפַתֵּחַ וְחוֹתָם בְּיָדוֹ. הַמְטַהֵר יֵינוֹ שֶׁל גּוֹי בִּרְשׁוּתוֹ, וְיִשְׂרָאֵל דָּר בְּאוֹתָהּ חֲצַר - מוּתָּר, וְהוּא שֶׁמְּפַתֵּחַ וְחוֹתָם בְּיָדוֹ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן לְתַנָּא, תְּנֵי: אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְפַתֵּחַ וְחוֹתָם בְּיָדוֹ - מוּתָּר. בְּחָצֵר אַחֶרֶת - אָסוּר, אַף עַל פִּי שֶׁמְּפַתֵּחַ וְחוֹתָם בְּיָדוֹ, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; וַחֲכָמִים אוֹסְרִין, עַד שֶׁיְּהֵא שׁוֹמֵר יוֹשֵׁב וּמְשַׁמֵּר, אוֹ עַד שֶׁיָּבֹא מִמְּנוֹּהָ הַבָּא לְקִיצִין. חֲכָמִים אַהֲנֵיא? אִילֵימָא אַמֵּפִיקָא - תְּנָא קַמָּא נַמִּי מֵיסַר קָא אָסַר! וְאֶלָּא אַרִישָׁא דְּסֵיפָא - וְהָא קָאָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן לְתַנָּא, תְּנֵי: אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְפַתֵּחַ וְחוֹתָם בְּיָדוֹ! וְאֶלָּא אַסֵּפִיקָא דְּרִישָׁא, דְּקָאָמַר תְּנָא קַמָּא: בְּחָצֵר אַחֶרֶת - מוּתָּר, וְהוּא שֶׁמְּפַתֵּחַ וְחוֹתָם בְּיָדוֹ; וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לְעוֹלָם אָסוּר, עַד שֶׁיְּהֵא שׁוֹמֵר יוֹשֵׁב וּמְשַׁמֵּר, אוֹ עַד שֶׁיָּבֹא מִמְּנוֹּהָ הַבָּא לְקִיצִין. מְמוּנֶּה בָּא לְקִיצִין גְּרִיעוּתָא הוּא! - אֶלָּא, עַד שֶׁיָּבֹא מִמְּנוֹּהָ שֶׁאֵינוֹ בָּא לְקִיצִין. "רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: רְשׁוּת גּוֹיִם אַחַת הִיא". אִיבַּעְיָא לְהוּ: רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר לְהֶקֵל אוֹ לְהַחְמִיר? רַב יְהוּדָה אָמַר זְעִירִי: לְהֶקֵל, רַב נַחְמָן אָמַר זְעִירִי: לְהַחְמִיר. רַב יְהוּדָה אָמַר זְעִירִי לְהֶקֵל, וְהָכִי קָאָמַר תַּנָּא קַמָּא: כְּשֵׁם שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ אָסוּר - כָּךְ בִּרְשׁוּת גּוֹי אַחֵר נַמִּי אָסוּר, וְחִיְשִׁינַן לְגוֹמְלִין; רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: בְּמֶה דְּבָרִים אֲמוּרִים - בִּרְשׁוּתוֹ, אֲבָל בִּרְשׁוּת גּוֹי אַחֵר - מוּתָּר, וְלָא חָיְשִׁינַן לְגוֹמְלִין; רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כָּל רְשׁוּת גּוֹיִם אַחַת הִיא. תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב נַחְמָן אָמַר זְעִירִי לְהַחְמִיר, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: כָּל רְשׁוּת גּוֹיִם אַחַת הִיא מִפְּנֵי הָרַמָּאִין. דְּבֵי פַּרְזָק רוֹפֵילָא אוֹתְבוּ חֲמָרָא גַּבֵּי אֲרֵיסֵיהוּ, סְבוּר דְּרַבָּנַן קַמֵּיהּ דְּרָבָא לְמֵימַר: כִּי חָיְשִׁינַן לְגוֹמְלִין - הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּקָא מוֹתְבִי הַאי גַּבֵּי הַאי, אֲבָל הָכָא, בֵּיוָן דַּאֲרֵיסֵיהּ לָאו דְּרֵיהּ לְאוֹתּוֹבֵיהּ בֵּי פַּרְזָק רוֹפֵילָא - לְגוֹמְלִין לָא חָיְשִׁינַן. אֲמַר לְהוּ רָבָא: אַדְּרַבָּה, אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר לָא חָיְשִׁינַן לְגוֹמְלִין, הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּלָא מִירְתַת מִינֵּיהּ, אֲבָל הָכָא, בֵּיוָן דְּמִירְתַת מִינֵּיהּ - מִחֲשֵׁי עֲלֵיהּ וְכוּתָא. הָהוּא כַּרְכָּא דַּהֲוָה יָתֵיב בֵּיהּ חַמְרָא דְּיִשְׂרָאֵל, אִשְׁתַּכַּח גּוֹי דַּהֲוָה קָאֵי בֵּינֵי דַּנֵּי, אֲמַר רָבָא: אִם נִתְפַּס עָלָיו בְּגָנֵב - חַמְרָא שָׁרֵי, וְאִי לָא אָסוּר.

בחצר אחרת – ישראל דר בחצר אחרת. **הכי גרסינן:** יינו של גוי ברשותו – אם היין של גוי, וטהרו ישראל ונתנו ברשות הגוי עצמו, וישראל דר באותה חצר – מותר. והוא שמפתח וחותם בידו ישראל, אבל אין מפתח וחותם בידו, אף על פי שישראל דר באותה חצר – אסור, כיון שהיין שלו, דלא מרתת כולי האי. **תני אף על פי שאין מפתח וחותם בידו** – כיון דישראל דר באותה חצר – כשומר היוצא ונכנס דמי, דאמרינן במתניתין שמותר. **או עד שיבא ממונה הבא** לקיצין – שיהא שומר ממונה לשמרו, אבל הולך ויוצא ויש לו שעה קבועה לבא. או עד שיבא – כלומר, עד שיהא ממונה עליהם, שיתיירא זה מביאתו. ולקמן פריך: הבא לקיצין גריעותא הוא! **אריסא דסיפא** – יין של גוי ברשות גוי וישראל דר באותה חצר, דקאמר רבי מאיר מותר והוא שמפתח וחותם בידו, ואתו רבנן למיסרה. **והאמר** ליה רבי יוחנן **לתנא בו'** – אלמא פשיטא ליה לרבי יוחנן כי האי גוונא לקולא הוא דבעינן למיזל. **אלא אסיפא דרישא** – היכא דיין של ישראל הוא, ותקנו: ישראל דר בחצר אחרת מותר והוא שמפתח וחותם בידו, דכיון דיין דישראל הוא מירתת גוי לזיף שמא ירגיש בו ישראל הדר בחצר אחרת. **גריעותא הוא** – דכיון דיש לו שעה קבועה לביאתו, לא מירתת גוי, לחקל **או** לחחמיר – לחקל, דקאמר תנא קמא: בעיר שכולה גוים אסור להניחו בבית הגוי שהוא בעליו, והוא הדין בבית גוי אחר, וקאמר רבי שמעון בן אלעזר: וכי כל רשות גוים אחת היא? בתמיה, כלומר, הואיל ואינו בבית בעליו מותר, דהאי גוי מירתת. או להחמיר קאמר ובניחותא איתמר, דתנא קמא דוקא בבית בעליו קאמר, ואתא רבי שמעון בן אלעזר למימר: הוא הדין בבית הגוי אחר, דהיישינן לגומלין. אף על גב דהאי גוי שהבית שלו ייחד לו קרן זוית לישראל ולא נגע דנתפס עליו בגנב, חיישינן דלמא שביק ליה לגוי חבירו בעל היין דלא מירתת לנסוכי, כי היכי דהדר ישראל חבין מהאי גוי דמנא אחרינא ומפקיד ליה גבי ההוא דלישבוק ליה לנסוכי. **לגומלין** – "הנח לי ואגמול לך כיוצא בזו". **רבי שמעון בן אלעזר בו'** – ו"אחת היא" דמתניתין אתמוהי מתמה. **מפני הרמאין** – גומלין זה לזה. **פרזק** – שם האיש. **רופילא** = שני למלך. **אותיבו חמרא** – יין כשר דזבני ישראל באשראי. **גבי אריסייהו** – גוים כמותם. אריסא

מירתת ממריה, ואי נמי נגע מסדיר עליה דלא נגע. **כרכא** = כרך. **אם נתפס עליו בגנב** – אם גוי חלש הוא ויש אימת שופטי העיר עליו, ואם ימצאהו נוגע נתפס עליו בגנב. **חמרא שרי** – בשתיה, ואי לא – אסור אף בהנאה, דודאי נגע.

הדרן עלך רבי ישמעאל

מסקנא דמילתא: מגע גוי, כיון שנתכוין ליגע, שיכשך אף על פי שלא ניסך – אסור בהנאה, ממתניתין (אתא) דאגרדמים גוי משום "לך לך אמרתי נזירא". שלא בכוונה, כגון לא הכיר בו שהוא יין – מותר בהנאה, ממתניתא דזרדם גוי. וכן נפל לבור נמי – שלא בכוונה הוא ומותר בהנאה, ממתניתין. וכן נתכוין ליטול דבר אחר, כגון אתרוג דרב אשי – שלא בכוונה הוא ומותר בהנאה. מגע גוי על ידי דבר אחר כגון בקנה, אנו יודעין שנתכוין לדבר אחר כי מדדו בקנה או התיז את הצרעה – מותר בהנאה, ממתניתין. בכוונה ולא חזינן למאי איכוין – אסור בהנאה, מההוא עובדא דבירם דשרייא רב משום דשלא בכוונה הוה, הא בכוונה אסור. כחו של גוי בחיבורין, כגון דאוריג אורקי, הכיר בו שהוא יין – אסור בהנאה, מדרבי יוחנן דאמר: צא והכרז על יינן משום יין נסך משום "לך לך". לא הכיר בו – מותר אף בשתיה, מההוא עובדא דרבי יוחנן בן ארוא ורבי יוסי בן נהוראי, דחד שרי אפילו בשתיה משום דגוי לא הוה ידע. ושלא בחיבורין, כגון זריקה – מותר אף בשתיה ואפילו נתכוין, מדרב אשי דאמר: כל שבוב טהור בגוי אינו עושה יין נסך. כך הגיה הרב ופסק הלכה למעשה.

משנה

רש"י

משנה **השוכר** – גוי ששכר את ישראל לעשות עמו מלאכה ביין נסך, להריקו מכלי מזרחין, וכל שכן שכר פעולתו; **אלא הואיל ותופס את דמיו בעבודה זרה** – דכיון דנתנסך לעבודה זרה הרי היא כעבודה זרה דדמיה אסורין, כדאמרן (עבודה זרה נד, ב): כל שאתה מהנה מהימנו הרי הוא כמותו, וכיו דדמיו אסורין שכר פעולתו נמי אסור. **לקוט לי בו** – לשון מכר הוא, דמשמע: לקוט לי שויו ירק. **שכרו אסור** – לשהותו אחר זמן הביעור, אלא מתבער בשביעית. **לקוט לי ירק** – לשון שכירות הוא ולא לשון מכר, ואין לו דמים שיתפסו בקדושת שביעית. **צד היתר** – מתנת חנם. **בדתן** – גבי מעשר שני. לחלק

תוספות

השוכר את הפועל. מאי טעמא שכרו אסור – מתוך השיטה משמע כי מעתה היה יודע שיין נסך תופס דמיו בעבודה זרה, ואף על פי כן היה רוצה לדמות שכר יין נסך לדמי עלה ולשכר שביעית, אף על גב דאיכא ביין נסך תרי חומרי: איסור הנאה, ותופס דמיו. והכי פירש: מאי טעמא שכרו אסור? נהי דתופס דמיו בעבודה זרה, מכל מקום שכרו אין בו איסור אלא מדרבנן, ואינו חשוב כדמי יין נסך, ומה טעם גזרו עליו? אילימא משום דיין נסך גופיה אסור בהנאה מן התורה, הלכך גזרו על שכרו אטו הגוף – והרי ערלה ובלאי הכרם דאסורין בהנאה מן התורה ולא גזרו על הדמים אטו הגוף; ואין להחמיר כאן בשכר יותר מהדמים בדרמים, דהשתא דמים שמצינו איסורי הנאה שגם דמיהם אסורין מן התורה כמו הגוף באותן שתופסין דמיהן, ואפילו הכי לא גזרו דמים אטו גוף באותן שאין תופסין דמיהם, שכר שאינו אסור בשום איסור הנאה מן התורה – כל שכן שלא נגזר שכר אטו הגוף! ומשנה: אלא הואיל ותופס דמיו בעבודה זרה, כלומר, שכר בגוף לא מיחלף, אבל שכר בדמים מיחלף. ופריך: והרי שביעית דתופסת דמיה, וקאמר: שכרו מותר, דמשמע לגמרי, ולא נתפס בקדושת שביעית, ולא גזרינן שכר שביעית אטו דמי שביעית! ואין לומר דשאני יין נסך דאית ביה תרי חומרי: איסור הנאה ותופס דמיו, דלא מיחלף שכר בדמים בתרי חומרי יותר מבחומרא אחת! ומסיק, אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן: קנס הוא שקנסו בו. ודאי משום גזרה לא שייך למיגזר בדפרישית, דאי מטעם מיחלף הוא – לא היה לנו לחלק בין פועל דיין נסך לפועל דשביעית, וכן בשביעית גופיה לא היה לחלק בין חמרים לפועל. אלא מטעם קנס הוא, וחכמים שקנסו ראו לקנוס בחמרים יותר משום דנפיש אגרייהו, וכן פועל דיין נסך – משום חומרא דיין נסך, כדמסיק רבא בסמוך. ודוקא בשנים אלו החמירו, יין נסך ושביעית, לפי שתופסין דמיהן ראוי לקנוס בשכר דדור קצת בעין דמים, אבל בשאר איסורי הנאה שאין תופסין דמיהם מסתבר דלא קנסו. **והתנן** מכרן ודקיד בדמיהן מקודשת – תימה: לפי מה שפירש בקונטרס לעיל בפרק "רבי ישמעאל" (נד, ב) דדוקא לקדש אשה התירו אבל לאיתהנויי מיניה אסור מדרבנן, אבל לאיניש אחרינא שרו אותן מעות, והכי נמי גבי שביעית המעות אינם אסורין לאחרים כדאמר לעיל פרק "רבי ישמעאל" (שם), מאי קא פריך? הא דקאמר אסור במתניתין – היינו דוקא לפועל שאסורין הן כמו למוכר דוקא! ויש לומר: ד"אסור" דמתניתין משמע לכולי עלמא. מיהו תימה: מאי קפריך? שאני התם דהיינו בדיעבד, כדמוכח בגדרים פרק "השותפין" (מז, ב) אבל לכתחלה אסור, ומתניתין לכתחלה איירי! יש לומר: ד"אסור" דמתניתין משמע ליה אפילו בדיעבד. **ברמיזתן** מקודשת – משמע: הא בגוף הערלה אסור לקדש, וטעמא – משום דלית ביה שוה פרוטה. וקשה: בגופה נמי איכא שוה פרוטה בשלא בדרך הנאתו או באפרן, בדתנן (תמורה לד, א): כל הנשרפין אפרן מותר! ויש לומר: בין שכל זמן שהוא בעין אסור למכרו מן התורה – כמו כן אסור לקדש בו אשה, דהוי כמו מכירה חשובה ויש בו הנאה כשמקדש את האשה, דגמרינן (קידושין דף ב, א) קיחה קיחה משדה עפרון, וזה לא דמי לקיחה דשדה עפרון שראוי לקנות בו חפץ, או לשאר הנאות. **לקוט** לי ירק היום שכרו מותר – פירוש: דהוי כמו שכרו ללקוט מציאות, שאין אלו דמי פירות שביעית. ואם תאמר: הניחא למאן דאמר (בבא מציעא ח, א): המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו, אלא למאן דאמר דלא קנה חבירו, אם כן זה המלקט קנאם, וכשנותנם לבעל הבית בדיעבד זה נמצא מוכר לו פירות שביעית! יש לומר: דלא חשיב מוכר, דיד פועל כיד בעל הבית דמי. ועוד יש לומר, דשאני התם דאמר: לא קנה חבירו עד שתבא מציאה לידו, ואם יראה המגביה יכול לזכות בה קודם שתבא לידי חבירו. אבל הכא שאין המלקט מתכוין לזכות בכלל לא בתחלה ולא בסוף, וכשנותן לבעל הבית אין זה כבעל הבית. וכי האי גוונא פירש רבינו חם שלפיו "משיליך" (בריבה לט, ב) גבי מילאן ונותן לחבירו, דאמר רב נחמן: כרגלי מי שנתמלאו לו, ואף על גב דאית ליה לרב נחמן דלא קנה חבירו, כיון שלא נתבין לזכות בה, וכשנתנה לחבירו זכה חבירו.ס **נמצא** זה פורע חובו מפירות שביעית – אומר רבינו יצחק: דהסחורה שהיא אסורה בפירות שביעית – היינו לקנות הרבה ביחד להוליך ממקום לחבירו, וכשנתנה לחבירו זכה חבירו. ס

חֲשׁוֹבֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בְּיֵין נֶסֶךְ שְׂכָרוֹ אָסוּר. שְׂכָרוֹ לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ מְלָאכָה אֲחֶרֶת, אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר לוֹ: "הַעֲבֵר לִי חָבִית שֶׁל יֵין נֶסֶךְ מִמָּקוֹם" לְמָקוֹם" שְׂכָרוֹ מוּתָּר. הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהָבִיא עָלָיו יֵין נֶסֶךְ שְׂכָרָהּ אָסוּר. שְׂכָרָהּ לַיֵּשֵׁב עָלֶיהָ, אַף עַל פִּי שֶׁהֵנִיחַ גְּוִי לְגַבֵּי עָלֶיהָ - שְׂכָרָהּ מוּתָּר. **גמרא** מַאי טַעְמָא שְׂכָרוֹ אָסוּר? אִילֵימָא, הוֹאִיל וְיֵין נֶסֶךְ אָסוּר בַּהֲנָאָה - שְׂכָרוֹ נַמִּי אָסוּר; חֲרֵי עָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם דַּאֲסוּרִין בַּהֲנָאָה, וְתַנְיָא: מְכָרָן וְקִדְּשׁ בְּדָמֵיהֶן - מְקוּדֶּשֶׁת! אֶלָּא, הוֹאִיל וְתוֹפֵס אֶת דָּמָיו בְּעֲבוֹדָה זָרָה; וְחֲרֵי שְׁבִיעִית דְּתוֹפֶסֶת אֶת דָּמֶיהָ, וְתַנְיָא, הָאוֹמֵר לַפּוֹעֵל: "הֵילֵךְ דִּינָר זֶה, לְקוֹט לִי בּוֹ יָרָק הַיּוֹם" - שְׂכָרוֹ אָסוּר, "לְקוֹט לִי יָרָק הַיּוֹם" - שְׂכָרוֹ מוּתָּר! מַאי לָאו בְּשֶׁאֵין דָּמֶיהָ יְקָרִים, וְלָא דָּמֵי לְשִׁבְעִים דִּינְרֵי זָהָב דְּאִיכָּא בְּהוּ שְׁוֵה פְּרוּטָה! לָא, בְּשֶׁיֵּשׁ דָּמֶיהָ יְקָרִים, וְהָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? בְּשֶׁהִקְדִּישָׁהּ בְּעֵת שֶׁהָיְתָה בְּעֵינֶיהָ, וְהָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? בְּשֶׁהִקְדִּישָׁהּ בְּעֵת שֶׁהָיְתָה בְּעֵינֶיהָ, וְהָתַנְיָא: עוֹשִׂין מֶלָאכָה בְּפֵרוֹת שְׁבִיעִית - שְׂכָרָן שְׁבִיעִית. מַאי "שְׂכָרָן שְׁבִיעִית"? אִילֵימָא דְּיֵהָבִינַן לְהוּ שָׂכָר מִפֵּרוֹת שְׁבִיעִית נִמְצָא זֶה פּוֹרֵעַ חוֹבוֹ מִפֵּרוֹת שְׁבִיעִית, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה: "לָאָכְלָה" וְלֹא לְסְחוֹרָה; וְאֶלָּא דְּקָדוֹשׁ שְׂכָרָן בִּקְדוּשַּׁת שְׁבִיעִית, וּמִי קָדוֹשׁ? וְהָתַנְיָא: הָאוֹמֵר לַפּוֹעֵל: "הֵילֵךְ דִּינָר זֶה וּלְקוֹט לִי יָרָק הַיּוֹם" שְׂכָרוֹ מוּתָּר, "לְקוֹט לִי יָרָק בּוֹ הַיּוֹם" שְׂכָרוֹ אָסוּר! אָמַר אַבָּיֵי: לְעוֹלָם יָהֵבִינַן לֵיהּ שָׂכָר מִפֵּרוֹת שְׁבִיעִית; וּדְקָא קַשְׁיָא לָךְ: "לָאָכְלָה" וְלֹא לְסְחוֹרָה הֵיכָא נִיהֵלֵיהּ בְּצַד הֶיתֵּר, כִּדְרַבִּי נָתָן, לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ: הַעֲלֵה

תוספות

נסך, כדמסיק רבא בסמוך. ודוקא בשנים אלו החמירו, יין נסך ושביעית, לפי שתופסין דמיהן ראוי לקנוס בשכר דדור קצת בעין דמים, אבל בשאר איסורי הנאה שאין תופסין דמיהם מסתבר דלא קנסו. **והתנן** מכרן ודקיד בדמיהן מקודשת – תימה: לפי מה שפירש בקונטרס לעיל בפרק "רבי ישמעאל" (נד, ב) דדוקא לקדש אשה התירו אבל לאיתהנויי מיניה אסור מדרבנן, אבל לאיניש אחרינא שרו אותן מעות, והכי נמי גבי שביעית המעות אינם אסורין לאחרים כדאמר לעיל פרק "רבי ישמעאל" (שם), מאי קא פריך? הא דקאמר אסור במתניתין – היינו דוקא לפועל שאסורין הן כמו למוכר דוקא! ויש לומר: ד"אסור" דמתניתין משמע לכולי עלמא. מיהו תימה: מאי קפריך? שאני התם דהיינו בדיעבד, כדמוכח בגדרים פרק "השותפין" (מז, ב) אבל לכתחלה אסור, ומתניתין לכתחלה איירי! יש לומר: ד"אסור" דמתניתין משמע ליה אפילו בדיעבד. **ברמיזתן** מקודשת – משמע: הא בגוף הערלה אסור לקדש, וטעמא – משום דלית ביה שוה פרוטה. וקשה: בגופה נמי איכא שוה פרוטה בשלא בדרך הנאתו או באפרן, בדתנן (תמורה לד, א): כל הנשרפין אפרן מותר! ויש לומר: בין שכל זמן שהוא בעין אסור למכרו מן התורה – כמו כן אסור לקדש בו אשה, דהוי כמו מכירה חשובה ויש בו הנאה כשמקדש את האשה, דגמרינן (קידושין דף ב, א) קיחה קיחה משדה עפרון, וזה לא דמי לקיחה דשדה עפרון שראוי לקנות בו חפץ, או לשאר הנאות. **לקוט** לי ירק היום שכרו מותר – פירוש: דהוי כמו שכרו ללקוט מציאות, שאין אלו דמי פירות שביעית. ואם תאמר: הניחא למאן דאמר (בבא מציעא ח, א): המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו, אלא למאן דאמר דלא קנה חבירו, אם כן זה המלקט קנאם, וכשנותנם לבעל הבית בדיעבד זה נמצא מוכר לו פירות שביעית! יש לומר: דלא חשיב מוכר, דיד פועל כיד בעל הבית דמי. ועוד יש לומר, דשאני התם דאמר: לא קנה חבירו עד שתבא מציאה לידו, ואם יראה המגביה יכול לזכות בה קודם שתבא לידי חבירו. אבל הכא שאין המלקט מתכוין לזכות בכלל לא בתחלה ולא בסוף, וכשנותן לבעל הבית אין זה כבעל הבית. וכי האי גוונא פירש רבינו חם שלפיו "משיליך" (בריבה לט, ב) גבי מילאן ונותן לחבירו, דאמר רב נחמן: כרגלי מי שנתמלאו לו, ואף על גב דאית ליה לרב נחמן דלא קנה חבירו, כיון שלא נתבין לזכות בה, וכשנתנה לחבירו זכה חבירו. ס **נמצא** זה פורע חובו מפירות שביעית – אומר רבינו יצחק: דהסחורה שהיא אסורה בפירות שביעית – היינו לקנות הרבה ביחד להוליך ממקום לחבירו, וכשנתנה לחבירו זכה חבירו. ס

העלה לי פירות לירושלים לחלק – דהוי כמוכר מעשר שני, ואסור למכור מעשר שני.
והרבה משניות מוכיחות במסכת מעשר שני דאסור לעשות סחורה במעשר שני.
ומסתבר דכל מידי דאין מתחלל עליו זהו סחורה האסורה בו, ואינו מתחלל אלא על דבר אכילה ושתיה, כדתנן (מעשר שני פ"ב מ"א): מעשר שני ניתן לאכילה שתיה וסיכה.
וקשה: דהא תנן בסוף פרק קמא דמעשר שני: אין לוקחין ממעות מעשר שני בהמה טמאה (ומעשר) כו', משמע – הא מלבושין מותרין. ועוד תנן התם (פרק ה משנה יב): "ולא נתתי ממנו למת" – ליקח לו ארון ותכריכין, הא (לאו) [ולחי] דומיא דמת – מותר! ויש לומר: דכל אותם משניות המתירות – היינו מן התורה, אבל רבנן אסרו כל עניני סחורה, לפי שמצוה לעשות ממנו שלמים, ואסרו גם לפרוע בו שכר הפועלים. והא דאיתא בירושלמי שאסור גם בן בן דומיא דמת, ומפיק לה מקרא – אסמכתא בעלמא הוא. ורבי יהודה היה מקשה על זה, דאמרינן בפרק "בכל מערבין" (עירובין כו, ב) מקרא ד"ונתתה הכסף" דדרשי בללי ופרטי, ולא מרבינן אלא פרי מפרי וגדולי קרקע לאבילה, אבל דבר שאינו אל אבילה לא אשכחן דאיתרבי. לכן נראה לפרש: דכל מקום שמצינו איתר ליקח ממנו שום דבר – היינו להיות מעות בקדושת מעשר ביד הלוקח, כמו גבי שביעית פרק "לולב הגזול" (סוכה מא, א): מי שיש לו סלע של שביעית כו', דבעינן שתהא שביעית ביד הלוקח. וכל מקום שמצינו איסור מקח ממעשר – היינו דרך חילול להיות המעות חולין ביד הלוקח. **חמרין** דנפיש אגריידהו – פירוש: ורווחי טפי, ודמו טפי לסחורה. **שברי** לסחם יינן מהו – לכתחלה ודאי אסור להשתבר בסחם יינם, כדאמרינן לעיל (נג, ב) דלא שרי לדרוך עם הגוי בגת אי לא לשיירי לידיה, אלא מיבעיא ליה אם השבר מותר בדיעבד או לא. **דאגר** לארביה לסחם יינן – תימה: מאי ראיה מביא מארבא לפועל? שאני התם דנפיש אגריה, ודמי לדמרוץ! יש לומר: כי לא היה השכר כי אם מעט לעבור נהר קטן, והוי כפועל. **ליקלינהו** ולידברינהו – פירוש: בלא כי קברי. ומשנעי: אתי לזבלו. והא דלא הדר פריך: וליקלינהו ולידברינהו בי קברי, דהתם לא שייך אתי לזבולי, כדכתיב (מלכים ב כג): "וישלך את עפרה על קבר בני העם"! ויש לומר: דהתירא בקבר בנין שאסור בהנאה, אבל הכא בי קברי קרקע עולם, שאינו נאסר. וכן משמע בסנהדרין פרק "נגמר הדין" (מז, ב): קבריה דרב דהוו שקלי מיניה עפרא לאישתא בת יומא. **אתי** לזבולי – ואם תאמר: ומה בכך? הא פסקינן לעיל (מט, א) כרבי יוסי דאמר: זה וזה גורם מותר (בבניה), דהוי זבל דאיסור וקרקע דהיתירא! ויש לומר: שלכתחלה יש לחוש לדברי רבנן שחולקין עליו, דאמרי: אף הוא נעשה זבל. **וליקלינהו** בעיניהו – ומסיק: לא מוכחא מילתא ואסור. ואם תאמר: מאי שנא מכל הנקברין דחשיב פרק בתרא דתמורה (לג, ב) שור הנסקל ועגלה ערופה ושער נזיר וכל דקברי בעיניהו אף בלא בי קיברי? ויש לומר: כיון שאין דרך לקבור בשר ושער מוכחא מילתא, אבל חיטי אין קבורתן מוכחת, דאיכא למימר איניש גנב וקבר ואייתי הכא. וכן דרך עתה לקבור בכורות. ונראה שצריך לקברן מעט בעומק פן יבא לחטט אחריהם. ולאחר שנעשו עפרא אין לחוש שמא יקחום לזבל בהם, דאין דרך לחטט אחר הקברים משום זבל. **יופי** פירות שביעית מעניים ופרעי להם בשמינית – אישתכח דאבלי עניים בשמינית לאחר הביעור חליפי פירות שביעית. צריך לפרש שהאיסור היה מה שהיו אובלים אותם בחוצץ שלהם, דאילו בתורת שביעית אפילו הפירות עצמן יכולין עניים לאבול לבולי עלמא, כדתניא בתוספתא (פרק ח דשביעית): הגיע שעת הביעור עניים אובלים אחר הביעור ולא עשירים, דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: אחד עניים אחד עשירים אובלים אחר הביעור. אי נמי, העניים היו עושים מהם מלוגמא או סחורה, ולפיכך הקפידו עליהם אותם שבאו ואמרו לרבי יוחנן. **יאות** הן עבדין – דכיון דבההיא שעתא לא הוו הנך בעין – לא חליפין ניתנו ולא חייל עלייהו קדושת שביעית. ולפי זה, אפילו בשביעית עצמה היו יכולין לפרוע אם כבר אכלו פירות שביעית. והיה דאמרינן ב"לולב הגזול" (סוכה לט, א) דמבליע דמי אתרוג בלולב – הוא הדין בלא הבלעה אם היה הארץ רוצה להקיף עד שיכלה האתרוג, ולא היה כאן דמי שביעית. ומכאן דקדק הרב רבי אלחנן הלכה למעשה, שאם יש ביד ישראל יין נסך ועבודה זרה ודברים האסורים, ומכרן לגוי בהקפה, ומכרם הגוי לאחר קודם שיתן לזה הישראל הדמים – שהדמים מותרין בדיעבד, ואף על פי שהאיסור עדיין ישנו בעולם. ועוד הוסיף רבינו יצחק, שאפילו לא מכרם הגוי, אלא כיון שמשכם אצלו קודם שיתן הדמים, דקיימא לן (עבודה זרה עא, א) משיכת גוי קונה, והוי כמו בא עליה ואחר כך נתן, דאתנשא מותר כיון שלא היה ברשותה בשעת הביאה – והכא נמי לא היתה עבודה זרה ברשותו בשעת פרעת המעות. ומטעם רבית לא היה לאסור, דאותן דברי רבי יוסי דאמרי: אף הוא נעשה זבל, היינו דוקא בשאר מותר ביש לו. **אלא** הכי קאמר נתן לה ואחר כך בא עליה אתנשא מותר – פירוש: דכגון דאמר לה "הילך טלה מעבשיו", ובשעת ביאה הדא נגמרת מתנתה. ופריך: וליחול עליה איסור אתנן למפרע מעשעה דיהיב לה! ומסיק: כשקדמתו והקריבתו קודם הביאה. ופריך: היכי דמי בשאמר לה הילך טלה מעבשיו, איזה לשון אמר לה? אי דאמר לה "קני מעבשיו" – פשיטא דמותר, דהא ליתיה בשעת ביאה. אבל לשון גירסת הספרים "מתנה הוא דיהיב לה" קשה קצת, דהא לא מתנה הוא, שהרי אמר לה לכשתבעל תהא נגמרת בדפרישית. ובתמורה (כט, א) נמי אינו בספרים. ואי גרסינן ליה נפרש כן: כמו מתנה הוא, כיון שהקריבתו בבר.
אלא

העלה לי פירות לירושלים לחלק – דהוי כמוכר מעשר שני, ואסור למכור מעשר שני.
והרבה משניות מוכיחות במסכת מעשר שני דאסור לעשות סחורה במעשר שני.
ומסתבר דכל מידי דאין מתחלל עליו זהו סחורה האסורה בו, ואינו מתחלל אלא על דבר אכילה ושתיה, כדתנן (מעשר שני פ"ב מ"א): מעשר שני ניתן לאכילה שתיה וסיכה.
וקשה: דהא תנן בסוף פרק קמא דמעשר שני: אין לוקחין ממעות מעשר שני בהמה טמאה (ומעשר) כו', משמע – הא מלבושין מותרין. ועוד תנן התם (פרק ה משנה יב): "ולא נתתי ממנו למת" – ליקח לו ארון ותכריכין, הא (לאו) [ולחי] דומיא דמת – מותר! ויש לומר: דכל אותם משניות המתירות – היינו מן התורה, אבל רבנן אסרו כל עניני סחורה, לפי שמצוה לעשות ממנו שלמים, ואסרו גם לפרוע בו שכר הפועלים. והא דאיתא בירושלמי שאסור גם בן בן דומיא דמת, ומפיק לה מקרא – אסמכתא בעלמא הוא. ורבי יהודה היה מקשה על זה, דאמרינן בפרק "בכל מערבין" (עירובין כו, ב) מקרא ד"ונתתה הכסף" דדרשי בללי ופרטי, ולא מרבינן אלא פרי מפרי וגדולי קרקע לאבילה, אבל דבר שאינו אל אבילה לא אשכחן דאיתרבי. לכן נראה לפרש: דכל מקום שמצינו איתר ליקח ממנו שום דבר – היינו להיות מעות בקדושת מעשר ביד הלוקח, כמו גבי שביעית פרק "לולב הגזול" (סוכה מא, א): מי שיש לו סלע של שביעית כו', דבעינן שתהא שביעית ביד הלוקח. וכל מקום שמצינו איסור מקח ממעשר – היינו דרך חילול להיות המעות חולין ביד הלוקח. **חמרין** דנפיש אגריידהו – פירוש: ורווחי טפי, ודמו טפי לסחורה. **שברי** לסחם יינן מהו – לכתחלה ודאי אסור להשתבר בסחם יינם, כדאמרינן לעיל (נג, ב) דלא שרי לדרוך עם הגוי בגת אי לא לשיירי לידיה, אלא מיבעיא ליה אם השבר מותר בדיעבד או לא. **דאגר** לארביה לסחם יינן – תימה: מאי ראיה מביא מארבא לפועל? שאני התם דנפיש אגריה, ודמי לדמרוץ! יש לומר: כי לא היה השכר כי אם מעט לעבור נהר קטן, והוי כפועל. **ליקלינהו** ולידברינהו – פירוש: בלא כי קברי. ומשנעי: אתי לזבולי, הא דלא הדר פריך: וליקלינהו ולידברינהו בי קברי, דהתם לא שייך אתי לזבולי, כדכתיב (מלכים ב כג): "וישלך את עפרה על קבר בני

הַעֲלָה לִי פֵּירוֹת הַבָּלוּי לִירוּשָׁלַיִם לְחַלֵּק, אֲבָל אוֹמַר לוֹ: הַעֲלֵם לְאוֹכְלָם וְלִשְׁתּוֹתָם בִּירוּשָׁלַיִם, וְנוֹתְנִין זֶה לָזֶה מַתָּנָה שֶׁל חִנָּם. וְרָבָא אָמַר: לְעוֹלָם דְּקָדוֹשׁ בִּקְדוּשַׁת שְׁבִיעִית, וּדְקָא קַשְׁיָא לָךְ פּוֹעֵל, פּוֹעֵל הָיְלָא נָפֵשׁ אַגְרֵיהּ - לָא קָנְסוּהוּ רַבָּנָן, חָפֵּרִין דְּנָפֵישׁ אַגְרֵיהוּ - קָנְסוּ רַבָּנָן בְּהוּ, וּמַתְנִיתִין - חוֹמְרָא דְּיֵינֶךְ שָׁאנֵי. אִיבָּעֲיָא לְהוּ: שְׁבָרוֹ לִסְתָם יֵינָן, מַהוּ? מִי אָמְרִינַן: מֵיָין דְּאִיסּוּרָא חָמְרוּ בְּדֵיוֵי נָסְפָּא, שְׁבָרוֹ נָמֵי אָסוּר, אוֹ דִלְמָא הוֹאִיל וּטוּמְאָתוֹ קַיְלָא, אַף שְׁבָרוֹ נָמֵי קַיְלָא? תָּא שְׁמַע: דְּהַהוּא גַּבְרָא דַּאֲגַר אֲרַבְיָה לְסַתָם יֵינָן, יְהַבוּ לֵיהּ חִיטֵּי בְּאַגְרָא, אֲתָא לְקַמַּיהּ דְּרַב חִסְדָּא, אֲמַר לֵיהּ: זִיל קַלֵּינְהוּ וְקַבְּרִינְהוּ בְּקִבְרֵי. - וְלֵימָא לֵיהּ: בְּדִידְרִינְהוּ! - אָתוּ בְּהוּ לִידֵי תַּקָּלָה. - וְלִיקַלֵּינְהוּ וְלִיבַדְּרִינְהוּ! - דִּלְמָא מְזַבְּלֵי בְּהוּ. - וְלִקְבְּרִינְהוּ בְּעֵינֵייהוּ! מִי לָא תְּנַן: אֶחָד אֵבֶן שֶׁנִּסְקַל בָּהּ, וְאֶחָד עֵץ שֶׁנִּתְלָה עָלָיו, וְאֶחָד סַיִף שֶׁנֻּתַּךְ בּוֹ, וְאֶחָד סוּדַּר שֶׁנֶּחֱנַק בּוֹ - כּוּלָּם נִקְבָּרִים עִמּוֹ! - הָתָם דְּקָא קָבְרֵי בְּבֵי דִּינָא, מוּכְחָא מִילְתָא דַּהֲרוּגֵי בֵית דִּין נִינְהוּ, הָכָא לָא מוּכְחָא מִילְתָא, אֵימַר אֵינָשׁ גְּנַב וְאַיְיתֵי קָבְרָא הָכָא. דְּבֵי רַבִּי נָאֵי יְקֵי פֵּירֵי שְׁבִיעִית מֵעֲנִיִּים וּפָרְעוּ לְהוּ בְּשְׁמִינִית, אָתוּ אֲמְרוּ לֵיהּ לְרַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר לְהוּ: יָאוּת הֵן עֲבָדִין; וְכִגְוָנָא בְּאָתָן - מוּתָּר. דְּתָנְיָא: נָתַן לָהּ וְלֹא בָא עָלֶיהָ, בָּא עָלֶיהָ וְלֹא נָתַן לָהּ - אֲתָנָהּ מוּתָּר; נָתַן לָהּ וְלֹא בָא עָלֶיהָ, עָלֶיהָ, פְּשִׁיטָא, כֵּיוָן דְּלָא בָא עָלֶיהָ, מַתָּנָה בְּעָלְמָא הוּא דְּיָהֲבִי לָהּ! וְתוּ, בָּא עָלֶיהָ וְלֹא נָתַן לָהּ - הָא לָא יָהֲבִי לָהּ וְלָא מִידֵי, וְכֵיוָן דְּלָא נָתַן לָהּ מַאי "אֲתָנָהּ מוּתָּר"? אֶלָּא הָכִי קָאָמַר: נָתַן לָהּ וְאַחַר כָּךְ בָּא עָלֶיהָ, אוֹ בָּא עָלֶיהָ וְאַחַר כָּךְ נָתַן לָהּ - אֲתָנָהּ מוּתָּר. נָתַן לָהּ וְאַחַר כָּךְ בָּא עָלֶיהָ, לְכִי בָּא עָלֶיהָ
ליחול

לחלק – שתטול שם חלק בהם, דאסור לפרוע חובו ממעשר שני, ואף על גב שגם זה אוכלו בירושלים. **ומתניתין** – דיין נסך, דקניס נמי פועל דלא נפיש אגריה – חומרא דיין נסך שאני. **דאיסוריה חמור** – דאסור בהנאה כיין נסך ממש. **דמומאתן** קיל – דאמרינן ב"אין מעמידין" (עבודה זרה ל, ב): שלש יינות הן, יין נסך – אסור בהנאה ומטמא טומאה חמורה בכזית, סתם יינן – אסור בהנאה ומטמא טומאת משקין ברביעית. **אריבה** = ספינתו. **בי קיברי** = בית הקברות. **ליבדרינהו** – יפזרם כמות שהם, למה לי לשרופי? **אתו בהו** – אינשי לידי תקלה, דהדרי ומלקטי להו. **ולקברינהו** – הבי בעיניהו? **כולן** נקברין עמו – דכתיב: "לא תלין נבלתו על העץ כי קבור תקברנו" – אף העץ במשמע. והכי אמרינן בפרק "נגמר הדין": "עץ", שומע אני בין תלוש בין מחובר? תלמוד לומר: "כי קבור תקברנו", מי שאינו מחובר אלא קבורה, יצא זה שמחובר קבורה ותלישה. אלמא עץ גופיה איסורי הנאה, וקברי ליה בעיניה ולא חיישינן לתקלה! **שאני התם** כיון דקברי בני דינא – בבית הקברות המתוקנים בבית דין, מובחא מילתא לבל, מאן דמשכח להו התם ידע דמהרוגי בית דין הוו ופירש. **יופי פירי שביעית** – קודם זמן הביעור. **ופרעי להו בשמינית** – אשתכח דאבלי עניים בשמינית אחר הביעור חליפי פירות שביעית. **יאות הן עבדין** – כיון דההיא שעתא לא הוו הנך בעין, ולא איחלופי דני בהנו – לאו חליפין ניתנו ולא חייל קדושת שביעית עלייהו. **וכגוונא באתן** – בא עליה ואחר כך נתן לה אתנתה מותר להקרבה, דכיון דלאו בשעת ביאה יהביה ניהליה, כי הדר יהב לה הדוא טלה – מתנה בעלמא הוא. נתן לה **ולא בא עליה כו'** – מפרש ואזיל. **אלא הכי קאמר נתן לה ולא בא עליה** – עכשיו, אלא לאחר זמן. **או בא עליה** – ולא נתן לה עכשיו, אלא לאחר זמן.
ליחול

ליחול עליה איסור אתנן לפרע – שהרי מתחלה על מנת ביאה נתנו לה. קני מעבשיו – קודם ביאה – פשיטא דמותר, דאף על גב דעל מנת ביאה יהביה ניהלה, כיון דמקמי ביאה יהביה ניהלה – לאו שכר ביאה הוא. ואי מצטריך ליך קני מעבשיו – הלכך, איצטריך מתניתין לאשמועינן דאף על גב דאמר לה: לא ניקני לך עד שעת ביאה, כיון דהדר אמר לה: אי מצטריך ליך קני מעבשיו – הויה לה מתנת חנם כי שקלתיה ואקריבתיה.

כיון דאמר טר – (בתוספתא) (ובמתניתין] דקידושין בפרק קמא (כח, ב). בטלה זה – כל כמה דיהיב לה הוי אתנן, דמהשתא קניתיה. בטלה סתם – כי יהיב לה לאחר זמן לאו אתנן הוא, דהשתא הוא דקנייה (ליה) (לה). גוי – לאו בר משיכה, דכי כתיבה משיכה – בישראל כתיבא "או קנה מיד עמיתך". הא קניה (ליה) (לה) – מהשתא קודם ביאה, והיכי קרי ליה "בא עליה ואחר כך נתן לה"? ואי לא שקליה – ביום פלוני באתנניך. הלכך בא עליה ואחר כך נתן לה הוא. ומיהו, הואיל ומשעת ביאה שוויה אפותיקי, ועמד בחצירה – חייל עליה אתנן. מתיב רב ששת – לרבי יצחק. לפועליו ולחמריו – גוים או עמי הארץ.

לא

1 ליחול עָלָהּ אִיסּוּר אֶתְנַן לְמִפְרַע! אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר:
2 כְּשֶׁקָּדְמָה וְהִקְרִיבָתְנוּ. הֵיכִי דָּמֵי? אִי דַּאֲמַר לָהּ: "קְנִי
3 לֵךְ מֵעַכְשָׁיו" - פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי, דְּהָא לֵיתֵיהּ בְּשָׁעַת
4 בִּיאָה, וּמַתָּנָה בְּעָלְמָא הוּא דְּיָהֲבֵי לָהּ, וְאִי דְּלָא אֲמַר
5 לָהּ: "קְנִי לֵךְ מֵעַכְשָׁיו", הֵיכִי מָצֵי מַקְרְבָה? "וְאִישׁ
6 כִּי יַקְדֵּשׁ אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ" אָמַר רַחֲמָנָא, מַה בֵּיתוֹ
7 בְּרְשׁוּתוֹ, אַף כֹּל בְּרְשׁוּתוֹ! אֶלָּא, דַּאֲמַר לָהּ: "לֶהֱוֵי
8 נְבֵידְ עַד שָׁעַת בִּיאָה, וְאִי מִיצְטְרִיךְ לֵיךְ קְנִי מֵעַכְשָׁיו".
9 בָּעֵי רַב הוֹשַׁעְיָא: קָדְמָה וְהִקְדִּישָׁתוֹ, מַהוּ? בֵּינָן
10 דְּאָמַר מָר: אֲמִירָתוֹ לְגַבּוֹהַּ כְּמַסִּירָתוֹ לְהֶדְיוֹט - כְּמַאן
11 דְּאַקְרֵיבְתֵּיהּ דָּמֵי, אוֹ דִּלְמָא הַשְׁתָּא מִיהָא הָא קָאֵי
12 וְאִיתֵיהּ בְּעֵינֵיהּ? - וְתִפְשׁוֹט מִדְּרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר
13 רַבִּי אֶלְעָזָר: שֶׁקָּדְמָה וְהִקְרִיבָתְנוּ; דָּוְקָא הִקְרִיבָתְנוּ,

14 אֲבָל הִקְדִּישָׁתְנוּ לֹא! - דְּרַבִּי אֶלְעָזָר גּוּפֵיהּ קָא מִיבָּעֲיָא לֵיהּ: מַאי? מִיפַּשַׁט פְּשִׁטָא לֵיהּ
15 לְרַבִּי אֶלְעָזָר דְּהִקְרִיבָתְנוּ דָּוְקָא, אֲבָל הִקְדִּישָׁתְנוּ לָא, דְּהָא אִיתֵיהּ בְּשָׁעַת בִּיאָה. אוֹ דִּלְמָא
16 הִקְרִיבָתְנוּ פְּשִׁטָא לֵיהּ, וְהִקְדִּישָׁתְנוּ מְסַפְקָא לֵיהּ? תֵּיקוּ. בָּא עָלֶיהָ וְאַחַר כָּךְ נָתַן לָהּ -
17 אֲתָנֶהּ מוּתָּר. וּרְמִינְהוּ: בָּא עָלֶיהָ וְאַחַר כָּךְ נָתַן לָהּ, אֲפִילּוּ מִכָּאן עַד שָׁלֹשׁ שָׁנִים -
18 אֲתָנֶהּ אָסוּר! אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אָמַר רַב חִסְדָּא, לָא קַשְׁיָא: הָא דְּאָמַר: "הִתְחַבְּעֵלִי
19 לִי בְּטָלָה זֶה", הָא דְּאָמַר לָהּ: "הִתְחַבְּעֵלִי בְּטָלָה" סְתָם. וְכִי אָמַר לָהּ "בְּטָלָה זֶה"? מַאי
20 הֲוִי? הָא מִחַסַּר מְשִׁכְחָה! - בְּזוֹנָה גּוֹיָה, דְּלָא קָנְיָא בְּמְשִׁיכָה. וְאִיבָּעֵית אֵימָא: לְעוֹלָם
21 בְּזוֹנָה יִשְׂרְאֵלִית, וּכְגוֹן דְּקָאֵי בַּחֲצֵירָהּ. - אִי דְּקָאֵי בַּחֲצֵירָהּ, בָּא עָלֶיהָ וְאַחַר כָּךְ נָתַן
22 לָהּ? הָא קָנְיָא לָהּ! - לָא צְרִיכָא, דְּשָׁוְיָה נִיחָלָה אִפּוֹתֵיקִי, דְּאָמַר לָהּ: אִי מַיְיתֵינָא לֵיךְ
23 זוּזֵי מִכָּאן עַד יוֹם פְּלוֹנִי - מוּטָב, וְאִי לָא - שַׁקְלִיהּ בְּאָתְנַנֵּיךְ. מְתִיב רַב שֵׁשֶׁת, אוֹמֵר
24 אָדָם לַחֲמָרוֹ וּלְפוֹעֲלָיו: "לְכוּ וְאִכְלוּ בְּדִינָר זֶה", "צְאוּ וּשְׁתוּ בְּדִינָר זֶה", וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ

לא

אלא דאמר לה ליהוי גביך – כלומר, לא תקני עד שעת ביאה. והלכך לא הוי פשיטא דליהוי מותר, מאחר שגלה בדעתו שלא תקנה עד שעת ביאה. ומשום אתנן נמי ליכא, דהא אמר לה: אי צריכא ליך קני מעבשיו. **או** דלמא השתא מיהא קאי בעיניה – ואף על פי שאין אתנן חל על המוקדשין, דבתיב "לכל נדר" פרט לנדוי, שמא הכא מאחר דאיתיהי בשעת ביאה חל איסור אתנן למפרע משעה דיהיבי לה, ואז לא היה הקדש. **והא** מחסרא משיכה – פירוש: ואפילו לרבי יוחנן דאמר דבר תורה מעות קנות, הכא גבי אתנן לא קנו, כיון שהפקירו חכמים דאין קנייה מעות קנות ואוקמוה אמשיכה – גם ממנה הפקירו, ואין כאן אתנן כלל. ולא דמי להתיה דפרק "הזהב" (בבא מציעא מח, א): נתנה לסיטון – מעל, שקניית הכסף מועיל, דכיון דמעל מן התורה מי יפקיע המעילה ממעות הקדש. **בזונה** גויה – לא קניא במשיכה. וכרבי שמעון בן לקיש משני, דאמר: לעמיתך במשיכה הא לגוי בכסף, דאילו לרבי יוחנן – אית ליה לגוי במשיכה. ומשום דרב חסדא אית ליה פרק "הזהב" (בבא מציעא מז, ב) כרבי יוחנן, הדר משני שינויא אחרינא דלרבי יוחנן לא תקשי. **כגון** דקאי בחצרה – ואם תאמר: לישני הרוייהו ב"בטלה זה", הא דקאי בחצירה והא דלא קאי בחצירה? ויש לומר: דניחא ליה לאוקומה בטלה סתם, אפילו קאי בחצרה עם טלאים אחרים שלו. אף על פי שאינו יכול לדחותה לטלה מן השוק, אפילו הכי אין שם אתנן חל אפילו למאן דאית ליה ברירה אלא על המבורר בשעת ביאה. **ואינו** חושש לא משום שבירית – פירש בקונטרס: שמא ימסור דמים הללו למי שחשוד על השבירית, ותניא: אין מוסרין דמי פירות שבירית לעם הארץ. ופריך הכי מדקאסר ב"צאו ואכלו ואני פורע", אלמא כי קפדע דמי איסורא קפדע, ונקראים דמי שבירית ואף על פי שכבר אכלום – הכא נמי דבר רבי יוחנן כי קפדעי דמי שבירית הם. ושקשה: מי הזקיקו לשנות פירות שבירית ממעשר ויין נסך, שהרשום מפני שנראה כמאכיל לפועליו דבר שאינו מעושר או יין נסך, הכא נמי היה לו לפרש שמאכיל שבירית לפועליו ונמצא פורע חובו מדמי שבירית!

תועד תקשי לרב ששת דמפרש טעם הברייתא משום דמי פירות שבירית, דלמא אחר הביעור איירי, ואיסורא משום דנהנה מפירות שבירית בשעת האיסור, דומיא דיין נסך דהוי טעמא משום דנהנה מיין נסך. אי נמי אפילו קודם הביעור, וטעמא משום שפורע חובו מפירות שבירית, שקונה פירות שבירית ומאכילן לפועליו, ולא דמי כלל לדבי רבי יוחנן? ועוד קשה, בסמוך דמסיק: בחנויני המקיפו דמשעבדי ליה דכיון דדרכיה לאקופי קני ליה דינר גביה, פירוש: דכיון דמקיפו לבעל הבית סמך עליו, ומשועבד לו בעל הבית לפי שסמך עליו, לכך הוי דמי שבירית. אבל דבי רבי יוחנן לא הוו חנוני המקיפו, ולא סמכא דעתייהו כולי האי ולא משעבדי ליה דבי רבי יוחנן מהשתא, וכי פרעי ליה אחר זמן לאו חליפי שבירית נינהו. וקשיא, דמדמי לעיל ההיא דרבי יוחנן לאתנן דבא עליה ואחר כך נתן לה, ואוקימנא אפילו עשאו לה אפותיקי ועומד בשעת ביאה בחצרה, ואף על גב דמשעת ביאה אישתעבד לה. ואין להתיר מטעם שאין השיעבוד על טלה זה אלא על נכסיו, וכשיתן לה טלה זה לפצות השיעבוד מנכסיו הוי חליפי אתנן דשרי, כדאמרינן פרק "כל האסורין" (תמורה ל, א), דאם בן מאי ראיה מביא לעיל מאתנן על דבי רבי יוחנן? שאני התם דחליפין מותרין ואילו חליפי שבירית אסורין! אלא ודאי אף על גב דמשתעבד אינו נתפס באיסור אתנן כלל, והוא הדין לדבי רבי יוחנן אף על גב דמשעבדי ליה! ועוד, לפדרושו לשון "קנה לה דינר גביה" יתור לשון הוא. לא היה לו להזכיר רק משתעבד ולא משתעבד! לכך נראה לרבינו יצחק לפרש: ואינו חושש לא משום שבירית – שפורע חובו מפירות שבירית, שכבר פרע לו הדינר, ואין שום חוב מוטל עליו לפרוע אחר שאכלו האיסור. אבל אמר "ואני פורע" חושש משום שבירית, שהוא כאילו לקחם בעל הבית לעצמו ונתנם לפועליו, ונמצא פורע חובו מפירות שבירית. והשתא, אפילו איירי בריייתא לאחר הביעור פריך שפיר: אלמא כי קפדע דמי איסורא קפדע, ואי איתא דבעלמא לא חשיב דמי פירות שבירית בבי האי גוונא שפורע אחר שכלו הפירות מן העולם, גם בבאן לא היה לנו לחשבם כאילו לקחם בעל הבית לעצמו ונתנם לפועליו, מאחר שזן לוקחין הפירות מבית החנוני והוא פורע דמעות לאחר שאכלום! ומסיק: תרגומה רב פפא בחנוני המקיפו דמשתעבד ליה דכיון דדרכיה לאקופי קני ליה דינר גביה, פירוש: דמשתעבד ליה – שקונה שיעבוד בנכסיו לאלתר כנגד מה שנותן לפועליו. והיינו "קני ליה דינר גביה" דקאמר – לשיעבוד הדינר קונה בנכסיו שוה דינר, ולא קנין גמור שיוכל להקדישו. מעת שקונה הדינר בנכסי בעל הבית לאלתר כשזן בעין ונותנו לפועליו, הוי ליה מה שקונה בנכסי בעל הבית דמי הפירות, ולכך חשיב בעל הבית בכלוקח הפירות והירק מחנוני ומאכיל לפועליו בשכרן, ולבסוף בשיתן הדמים לחנוני לפצות השיעבוד מנכסיו יהיו דמי שבירית אחרון נתפש.

ואם היו הענים שלוחים מהם דבר רבי יוחנן לחנוני המקיפו, והיה אומר רבי יוחנן לבני ביתו: "צאו ולוו ואני פורע" – היה נתפש באיסור שבירית מה שרבי יוחנן פורע להם מטעם זה דפירש. אבל הם לא היו בחנוני המקיפו, ולהכי לא גמר ומקני להו שיעבוד בנכסיו לאלתר כשנותנין פירות שבירית לבני ביתו, דנהי דבתורת ערבות וקבלנות משתעבד להם לעניים, סובר עתה זה המתרע שאין משתעבד בערבות אף בקבלנות רק גוף הערב והקבלן, אבל בנכסיו של ערב אין הממלה קונה כלום לאלתר ואפילו שיעבוד. אי נמי, היה טועה בזה שאין שיעבוד בנכסי ערב אלא במלוה ולוה. אבל אם היה אומר: "תן לפלוני מנה, או הלוהו, ויהא קנוי לו והוא יהא פטור ממך ואני נותן לך, או ואני פורע לך", שוהו בעין מעשה דרבי יוחנן דהכא – אין בכח דין ערבות. אף על גב דאמרינן בסוף "גט פשוט" (בבא בתרא קעד, א): "תן לו ואני נותן לך" אין לו למלוה על הלוה כלום, דמשמע – אבל על הערב יש לו, מדלא קאמר "אין לו על זה ועל זה" – לא דוה מסיק אדעתיה השתא מדהיא, כי היכי דלא אסיק אדעתיה דרבא חדא מינייהו נקט. והתלמוד נושא ונותן לפי שעתו, ואמרי: אבל חנוני שאין מקיפו מאי מותר בו? ותו, חנוני שאין מקיפו מי לא מישתעבד? בלומר, וכי אין נכסיו משועבדין ממש כדין ערב? והא אמר רבא בו' קנה מדין ערב, וכשהוא

תולה

תולה הדבר שאומר "קנו נבסי לך" – תולה הקנין בדין ערב, אלמא משמע שדין ערב הוא שנבסי הערב משתעבדין למלוה בשעת ערבות ולא גופו לבד! ולפי טעות האחר נמי יש להוכיח ששייך בו דין ערבות אפילו בענין זה שאמר "תן לפלוני מנה ואני פורע לך". אלא לא שנא מקיפו – משתעבד וקונה חנוני דינר גביה, ואפילו הכי כיון דלא מייחד שעבודיה לא מיתסר, דלא חשיב דינר ולא שנא אין מקיפו – משתעבד ואף על פי שאינו נהנה מידו – הוי איהו לוקח האיסור ומאכילו, דהשתא לא סליק נפשיה מיניהו בפריטי. המקיפו – שרגיל אצלו בהקפה. המשעבד ליה – האי בעל הבית משעתא דיהיב חנוני פירי, והוי כנותן מיד ליד. קני ליה דינר גביה – חנוני סמיך עד זה שבכר הביר בו, שכל מקום שישנו הדינר קנוי לו לחנוני, הלכך חליפי נינהו. אבל הנך דבי רבי ינאי, כיון דדבך עניי דמחפי להו פירי לאו חנוני הרגיל להקיפן נינהו – לא סמכא דעתיה כולי האי, ולא משתעבד להו דבי רבי ינאי, הלכך כי פרע לאחר זמן לאו חליפי שביעית נינהו. אי הכי – דטעמא משום מקיפו הוא, אבל אין מקיפו שרי. אדתני – רישא, דמחדר תנא בתר היתרא ולא אשכח אלא ב"צאו ואבלו בדינר זה", דסליק מיניהו נפשיה בפריטי. ליפלוג ולתני – היתרא אפילו בדלא סליק, ובגון "צאו ואבלו ואני פורע", ובחנוני שאין מקיפו, דלא משתעבד ליה האי בעל הבית משום שאין מקיפו – אי יהיב ליה לשלוחיה דבעל הבית. מי לא משתעבד – ליה בעל הבית מהשתא, דקא שרית להו לדבי רבי ינאי משום האי טעמא? והאמר רבא האומר לחבירו תן מנה לפלוני ויקנו נכסאי לך – באותו מנה, ונתן. קנה – הלוקח את נכסיו של זה, ואף על גב דלא מטא הנאת האי מנה לידיה. מדין ערב – מההוא דינר דמחייב ערב לשלומי, ואף על גב דלא מטי הנאה לידיה, והאי נמי לא שנא. אלמא אף על גב דלאו חנוני המקיפו הוא, כי יהיב ליה לשלוחיה משתעבד ליה האי! אלא אמר רבא – לא תיתני טעמא דברייתא משום שיעבודא ובמקיפו, דאפילו אין מקיפו איכא שיעבודא. ומיהו לדבי רבי ינאי לא תקשי, דבין מקיפו בין אין מקיפו, אף על גב דמשעבדי ליה – נכסיה לשלומי. כיון דלא מייחד שיעבודיה – שלא ייחד לו מיד מעות לכך, לאו חליפין נינהו ולא מיתסר. הכי גרסינן: והכא אמר רב פפא. ולא גרסינן "אלא הכא דקתני חרוש אמר רב פפא". בשהקדים לו – בעל הבית דינר לחנוני קודם ששלח אצלו, דהשתא מדבעל הבית קאבלי, ואיסורא דידיה הוא. ואני פורע – אני – הא בבר פרע. ואני מחשב מבעי ליה – אני אעשה לו חשבון ממה שהקדמתי לו. שנשא – מיד חנוני ונתן להם, דהשתא איהו ספי להו איסורא. ולאו משום פרעון דלאחר זמן הוא, אלא דקנבנו במשיכה, ואשתכח שלקח יין נסך והשקהו לפועלים. אבל הנך דבי רבי ינאי, כי שקלי פירי שעת היתר הוא, וכי פרעו לאחר זמן בשעת איסור שביעית לאו חליפין נינהו לאיתפוסי. צאו – משמע שאינו הולך עמהן. לשבור ביין נסך – לשבר חבית ולשפוך את היין. מהו – שיהא שכרה מותר. מי אשריין ביין – דישראל זה רוצה בקיומן של חביות האלו, שלא ישתברו עבשיו מאליהם עד שישברם הוא ויטול שכרם, אסור. אין עודרין – אין חופרין.

לֹא מְשׁוּם שְׁבִיעִית וְלֹא מְשׁוּם מַעֲשֵׂר וְלֹא מְשׁוּם יַיִן נֶסֶךְ, וְאִם אָמַר לָהֶם: "צְאוּ וְאָכְלוּ וַאֲנִי פּוֹרֵעַ", "צְאוּ וּשְׁתוּ וַאֲנִי פּוֹרֵעַ" - חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם שְׁבִיעִית וּמִשּׁוּם מַעֲשֵׂר וּמִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ; אַלְמָא כִּי קָא פָּרַע - דְּמֵי אִיסּוּרָא קָא פָּרַע. הָכָא נַמִּי, כִּי קָא פָּרַע - דְּמֵי אִיסּוּרָא קָא פָּרַע! תִּרְגְּמָהּ רַב חִסְדָּא: בְּחָנְוָנִי הַמַּקִּיפוֹ, דְּמִשְׁתַּעְבֵּד לֵיהּ, דְּבֵיוָן דְּאוֹרְחֵיהּ לְאַקּוּפֵי - קָנֵי לֵיהּ דִּינָר גַּבֵּיהּ. אֲבָל חָנְוָנִי שֶׁאֵין מַקִּיפוֹ מַאי, מוֹתָּר? אִי הָכִי, אַדְּתָנֵי: "צְאוּ וְאָכְלוּ בְּדִינָר זֶה", "צְאוּ וּשְׁתוּ בְּדִינָר זֶה" - לִיפְלוֹג וְלִיתְנֵי בְּדִידָהּ: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים - בְּחָנְוָנִי הַמַּקִּיפוֹ, דְּמִשְׁתַּעְבֵּד לֵיהּ, אֲבָל חָנְוָנִי שֶׁאֵין מַקִּיפוֹ - מוּתָּר! וְעוֹד, חָנְוָנִי שֶׁאֵין מַקִּיפוֹ מִי לָא מִשְׁתַּעְבֵּד? וְהָאֲמַר רָבָא, הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ: "תֵּן מָנֶה לְפְלוֹנִי וְיִקְנוּ כָּל נְכָסַאי לְךָ" - קָנָה מִדֵּין עֶרֶב! אֶלָּא אָמַר רָבָא: לָא שָׁנָא מַקִּיפוֹ וְלָא שָׁנָא שֶׁאֵין מַקִּיפוֹ, אַף עַל גַּב דְּמִשְׁתַּעְבֵּד לֵיהּ, בֵּיוָן דְּלָא מַיְיחַד שִׁיעְבּוּדֵיהּ לָא מִיתְסַר. - אֶלָּא הָכָא אַמַּאי חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם שְׁבִיעִית? הָא לָא מַיְיחַד שִׁיעְבּוּדֵיהּ הָכָא! אָמַר רַב פַּפָּא: פְּגוֹן שֶׁהִקְדִּים לוֹ דִּינָר. אָמַר רַב כָּהֲנָא: אָמְרִיתָהּ לְשִׁמְעָתָא קַמַּיְיתָא דְּדָרְדְּקָיָא, אָמַר לִי: אִי הָכִי, אַדְּתָנֵי: "צְאוּ וְאָכְלוּ, צְאוּ וּשְׁתוּ, וַאֲנִי פּוֹרֵעַ" - "צְאוּ וְאָכְלוּ, צְאוּ וּשְׁתוּ, וַאֲנִי מְחַשֵּׁב" מִיבָּעֵי לֵיהּ! אָמַר לֵיהּ, תְּנֵי: "צְאוּ, וַאֲנִי מְחַשֵּׁב". רַב אַשִׁי אָמַר: כְּגוֹן שֶׁנָּטַל וְנָתַן בַּיָּד. אָמַר לֵיהּ רַב יִימָר לְרַב אַשִׁי: אִי הָכִי, אַדְּתָנֵי: "צְאוּ וְאָכְלוּ, צְאוּ וּשְׁתוּ" - "טְלוּ וְאָכְלוּ, טְלוּ וּשְׁתוּ" מִיבָּעֵי לֵיהּ! אֲמַר לֵיהּ, תְּנֵי: "טְלוּ וְאָכְלוּ, טְלוּ וּשְׁתוּ". יָתֵיב רַב נְחֶמָן וְעָיֵיל וַאֲבֵימִי בַּר פַּפָּא, וְיָתֵיב רַבִּי חִיָּיא בַּר אַמֵּי גַּבַּיְיהוּ, וַיְתֵבִי וְקָא מִיבָּעֲיָא לְהוּ: שָׁכְרוֹ לְשָׁבְרוֹ בְּיֵין נֶסֶךְ, מַהוּ? מִי אָמְרִינַן: מִי שֶׁהוּא בְּקִיּוּמוֹ - אָסוּר, אוֹ דִּלְמָא כָּל לְמַעוֹטֵי תִּיפְלָה שַׁפִּיר דָּמֵי? אֲמַר רַב נְחֶמָן: יִשְׁבּוֹר וְתָבֵא עֲלָיו בְּרָכָה. לֵיבָא מְסַיֵּיע לֵיהּ: אֵין עוֹדְרִין עִם הַגּוֹי בִּכְלַאִּים, אֲבָל

1 תולה הדבר שאומר "קנו נבסי לך" – תולה הקנין בדין ערב, אלמא משמע שדין
2 ערב הוא שנבסיו הערב משתעבדין למלוה בשעת ערבות ולא גופו לבד! ולפי טעות
3 האחר נמי יש להוכיח ששייך בו דין ערבות אפילו בענין זה שאמר "תן לפלוני
4 מנה ואני פורע לך". אלא לא שנא מקיפו – משתעבד
5 וקונה חנוני דינר גביה, ואפילו הכי כיון דלא
6 מייחד שעבודיה לא מיתסר, דלא חשיב דינר
7 הקנוי להם בעניים של רבי ינאי דמי שביעית.
8 ומה שנחשב ב"צאו ואבלו ואני פורע" בקונה
9 הפירות והיין והאביל לפועליו, ואף על פי
10 שבמשיכתן לא נתחייבו אלא לזכות לעצמו,
11 ואף התנוני נתבונן בדעתו להקנות לעצמו רק
12 שיחזור על בעל הבית – לא בשביל שמשיפרע
13 יחשוב דמי הפירות, דהא אינם בעין בשעת
14 הפרעון – שהקרים לו דינר לזכות לו בעצמו
15 בדמי הפירות בשיתבם לפועלים. ובלא קושיא
16 דדרבא היה יכול להקשות: כיון דאתה מתיר
17 בדבי רבי ינאי מטעם חנוני שאין מקיפו, מה
18 היה מדמה רבי יוחנן ההיא דאתנן לדבי רבי
19 ינאי? אף לפי טעתו שאין משועבד בערב אלא
20 גופו ולא בנכסיו, ואי נמי לא משתעבד אלא
21 במלוה שאינו פוטר המקבל ויש שם דין ערבות,
22 אבל לא בנותן שפוטר המקבל וסומך על חבירו
23 שמצוה ליתן לו ויחזור עליו, ולכן לא היו פירות
24 שמיניות שפורע רבי ינאי דמי שביעית. מכל
25 מקום למה לה לחשב באתנן שכר ביאה, אף
26 על פי שלאחר ביאה נותנה להּ? הלא בשעת
27 ביאה נקנה הטלה ב"טלה זה" במקום שמעות
28 קנות או דקאי בחצרה, אם כן גם "בטלה"
29 סתם ישתעבדו נכסיו בשביל הטלה! ועוד, כי
30 דבר פשוט הוא שכל המקבל מעות מחבירו
31 בשביל חפץ שיתן לו שנכסיו משועבדין לו,
32 דלא גרע ממלוה שהנכסים משתעבדים לו, כי
33 אין להתיר שם מטעם חליפי אתנן דדפירשתי.
34 אלא משום דכי אייתי דרבא, דניחא ליה
35 לאקשויי על מעשה דדבי ינאי גופיה יותר
36 מעל הראיה דאתנן. **בשהקדים** – הא דלא פריך: ליפלוג, במה דברים אמורים
37 בשהקדים לו דינר – דניחא ליה לאוקומי כולה
38 במקדים. **תני** טלו ואבלו טלו ושתו – ואם
39 תאמר: אדמפליג בין "דינר זה" ל"דינר" סתם
40 – לפלוג בין "טלו ואבלו" ל"צאו ואבלו"! יש
41 לומר: דדרשא רבותא קא משמע לן, דכי אמר
42 להם "טלו ואבלו בדינר זה" והם נתנו הדינר
43 לחנוני, אף על פי שנשא ונתן ביד – מותר,
44 דאינו אלא שלוחו של חנוני. וסיפא רבותא קא
45 משמע לן, דאף על פי שבשעה שנותן להם
46 האיסור לא קא יהיב לחנוני ולא מידי, וסלקא
47 דעתך דשליחותיה דחנוני קעביד, קא משמע לן: כיון שלבסוף הוא פורע אינלאי
48 מילתא שהוא קונה האיסור ומדידיה קאבלי. **ויתיב** רב חייא בר אמי גייהו – רבינו
49 תם היה מדקדק, שבכל מקום שהוא אומר "ויתיב פלוני גייהו" מזכירו כן לפי שהוא
50 הורה להם דבר חדוש, וכאן לא דבר רב חייא בר אמי קמייהו אלא רב נחמן שהשיב
51 להם, ואומר כי זה המעשה היה עם אותו דבתובות (נג, א): אמר להו רב חייא בר
52 אמי תנינא אשתו ארוסה וכו', ועל אותו דבר החזר, והתלמוד קבע הדברים על סדר
53 המסכתות. **אין** עודרין עם הגוי בכלאים – הרב רבינו תם דחק להביא ראיות דכלאים
54 ועריה נוהגין בשל גוים, וכולן דחויות הן. אך הביא ראיה מהדיא דלעיל: אסרו גבינות
55 הגוים מפני שמעמידין בשרף ערלה, ודוחק הוא לומר שמערלה של ישראל הן לוקחין. אבן ראיה גדולה הביא רבינו תם מירושלמי דסוף ערלה וסוף קידושין, דתנן: מצות
56 התלויות בארץ אין נוהגות אלא בארץ חוץ מן הערלה והכלאים, רבי אליעזר אומר: אף החדש. רבי יונה בעי: ולמה לא תנינן אף החלה? אמר ליה רבי יוסי: לא אתיא
57 מתניתין אלא דברים שנוהגין בישראל ובגוים, חלה – בישראל נוהגת, ובגוים אינה נוהגת. פירוש: דמקשה סבירא ליה דחלה בזמן הזה דאורייתא, כרבנן דפליגי עליה דרב הונא
58 בריה דרב יהושע בפרק שני דתבתובות (כה, א). שמעינן מיהא דערלה ובלאי הכרם נוהגין בשל גוים ואפילו בחוצה לארץ, שנוהג בה חדש כדקיימא לן בנמוחות
59 (סח, ב). **אין** עודרין עם הגוי בכלאים – אין לפרש האי כלאים היינו כלאי הכרם, ומייתי ראיה מכלאי הכרם דאסירי בהנאה ליין נסך דאסור בהנאה דלמעוטי תיפלה
60 שפיר דמי. דאם כן, כי מוקי לה כרבנן, ופריך: מאי אריא לעקור, אפילו לקיים נמי שרי – וחלא משתבר הוא בהאי דאסירי הנאה אם הוא מקיים. ואין לומר דלהכי שרי, לפי
61 שאין

לֹא מְשׁוּם שְׁבִיעִית – שמא יקחו בו פירות שביעית מן החשוד למכרם, ותניא במסכת סוכה (לט, א): אין מוסרין דמי פירות שביעית לעם הארץ יותר משלש סעודות. **ולֹא משום מעשר** – דאם עמי הארץ הם ויקחו שאינו מעושר, ונמצא זה מאכילו, דהא איהו לא ספי להו מידי אלא פריטי יהב להו. **ולֹא משום יין נסך** – אם גוים הם

אבל עוקרין – להשליכן לאיבוד, ואף על גב דרוצה בקיומן שלא יעקרו מאליהן עד שיעקרם הוא. **סבריה** – האי דקתני: עוקרין. **אפילו לרבי עקיבא דאמר המקיים בכלאים לוקה** – דאם זרען אחר, ובא זה ועשה להן סייג וגדר כדי לקיימן – לוקה, אלמא אסור להיות רוצה בקיומן. **המכנס והמחפה** – לאחר דיריעתן חופה עפר עליהן כדרך בל הזורעים. **לוקה** – דהיינו נמי זורע, דמה דרכו של זורע לצמוחי פירי מכוין, הא נמי לצמוחי פירי מכוין. תלמוד לומר **לא כלאים** – כלאים דהדבוה קא דריש. מדסמך כלאים ד"לא תרביע" גבי שדה, דרשינן (מועד קטן ב, ב): "כלאים שדך לא", מדלא כתיב "בהמתך לא תרביע כלאים ולא תזרע שדך כלאים" שמע מינה "שדך" א"כלאים" דלעיל נמי דרשינן, ומשמע דמזהיר הכתוב שלא יהו כלאים בשדה, ואילו עוקרין שרי למעוטי תיפלה. אף על גב דרוצה בקיומן עד שיעקרם הוא ויטול שכרו. **רבנן הוא** – דלא איכפת להו אי רוצה בקיומן. אבל יין נסך דאסור להיות רוצה בקיומן; דישראל מצוה לבטל עבודה זרה ותשמישיה, אימר לך דאסור. **ומאי אירייא עוקרין** – מדאצטריך למישרי עוקרין, משמע דהא רוצה בקיומן דמיעוט תיפלה הוא שרי, אבל קיום גמור אסור, ואי רבנן – אפילו קיום נמי שרי? **לעולם רבנן היא** – והאי דאצטריך למישרי עוקרין – לאו משום איסור רוצה בקיומן, אלא משום איסור מתנת חנם, ורבי יהודה היא דאמר בפרק קמא (עבודה זרה כ, א): אסור ליתן להם מתנת חנם, ואשמעינן דלמעוטי תיפלה שפיר דמי. ומקשינן: ונהי נמי דרבי יהודה היא, מדרבי יהודה דשרי איסור דידיה גבי מיעוט תיפלה, נשמע לרבי עקיבא דשרי נמי איסור קיום משום מיעוט תיפלה, וגבי יין נסך נמי משום מיעוט תיפלה שרי? **ותו** – ליכא לאקשויי מיניה: **דמי עבודה זרה** – גוי שמוכר עבודה זרה, דמיהן מה הן בהנאה? **ותו איתגיירו** – בואו והתגיירו, דלאחר שתתגיירו אסור למכור לכם עבודה זרה שבידכם. אלמא, כי מזבין ליה בהיותו גוי שרי לאתהנויי בה בשהוא גר. **בשלו לחו מקודם** – וגוי מבטל עבודה זרה, הלכך דמיה מותרין דהא בטלו. **מותר** – אלמא, דמי עבודה זרה ביד גוי מותר. **מאי שנא רישא כו'** – בעיין איפשוט, מידו מתניתין היכי מיתרצא? **מפני שרוצה בקיומה** – עד שימכרנה הגוי. **אבל אתה עבודה זרה** – אלמא דגר רוצה בקיומה, שלא השתבר עד שיטול מידו כנגדה, מותר. **המתחלקת לפי שבריה** – של זהב או של כסף, שאם תשבר יחלקוה לשברים, דלא איכפת לגר בשבירתה. **יין נסך מאי איכא למימר** – דאי אם ישתבר יאבד, וקתני: טול אתה יין ואני פירותיו **בחרם הדרייני** – דלא איכפת לן, דהיין בלוע בתוכו ופולטו כששורהו במים.

גר

1 אֲבָל עוֹקְרִין עִמּוֹ, כְּדֵי לְמַעוּטֵי אֶת הַתִּיפְלָה. סְבִירוּהָ;
2 הָא מָנֵי - רַבִּי עֲקִיבָא הִיא, דְּאָמַר: הַמְקַיֵּים בִּכְלָאַיִם
3 - לוֹקֶה, דְּתַנְיָא: הַמְנַכֵּשׁ וְהַמְחַפֶּה בִּכְלָאַיִם - לוֹקֶה,
4 רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אַף הַמְקַיֵּים. מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי
5 עֲקִיבָא? אָמַר קְרָא: "שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם", אֵין לִי
6 אֶלָּא זוֹרֵעַ, מְקַיֵּים מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "לֹא כִלְאָיִם".
7 וְאִילּוּ לְמַעוּטֵי תִּיפְלָה - שָׁרֵי? - לָא, הָא מָנֵי - רַבָּנַן
8 הִיא. - אִי רַבָּנַן, מַאי אִירְיָא עוֹקְרִין? אֲפִילּוּ קַיּוּמֵי נַמִי
9 שַׁפִּיר דָּמֵי! - הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן - בְּגוֹן דְּקָא עָבֵיד
10 בְּחִנָּם, וְרַבִּי יְהוּדָה הִיא, דְּאָמַר: לֵיתֵן לָהֶם מַתָּנַת
11 חִנָּם אָסוּר. - מִדְּרַבִּי יְהוּדָה נִשְׁמַע לְרַבִּי עֲקִיבָא, לְאוֹ
12 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אָסוּר לֵיתֵן לָהֶם מַתָּנַת חִנָּם, אֲבָל
13 לְמַעוּטֵי תִּיפְלָה שַׁפִּיר דָּמֵי; לְרַבִּי עֲקִיבָא נַמִי, אַף
14 עַל גַּב דְּאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: הַמְקַיֵּים בִּכְלָאַיִם לוֹקֶה,
15 לְמַעוּטֵי תִּיפְלָה שַׁפִּיר דָּמֵי. וְתוּ לָא מִידֵּי. הֲדוּר יָתְבִי
16 וְקָמְצָעֵי לְהוּ: דְּמֵי עֲבוֹדָה זָרָה בְּיַד גּוֹי, מַהוּ? מִי
17 תּוֹפֶסֶת דְּמֶיהָ בְּיַד גּוֹי אוֹ לֹא? אָמַר לְהוּ רַב נַחְמָן:
18 מִסְתַּבְּרָא, דְּמֵי עֲבוֹדָה זָרָה בְּיַד גּוֹי מוּתָּרִין, מִדְּהָנָהוּ
19 דַּאֲתוּ לְקָמֵיהּ דִּרְבָּה בַּר אֲבוּהּ, אֲמַר לְהוּ: זִילוּ זַבְּנוּ
20 כָּל מַה דְּאִית לְכוּ וְתוּ אִיתְגַּיְירוּ, מַאי טַעְמָא? מִשּׁוּם
21 דְּקָסָבַר: דְּמֵי עֲבוֹדָה זָרָה בְּיַד גּוֹי מוּתָּרִין. - וְרַבָּנַן
22 שָׁאנֵי הָתָם, דִּכְיוָן דְּדַעְתֵּיהּ לְאִיגַּיּוֹרֵי וַדַּאי בְּטֵלָה!
23 אֶלָּא מֵהָכָא: יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיָה נוֹשֶׂה בְּגוֹי מָנֶה, וּמָכַר
24 עֲבוֹדָה זָרָה וְהֵבִיא לוֹ, יֵין נֶסֶךְ וְהֵבִיא לוֹ - מוּתָּר;
25 אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: "הַמְתֵּן לִי עַד שֶׁאֲמַכֵּר עֲבוֹדָה
26 זָרָה וְאָבִיא לְךָ, יֵין נֶסֶךְ וְאָבִיא לְךָ" - אָסוּר. מַאי
27 שְׁנָא רִישָׁא וּמַאי שְׁנָא סֵיפָא? אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: סֵיפָא,
28 מְשׁוּם דַּהֲוָה לֵיהּ כִּי רוֹצֶה בְּקִיּוּמוֹ. - וְכִי רוֹצֶה בְּקִיּוּמוֹ
29 הָכְתִיב נְוֹנָע מִי אֲסִירְ? וְהָתְנַן: גֵּר וְגוֹי שֶׁיָּרְשׁוּ אֲבִיהֶן
30 גּוֹי, גֵּר יָכוֹל לוֹמַר לוֹ: "טוֹל אַתָּה עֲבוֹדָה זָרָה וַאֲנִי
31 מְעוֹת", "טוֹל אַתָּה יֵין נֶסֶךְ וַאֲנִי פֵּירוֹת"; אִם מְשַׁבְּאוּ
32 לְרִשּׁוּת הַגֵּר - אָסוּר! אָמַר רָבָא בַּר עוּלָּא: מְתָנִיתִין,
33 בַּעֲבוֹדָה זָרָה הַמִּתְחַלֶּקֶת לְפִי שְׁבָרֶיהָ. - תֵּינַח עֲבוֹדָה
34 זָרָה, יֵין נֶסֶךְ מַאי אִיכָּא לְמֵימַר? - בְּחֶרֶם הַדְּרְיָנֵי.
35 וְהָלָא רוֹצֶה בְּקִיּוּמוֹ שָׁלֹא יְגֻלּוּ וְשֶׁלֹּא יֹאבְדוּ! אֶלָּא
36 אָמַר רַב פָּפָּא, יְרוּשַׁת הַגֵּר קָאָמְרַתְּ? שֶׁאנִי יְרוּשַׁת
37 הַגֵּר, דַּאֲקְלוּהּ בָּהּ רַבָּנַן, גְּזֵירָה שֶׁמָּא יַחֲזוֹר לְקִלְקוּלוֹ.

תניא

שאין תופסין דמיהן, דאם כן היכי מייתי ראיה מתחילה מכלאים ליין נסך? אלא ודאי בבלאי זרעים מיירי. וכן משמע מדמייתי עלה קרא ד"שדך לא תזרע כלאים". והלכך אין להביא ראיה מכאן דבלאים נהנין בשל גוים, דעל כרחך בארץ מיירי, דאי בחוצה לארץ – כלאי זרעים שרו אף לישראל. ואם כן נוכל לדחות דאתיא כמאן דאמר אין קנין לגוי בארץ ישראל. **סבריה** הא מני רבי עקיבא היא – פירוש: אפילו לרבי עקיבא, דאי לרבנן לחודייהו – מאי אירייא עוקרין? אפילו מקיימין נמי שרי. אלא תנא "עוקרין" לדברי הכל ואפילו לרבי עקיבא. וכן רישא דתניא "אין עודרין" – לדברי הכל ואף לרבנן, דאי לרבי עקיבא – ליתני "אין מקיימין", וכל שכן אין עודרין. **רבי** עקיבא אומר אף המקיים – פירש בקונטרס: שעשה להם סייג וגדר בקוצים כדי לקיימן. ויפה כוון, דהא פרק בתרא דמכות (כא, ב) מוכיח דרבי עקיבא אית ליה לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו. ודלא כפירוש הערוך, שפירש "מקיים" בהנחה דבלאים ליגדל בתוך שדהו לוקה, ואית ליה לאו שאין בו מעשה לוקין עליו. ואם תאמר: היאך סלקא דעתין להוכיח בלעקור היה אסור אי לאו למעוטי תיפלה לפי שרוצה בקיומן כדי להשתבר, מדאסר לקיים? התם הוא עושה מעשה באיסור שעושה הגדר, אבל הכא אין כאן מעשה כלל באיסור! ויש לומר: דמכל מקום מחשבתו משויא ליה מעשה ביין שהוא עושה מעשה לבסוף שהוא עוקרה. ודוחק אם אינו עוקר אינו עובר בין שאין עושה שום מעשה שיהא ניכר בו, אבל עוקר מראה שרוצה במה שהוא, ולכך היה אסור – דדמי למקיים, אי לאו טעמא דמעוטי תיפלה. **מדרבי** יהודה נשמע לרבי עקיבא – הוא הדין דמרבי יהודה היה יכול להוכיח, אלא בעי לאסוקי מילתיה על רבי עקיבא דאייתי ביה. **מסתברא** דמי עבודה זרה ביד גוי מותרין – ונראה הטעם: כי מה שעבודה זרה תופסת דמיה – משום דכתיב "תהיית חרם במוהר", כל שאתה מהיה ממנו במוהר, ובישראל דוקא נאמר ולא לבני נח. והא דאסרינן לעיל בפרק קמא (יב, א) דמי עבודה זרה – היינו כשדעתו לקנות מן הדמים עבודה זרה, אבל כשבא להתייירא או לפרוע חובו מותר. **זבינו** כל מאי דאית לכו ותו וכו' – ומה שלא היה אומר להם לבטלה בשבירה ויוכלו למוכרה בגרות – לפי שהיה דעתם למוכרה שלימה ביוקר לעובדיה. הוא דאמרינן לעיל פרק "רבי ישמעאל" (נג, א): מכרה לעובדיה לא בטלה – שאני הכא, כיון דדעתייהו לאינויתי אינם חושקין בה ובטלה, ולא הוו דמי עבודה זרה.

ודלמא שאני התם כיון דדעתייהו לאינויתי ודאי מבטל להו – הקשה הרב רבי אלחנן: תינח עבודה זרה דשייך בה ביטול – היו יכולין למכור והיו הדמים מותרין. אלא מיין נסך דלא שייך בה ביטול, ואפילו הכי קאמר להו: זבינו כל מה דאית לכו – ואם כן תפשוט בעיין, דהא משמע מתוך הברייתא דישראל שנשה בגוי שמזכיר

"עבודה זרה ואביא לך, יין נסך ואביא לך", אלמא דין אחד לשניהם. והשתא ליכא למתלי טעם ההיתר משום ביטול, דהא ביין נסך לא שייך ביטול! יש לומר: דלעולם היה פשוט להן היתר יין נסך יותר מדמי עבודה זרה, דחמירא איסורא. **אבל** אם אמר לו המתן ואביא לך אסור – רבינו יצחק היה מדקדק מזה הלשון "המתן לי", כלומר: אינך יכול ליפרע ממקום אחר, ועריך אתה להמתין עד שאמכור – אז הוא ודאי אסור, דרוצה הוא בקיומן, כגון שאין לו ערב ממנו, ואף אין לו נכסים אחרים שיכול ליקח חובו מיד עליהם. אבל אם יש לו ערב, או שיכול ליפרע ממקום אחר – אין אמירתו של גוי מועלת כלום, דאם לא כן כל גוי יוכל להפקיע חובו מיד ישראל.

תניא

תניא נמי הכי – פירוש: כמו שמתרצ רב פפא, דירושת גר אקילו בה רבנן. דאילו מרישא דגר וגוי שירשו דיכול לומר "טול עבודה זרה" ליכא למשמע לה, דהוה אמינא דבדין הוא מטעם ברירה. אבל מברייתא דנשתתפו מיימי שפיר, דודאי אין טעם להיתר מכח ברירה, דאם כן אף בשנשתתפו היה מותר. ומשום הכי, בפרק קמא דקידושין (יז, ב) אחר שהוכיח ירושת גר דרבנן מהדיא דגר וגוי, הוצרך להביא "תניא נמי הכי" שלא תדחה ראייתו אצל טעם ברירה. **מסתברא** דפלח מבטל דלא פלח לא מבטל – והא דאמרינן לעיל פרק "כל הצלמים" (מב, א) שישראל היה יכול לבטל עבודה זרה של גוי אי לאו טעמא דדמעא מגבה לה והדר מבטל לה – היינו דוקא לרבי שמעון בן לקיש, ורבי יוחנן פליג עליה. **איהו** גר תושב כו' – במסקנא קאמר דהיינו להחזיותו, ואם תאמר: הלא מיד שעבר שבע מצות חייב מיתה, דאזהרת בני נח היא מיתתן בלא עדים והתראה: יש לומר: דכל זמן שלא דנוהו בית דין אינו חייב מיתה. תדע, דהא אמרינן: הגוים לא מעלין ולא מורידין. **אחרים** אומרים כו' – על כרחך "אחרים" דהכא לאו היינו רבי מאיר, דהא פליג עליה. וכן מצינו בכמה מקומות "אחרים" במחלוקת אצל רבי מאיר, ו"יש אומרים" אצל רבי נתן. **אין** מפקידין אצלו יין ואפילו בעיר שרובה ישראל – פירש רש"י: לפי שאין מקפיד על מגע גוי. הקשה רבינו חם על זה, דהא כן אפילו ליחד נמי לפי שעה עד שילך כדי מיל או יותר כמו שפירש בקונטרס עצמו היה לנו לאסור, דעל כרחך בהדיעו שהוא מפליג מיירי, דאי לא הודיעו אף בגוי מותר, ואם כן למה לא ניחוש למגע גוי הרגיל בחנותו כיון שאינו מקפיד? לכן נראה לרבינו חם כמו שפירש רש"י והגיה בפירושים שלו, ומחק הטעם לפי שאינו מקפיד, וכתב: אין מפקידין לזמן מרובה – דאיכא למיחש לאיחלופי ביין שלו שאסור, כדקתני סיפא: יינו כשמנו. ונראה שרש"י חזר בו מטעם ראשון, משום דמרדכי איסור יינו כשמנו משמע שאין לאוסרו כי אם מטעם חתנות, ואי לא היה מקפיד על מגע גוי היה לאסור איסור גמור. אבל מייחדין אצלו יין – ישראל מניחו בחנותו עד שילך כדי מיל או יותר, מה שאין כן בגוי, דהא כיון שלא פלח לעבודה זרה לא נגע ולא מנסך. עד כאן היה כתוב בפירושיו. והוסיף רש"י והגיה: ולמגע גוי דאתי מעלמא בביתו לא חיישינן, דכיון דאין לו הנאה בכך אין מניחו ליגע, ולאיחלופי בזמן מועט ליכא למיחש. ולפי זה הפירוש אין להוכיח בבירור שיהא מותר מגע גר תושב ביינו של ישראל להתירו בשתיה. ויש לישב פירוש הקונטרס ראשון, דאין מפקידין בביתו יין לפי שאינו מקפיד על מגע, שרגילין הגוים ליכנס בביתו. אף על גב דיינו כשמנו – אלמא שמקפיד על מגע גוי, מדשרי בהנאה – היינו בשל עצמו, אבל בשל ישראל אינו מקפיד. אי נמי, הא דיינו כשמנו – בידוע שלא נגע בו הגוי. אבל מייחדין יין בחנותו, אפילו הודיעו שמפליג כדי מיל או יותר – בזמן מועט ליכא למיחש למגע גוי, שאין הגוים רגילים ליכנס בתוך החנות. ולמגע עצמו לא חיישינן, כיון דלא פלח לא נגע ולא מנסך. ולגבוה נמי כדי לשתות לא חיישי, כיון שקבל עליו שבע מצות. מיהו, לרבי מאיר, שלא קבל עליו אלא שלא לעבוד עבודה זרה, צריך לומר: אף על פי שגזרו על יינו לא גזרו על מגעו ביין של ישראל. אבל רבינו יצחק כתב: מייחדין אצלו יין אפילו בעיר שרובה גוים – פירוש: דמותר מגעו בשתיה. והא דלא תנא בהדיא מגעו מותר – דרבותא קא משמע לן, דאפילו בעיר שרובה גוים לא חיישינן שמא יגע בו גוי אף על פי שרוב גוים מצויין שם, כיון שאין מניחו אלא לפי שעה. ואין מפקידין כו' – הטעם כדפירש בקונטרס בהגהה. כתב רבינו יהודה: מעשה היה בגר אחד שמל ולא טבל טבילה כראוי, ועמד בבית ישראל ימים רבים, ונגע ביינו, והתירו רבינו יצחק בשתיה, כפירושו דגר תושב מגעו מותר בשתיה, כל שכן זה שמל וקבל עליו מצות. ואף על גב דאמרינן לעיל: עבדים ובני שפחות שמלו ולא טבלו עושין יין נסך – היינו לפי שאימת רבן עליהם ואינם מתגיירין בלב שלם כדפירש לעיל (נג, א) גבי שיקוע עבודה זרה. ועוד ראיה, דאמרינן לעיל (נט, א) גבי גרים שמלו ולא טבלו: "צא והכריז על בניהם שהם ממזרים", ואף על פי שמסתמא נתגיירו ביין לא היה מקפיד על יינם, כמו במזגו גוים ושתו ישראל. ועוד, בשל סופרים הלך אחר המיקל בסתם יינם בשתיה, והוא הדין במגען, ואפילו ללישנא דקאמר: יינן כשמנן – היינו משום חתנות, אבל של מגען בשל ישראל לא יקפיד. אף על פי כן לא רצה רבינו יצחק להקל.

ביקרותיך

תַּנְיָא נַמִּי הָכִי: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים - שֶׁיָּרְשׁוּ, אֲבָל נִשְׁתַּתְּפוּ - אָסוּר. הֲדוּר יָתְבוּ וְקָמִיבַּעְיָא לְהוּ: גֵּר תּוֹשָׁב מַהוּ שֶׁיְּבַטֵּל עֲבוֹדָה זָרָה? תֵּיקָלָה, תֵּילָא פָּלַח - מְבַטֵּיל, דְּלָא פָּלַח - לָא מְבַטֵּיל. אוֹ דִלְמָא כָּל דָּבָר מִינֵּיהּ מְבַטֵּיל, וְהָאי בַּר מִינֵּיהּ הוּא? אֲמַר לְהוּ: רַב נַחְמָן: מִסְתַּבְּרָא, דְּפָלַח - מְבַטֵּיל, דְּלָא פָּלַח - לָא מְבַטֵּיל. מֵיתִיבִי: יִשְׂרָאֵל שֶׁמָּצָא עֲבוֹדָה זָרָה בְּשׁוּק, עַד שֶׁלֹּא בָּאתָה לְיָדוֹ - אוֹמֵר לְגוֹי וּמְבַטְּלָהּ, מִשֶּׁבָּאתָה לְיָדוֹ - אֵינוֹ אוֹמֵר לְגוֹי וּמְבַטְּלָהּ, מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ: גּוֹי מְבַטֵּל עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלּוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ, בֵּין עוֹבְדָהּ וּבֵין שֶׁאֵין עוֹבְדָהּ; מַאי "עוֹבְדָהּ", וּמַאי "שֶׁאֵינוֹ עוֹבְדָהּ"? אִילֵימָא אִידִי וְאִידִי גּוֹי - הֵיינוּ "שֶׁלּוֹ וְשֶׁל חֲבֵירוֹ"! אֶלָּא לָאו "עוֹבְדָהּ" גּוֹי, וּמַאי "שֶׁאֵינוֹ עוֹבְדָהּ" - גֵּר תּוֹשָׁב, וּשְׁמַע מִינַּהּ: גֵּר תּוֹשָׁב נַמִּי מְבַטֵּל! - לָא, לְעוֹלָם אִימָא לָךְ: אִידִי וְאִידִי גּוֹי, וּדְקָאָמְרַתְּ: הֵיינוּ "שֶׁלּוֹ וְשֶׁל חֲבֵירוֹ"! רֵישָׁא דְּזֶה וְזֶה לְמַעְלָה מִן הַלְּמַרְקוֹלִים, סֵיפָא - זֶה לְמַעְלָה מִן הַלְּמַרְקוֹלִים. מֵיתִיבִי: אֵיזֶהוּ גֵּר תּוֹשָׁב? כָּל שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו בִּפְנֵי שְׁלֹשָׁה חֲבֵרִים שֶׁלֹּא לַעֲבֹד עֲבוֹדָה זָרָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כָּל שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו שֶׁבַע מִצְוֹת שֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם בְּנֵי נֹחַ. אֲחֵרִים אוֹמְרִים: אִלּוּ לֹא בָּאוּ לִכְלַל גֵּר תּוֹשָׁב, אֶלָּא אֵיזֶהוּ גֵּר תּוֹשָׁב? זֶה גֵּר אוֹכֵל נְבֵלוֹת, שֶׁקִּבֵּל עָלָיו לְקַיֵּם כָּל מִצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה חוּץ מֵאִיסּוּר נְבֵלוֹת. מֵיתִיבִי: יַיִן, וְאֵין מַפְקִידִין אֶצְלוֹ יַיִן וְאֵפִילּוּ בְּעִיר שֶׁרוּבָּהּ יִשְׂרָאֵל, אֲבָל מְיֻחָדִין אֶצְלוֹ יַיִן וְאֵפִילּוּ בְּעִיר שֶׁרוּבָּהּ גּוֹיִם. שָׁמְנוֹ כְּיֵינוֹ. שָׁמְנוֹ כְּיֵינוֹ סָלְקָא דַּעְתָּךְ? שֶׁמָּן מִי קָא חֲזֵי יַיִן נָסָךְ?! אֶלָּא, יֵינוֹ כִּשְׁמָנוֹ. וְלִשְׁאָר כָּל דָּבָר - הֲרֵי הוּא גְּנוּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: יֵינוֹ יַיִן נָסָךְ, וְאָמְרִי לָהּ: מוּתָּר בְּשְׁתִיָּה; כְּשְׁתִיָּה. קָתָנֵי מֵיהָא: וְלִשְׁאָר כָּל דְּבָרִין הֲרֵי הוּא כְּגוּי; לְמַאי הִלְכְתָא? לָאו דְּמִבַּטֵּל עֲבוֹדָה זָרָה כְּגוּי? אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: לָא, לֵיתֵי רִשּׁוּת וְלִבַּטֵּל רִשּׁוּת, וּבְדַתַנְיָא: יִשְׂרָאֵל מְשׁוּמָּד, מְשַׁמֵּשׁ שַׁבָּתוֹ בַּשּׁוּק - מְבַטֵּל רִשּׁוּת, שֶׁאֵין מְשַׁמֵּשׁ שַׁבָּתוֹ בַּשּׁוּק - אֵין מְבַטֵּל רִשּׁוּת, מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ: יִשְׂרָאֵל נוֹתֵן רִשּׁוּת וּמְבַטֵּל רִשּׁוּת. וּבְגוּי - עַד שֶׁיִּשְׁבּוֹר, כְּיָצֵד? אוֹמֵר לוֹ: "רְשׁוּתִי קְנוּיָה לָךְ", "רְשׁוּתִי מְבוּטֶלֶת לָךְ" - קָנָה, וְאֵין צָרִיךְ לְזוּכוֹת. רַב יְהוּדָה שָׁדַר לֵיהּ קוּרְבָּנָא

לאבידרנא

גר תושב – אינו עובד עבודה זרה, ובר מיניה של גוי הוא בכל שאר עבירות. **אי נימא אידי ואידי גוי** – קאמר, דזה מבטל יראתו של זה, ואף על פי שהמבטל לא עבד את זו מעלם כי אם שלו הוא עובד. היינו שלו ושל חבירו. **זה וזה לפעור** – זה יש לו פעור שלו וזה יש לו פעור שלו, ואשמעינן רישא דזה מבטל פעורו של חבירו וזה מבטל פעורו של חבירו, וסיפא אשמעינן דאפילו זה לפעור וזה למרקוליס מבטל זה את של חבירו. **אלו לא באו לכלל גר תושב** – שיהו ישראל מצווים להתיחוחן, שהרי אף גוים גמורים נצטוו על עבודה זרה ועל שאר המצות. **כל שאובל נבילות** – ושאר כל המצות מקיים. אין מפקידין אצלו יין בביתו לזמן מרובה, דאיכא למיחש לאיחלופי ביין שלו שהוא אסור, כדקתני סיפא: יינן כשמנן. אבל מייחדין אצלו יין – ישראל מניח בחנותו עד שילך כדי מיל או יותר, מה שאין כן בגוי. דהאי כיון דלא פלח לא נגע ולא מנסך. ולמגע גוי דאתי מעלמא בביתו לא חיישינן, דכיון דאין לו הנאה בכך אינו מניחו ליגע, ולאחלופי בזמן מועט ליכא למיחש. **שמנו כיינו** – משמע: שמנו אסור כיינו, ולהחמיר בא. **ושמנו מי הוי נסך אלא יינו** – מותר בהנאה כשמנו. וקודם שהותר השמן באכילה קאי, אבל בשתיה אסור. **יינו יין נסך** – דאינו מקפיד על מגע גוי. **חרי הוא בגוי** – דכיון דלא מל, חשוד הוא לכל התורה. **ליתי רשות** – שאינו יכול ליתן רשותו לישראל אלא אם כן שכר ממנו מערב שבת. **משמר שבתו בשוק** – בפרהסיא, ואף על פי שהוא משומד לחלל שבת בצינעא. נותן רשות – אם היה פתח ביתו פתוח לחצר שישראל דרין בה, ושכח ולא עירב עמהן – מבטל להם את רשותו של חצר. ואם לא ביטל – אסור להוציא מבתיהם לחצר, דהוה להו מוציאין מרשות המיוחדת לכל אחד לרשות שיש לזה חלק בה, וחכמים גזרו שלא להוציא מרשותו לרשות חבירו. **ביצד** – ישראל הנותן רשות אומר: רשותי קנויה לך, וזה נוטלה ממנו ומוציא לחצר. **קנה** – הנוטל באמירה בעלמא, בלא מתן מעות. **ואין צריך לזכות** – על ידי קנין. **קורבנא** = תשורה.

לאבידרנא

רש"י

לאבידרנא – שם הגוי. **בוורדא** – במרחץ של וורדים. **עינא דבעיא למחוי לבי בישותא** – עין המתאוה לראות רעתבהם – תעקר, שהרי הקדוש ברוך הוא ממלא כל התאוותכם, שאף שיחתכם מתברדת. **ביקרותיך** – לכבוד לך. לישראל קא מבשר בניא. **עין לא ראתה** – זולתי עין של הקדוש ברוך הוא את אשר יעשה למחכה לו, לא נראה כבוד וגדולה דוגמתה. **ואף על גב** – דהעברת חבית לאו לעיתותי ערב, לאחר שנשלם כל זמן שכר פעולתו, אלא קודם גמר זמן שכירותו אמר לו: "הערב חבית של יין נסך", קתני מתניתין: שכרו כל שכרו קודם העברת חבית. **רבא אמר** – לעולם דלא אמר ליה לעיתותי ערב. **ולא קשיא** – מתניתין דקתני מותר – כגון "הערב לי חבית בפרוטה", ונמצאת חבית של יין נסך בתיניהן – שדי פרוטה לנהרא, אי נמי לא שקיל מיד גוי, ואינך משתרו, דהא לא שייך שכר ההוא חבית בהדי אינך, דכל חדא קנין אגרא באפי נפשא. **ובייתא** – דכי לא אמר ליה לעיתותי ערב דמי כל שכרו אסור – כגון דאמר ליה "הערב מאה חביות במאה פרוטות", דכל כמה דלא אעברינהו לכולהו לא יהיב ליה מידי, הלכך כולי אגרא שייך ביה. **ותניא** – בניחותא. **סיפא אצטריך ליה** – לאשמועינן דאגרא לאו אלגין מקבל ליה, ושרי. **לגיני** – של יין נסך לאו דרכיה לאותוביה, הלכך אגרא לאו עליה קא מתייהב. **של אותו הדרך** – אפילו הוא מהלך שלשה ימים. **בי אסרינן ליה** – לחמר: נכי ליה, פחת לו שכר הלגין? וכיון דכי לא מותיב לא מנכי, כי מותיב נמי אגרא לאו עליה מתחייב, ושרי. **היכי דמי** – דשוכר מניח עליה מזונות כל הדרך, וחמר אינו מניח אלא מזונות יום אחד. **אי דשכיח למזבן** בדרך הליכתן מוצאין מזונות ליקח כל שעה. **מאונא לאונא** ממסע למסע, מהלך יום אחד, כמו: "נטל ועבר תלתא אונין" דסנהדרי. הוה

ביקרותיך – פירש בקונטרס: לכבוד לך, לשון "יקר". אבל בתהלים פירש: "ביקרותיך" – לשון ביקור, וכן "(זה המובח) ומובח הנחשת) יהיה לי לבקר". ואף לי פי שהיה"ד יתירה – מנויה היא במסורת עם יו"ד של "מי נתן למשיסה", כלומר מבקרות לך ועומדות לשרתך. **מעמא** דאמר ליה לעיתותי ערב בו' – הא דלא משני מתניתין דרבן שמעון בן גמליאל דאמר: יכמר כולו חוץ מדמי יין נסך, ובאן נמי שכרו מוחר חוץ מדמי חבית – דניחא ליה לאוקמי כרבנן. אי נמי, "שכרו מותר" משמע כל שכרו. אי נמי, בהא אפילו רבן שמעון בן גמליאל מודי, דדחמה אין דרך ליקח יין מן הגוי, והכא דרך בני אדם ליקח שכר מן הגוי, ויש לאסור כל השכר. והיכי זה יש בירושלמי ולעיל סוף פרק "כל הצלמים" (מט, ב) גבי "ארג בו את הבגד". ולפי התירוץ דניחא לאוקמא כרבנן ניחא, דלא תיקשי: נוקמה כרבי אליעזר דאית ליה לעיל יש פדיון לעבודה זרה, ויוליך הנאה לים המלח אף בלא זה וזה גורם, וקיימנא לן כוותיה. ולתירוץ האחר נמי יש לומר: "שכרו מותר" משמע בלא פדיון. **הא** דאמר ליה הערב לי מאה חביות במאה פרוטות – ובהא אסרה בריייתא כי לא אמר לו לעיתותי ערב, דכל כמה דלא אעברינהו לכולהו לא יהיב ליה מידי, הלכך כוליה אגרא שייך ביה. כן לשון הקונטרס. משמע, הא אמר ליה לעיתותי ערב – מותר, ואף על גב שהיא מאותם חביות שהתנה עמו. ונקשה: דמכל מקום שכר האיסור מעורב בכל ההיתר! לכן נראה לפרש: לעיתותי ערב – אחר שהשלים קבלנותו אמר לו כן. ואשמעינן שאף על פי שלא עשה עמו תנאי חדש, אלא על פי תנאי הראשון הוא מעביר בפרוטה לפי חשבון מאה במאה פרוטות, וסלקא דעתך שהכל שכר אחד הוא, וגמצא בשכרו מעורב שכר יין נסך – קא משמע לן דשרי, והוה ליה כמעביר ביום של אחריו, מאחר שכבר השלים קבלנותו. **הכי** גרס רבינו תם: "שוכר מניח עליה בסתר", מלשון כסת. ולא גרס "בסותר", דדבר פשוט הוא, וכי ילך ערום? ואם תפרש בסותו שניה שיש לו, אם רגיל ללובשה – פשיטא שמותר, ואם בא להתיר אף על פי שאינו רגיל – היה לו לפרש. אלא "בסתר" גרס, והוא בסת קטנה שירושב עליה או נותן תחת ראשו למראשותיו, ו"בר" הוא הגדול ששוכב עליו. והעולם טועים שאומרים לקטן "בר", ולגדול "בסת". וראיה ממסכת תמיד (פרק א משנה א): "איש כסתו בארץ", וכן תנא בבלים (פרק כח משנה ה): בר שעשאו סדין, וכסת שעשאו מטפחות. וגם במקרא (יחזקאל יג): "למתפרות כסתות על כל אצילי ידים". ו"בר" הוא לשבוב עליו, כדמשמע פרק "השולח" (גיטין מז, א): רבי שמעון בן לקיש היה שובב על מעים ואומר: "בתי, כרסי כרי". וכן פרק בתרא דיעזרובין (ק, ב): ונעשית כר לבעלה. והא דכתיב (בראשית לא): "ותשימם בכר הגמל", אותו "כר" עברי של "עבוט", כדמתרגמינן: "בעביטא דגמלא". ו"חור כרפס" (אסתר א) – אותו כר היה גדול כמטות המוצעות לכבוד הבית. **מאונא לאונא** – פירוש: ממסע למסע, ממהלך יום למהלך יום, כמו: "נטל ועבר תלתא אונין" דסנהדרין. והא דאמרינן (בסנהדרין) (צד, ב): עשר מסעות נסע אותו רשע באותו היום – בתרגום אינו חושב כי אם ערים גדולות. והא דכתיב "גבע מלון לנר", דשמעון שלנו שם לילה אחת – שמא מקצת אלו הלכו תחילה ולנו מקצת במקומות הללו, והוא ושאר החיל הבאים אחריהם עמו עברו עד ירושלים והלכו הבל ביום אחד, לפי שהיה ממהר להיות שם באותו היום.

לְאַבְיְדְרָנָא בְּיוֹם אִידָם, אֲמַר: יָדַעְנָא בֵּיהּ דְּלָא פָּלַח לַעֲבוֹדָה זָרָה, אֲמַר לֵיהּ רַב יוֹסֵף, וְהָתַנְיָא: אֵיזֶהוּ גֵּר תּוֹשָׁב? כָּל שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו בִּפְנֵי שְׁלֹשָׁה חֲבֵרִים שֶׁלֹּא לַעֲבוֹד עֲבוֹדָה זָרָה! - כִּי תַּנְיָא הָהִיא - לְהַחֲיוֹתוֹ. - וְהָאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: גֵּר תּוֹשָׁב שֶׁקִּיבְּלוּ עָלָיו שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וְלֹא מָל, הֲרֵי הוּא כְּמֵת שֶׁנֶּאֱמוֹת! - הָתָם כְּגוֹן שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו לָמוּל וְלֹא מָל. רָבָא אָמְטֵי לֵיהּ קוֹרְבָּנָא לְבַר שִׁישָׁךְ בְּיוֹם אִידָם, אֲמַר: יָדַעְנָא בֵּיהּ דְּלָא פָּלַח לַעֲבוֹדָה זָרָה. אֲזַל אַשְׁכְּחֵיהּ דְּיָתֵיב עַד צַוָּארֵיהּ בְּוָורְדָא וְקָיְימָן וְזוֹנוֹת עֲרוּמוֹת קָמֵיהּ, אֲמַר לֵיהּ: אִית לְכוּ כְּהֲאי גַּוְונָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי? אֲמַר לֵיהּ: דִּידְךָ עֲדִיפָא טְפֵי מֵהָאי. אֲמַר לֵיהּ: טָפֵי מֵהָאי מִי הָוֵי? אֲמַר לֵיהּ: אִתּוּן אִיפָא עֲלֵיכוּ אֵימָתָא דְּמַלְכוּתָא, אֲנַן לָא תֵּיהֵוֵי עֲלַן אֵימָתָא דְּמַלְכוּתָא. אֲמַר לֵיהּ: אָנָא מִיהָא מַאי אֵימָתָא דְּמַלְכוּתָא אִיפָא עֲלַי? עַד דְּיָתְבִי אָתָא הַהוּא פְּרִיסְתָּקָא דְּמַלְכָּא, אֲמַר לֵיהּ: קוּם, דְּקָבְעֵי לָךְ מַלְכָּא! כִּי נָפֵיק וְאָזַל, אֲמַר לֵיהּ: עֵינָא דְּבָעֵי לְמֵיחֵי לְכוּ בִּישׁוּתָא תִּיפְקַע, אֲמַר לֵיהּ רָבָא: אֱמֶת, פְּקַע עֵינֵיהּ דְּבַר שֵׁשֶׁךְ. אֲמַר רַב פָּפַּי, אִיבְּעֵי לֵיהּ לְמֵימְרָא לֵיהּ מֵהָאי קְרָא: "בְּנוֹת מָלְכִים בִּיקָרוֹתָיִךְ נִצְּבָה שֵׁגַל לִימִינֵךְ בְּכֶתֶם אוֹפִיר". אֲמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק, אִיבְּעֵי לֵיהּ לְמֵימְרָא לֵיהּ מֵהָכָא: "עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ". "שָׁכְרוֹ לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ מְלָאכָה אַחֶרֶת". וְאַף עַל גַּב דְּלָא אָמַר לֵיהּ לְעִיתּוֹתֵי

עֲרֵב. וְרַבִּינְהוּ: הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל, וְלְעִיתּוֹתֵי עֲרֵב אָמַר לוֹ: "הַעֲבֵר חֲבִית שֶׁל יַיִן מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי" - שָׁכְרוֹ מוּתָּר; מַעֲמָא דְּאָמַר לֵיהּ לְעִיתּוֹתֵי עֲרֵב - אִין, כְּפִי יוֹמָא - לָא! אֲמַר אַבָּיֵי: כִּי תְּנַן נָמֵי מַתְנִיתִין - דְּאָמַר לְעִיתּוֹתֵי עֲרֵב תְּנַן. רָבָא אָמַר: לָא קַשְׁיָא, הָא דְּאָמַר לֵיהּ: "הַעֲבֵר לִי מֵאָה חֲבִיּוֹת בְּמֵאָה פְּרוּטוֹת", הָא דְּאָמַר לֵיהּ: "הַעֲבֵר לִי חֲבִית חֲבִית בְּפְרוּטָה"; וְהָתַנְיָא: הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל, וְאָמַר לוֹ: "הַעֲבֵר לִי מֵאָה חֲבִיּוֹת בְּמֵאָה פְּרוּטוֹת", וְנִמְצֵאת חֲבִית שֶׁל יַיִן נָסָךְ בֵּינֵיהֶן - שָׁכְרוֹ אָסוּר, "חֲבִית חֲבִית בְּפְרוּטָה", וְנִמְצֵאת חֲבִית שֶׁל יַיִן נָסָךְ בֵּינֵיהֶן - שָׁכְרוֹ מוּתָּר; מַעֲמָא דְּאָמַר לֵיהּ יַיִן נָסָךְ - שָׁכְרוֹ אָסוּר". הָא תּוּ לְמָה לִי? הֵיינוּ רֵישָׁא! - סֵיפָא אִיצְטְרִיכָא לֵיהּ: שֶׁבָּרַח לֵישֵׁב עָלֶיהָ, אַף עַל פִּי שֶׁהֲנִיַּח גּוֹי לְגִינּוֹ עָלֶיהָ - שָׁכְרוֹ מוּתָּר. לְמֵימְרָא, דְּלְגִין לְאו דִּינָא הוּא לְאוֹתוֹבֵי. וְרַבִּינְהוּ: הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר - שׁוֹכֵר מְנַיֵּן עָלֶיהָ כְּסוּתוֹ וּלְגִינָתוֹ וּמְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, מִכָּאן וְאֵילָךְ חָמַר מְעַכֵּב עָלָיו; חָמַר מַנִּיחַ עָלֶיהָ שְׂעוֹרִים וְתֶבֶן וּמְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם, מִכָּאן וְאֵילָךְ שׁוֹכֵר מְעַכֵּב עָלָיו! אֲמַר אַבָּיֵי: נְהִי דְּלָגִין דִּינָא הוּא לְאוֹתוֹבֵי, מִיהָא אִי לָא מוֹתִיב לֵיהּ, מִי אָמְרִינַן לֵיהּ: נָכֵי לֵיהּ אַגְרָא דְּלָגִינְתָּךְ? הֵיכִי דָּמֵי? אִי דְּשָׁכִיחַ לְמִזְבַּן - חָמָר נָמֵי לֵיעָבֵד, וְאִי דְּלָא שָׁכִיחַ לְמִזְבַּן - שׁוֹכֵר נָמֵי לָא לֵיעָבֵד! אֲמַר רַב פָּפָּא: לָא צְרִיכָא, דְּשָׁכִיחַ לְמִיטְרַח וּלְמִזְבַּן מֵאוּנָא לְאוּנָא; חָמָר דְּרָכֵיהּ לְמִיטְרַח וּלְמִזְבַּן, אֲבוֹאֵי דְּרָכֵיהּ לְמִיטְרַח וּלְמִזְבַּן. אֲבָל אֲתָא בְּרֵישָׁא דְּרָכֵיהּ אִיקָּא

הוה

כי קא טרח בהתירא קא טרח – פירש רש"י: דיין נסך לא הוי עד דמטיין לקרקעיתו דזיקי דידהו. והא דלא מיתסר העליון בהנאה בנצוק – כרבן שמעון בן גמליאל לקמן (עד, א), דאמר: יין ביין יימכר כולו חוץ מדמי יין נסך שבו, וקיימא לן בוותיה. ואפילו היה נשאר יין משלהם בתוך כליהם, אין לאסור של מעלה בנצוק ולומר שטורח באיסורי הנאה. ולדברי רבינו תם דפסק נצוק אינו חיבור לא קשיא מידי, ולקמן (עב, א) בשמעתין דצנוק נאריך בעזרת השם יתברך. אי נמי, מיירי הכא שהריקו כליהם יפה, שאינו יין נסך עד שיגוב. **פריסדקי** – פירש רבינו חננאל: של חרס, כדים ריקים. ולשמא יבקעו שניהם כולי האי לא חיישינן. **ואם** היו מבוקעות אסורות – בירושלמי מפרש דמיירי בענבים המחוברים לאשכול, אבל אם ניטל העוקץ הוו כמבוקעות מפני נקב הנשאר בנובלו. **הכי** גרסינן בסדר המשנה: יין נסך שנפל על גבי ענבים ידיחום והם מותרות, ואם היו מבוקעות אסורות. ומעשה בביתוס בן זונן שהיה מביא גרוגרות כו' זה הכלל כל שבהנאתו כו' כגון חומץ שנפל לגריסים כו' גיו שהיה מעביר כו' עד כאן לשון רבינו שמואל. ולפי זה צריך לפרש שמקשה בגמרא: מעשה לסתור – על נפילת יין בענבים קאי, דגרוגרות דמו למבוקעות. אבל לספרים דגרסי במשנה: נפל על גבי תמרים ותאנים אם יש בהם בנותן טעם אסור ומעשה בביתוס כו', ופריך בגמרא בפשיטות: מעשה לסתור – דפריך מגרוגרות לתאנים, ומשני דיין על גבי גרוגרות נותן טעמא לפגם. וקשה, שהיה לו לומר: חסורי מחסרא והכי קתני: במה דברים אמורים – בתמרים ותאנים לחים, אבל ביבשות נותן טעם לפגם הוא, ומעשה כו'. ובספר רבינו תם לא היה גרס ליה. **איתיביה** רבה בר ליואי לרבא – כי האי פירכא פרכה רבה בר ליואי לרבא גבי ההיא ארבא דטבעא בחישתה בפסחים (מ, ב) דשריה רבא לזובני לגוים, והדר ביה רבא. צריך לומר שאחר שני המעשים אלו הקשה לו, אך התלמוד קבע פירכא על שניהם, כי אין נבון לומר שטעה (רבא) שתי פעמים. **הבגד** שאבד בו כלאים – ואם תאמר: ולינטיל ברובא, כדפריך בשילהי תמורה (לד, א) גבי שער בכור ושער נזיר שארג בבגד, ושם היה בטל אי לאו דמוקי לה בשופרתה שהוא דבר חשוב ולא בטל! ותירץ הרב רבינו יוסי בר יהודה טוב: דשאני כלאים, דכל עיקרן אין אוסרין אלא על ידי עירוב, שהרי שניהם היתר, לכך אוסר עירובן ולא בטלי. ואם תאמר: והרי בשר בחלב, דכל אחד לחוד שרי ועירובו אסור, ואפילו הכי בטל כדאמרינן פרק "כל הבשר" (חולין קח, א) טיפת חלב שנפלה על חתיכת בשר, אם יש בנותן טעם וכו'! ויש לומר: דשאני בשר בחלב דגלי קרא בהדיא דבטיל, כדאמרינן התם: דרך בישול אסרה תורה. **הרי** זה לא ימכרנו לגוי – דוקא אבד גזרינן שמא ימכרנו לישראל, וכן לא יעשנו מרדעת לחמור שמא יקרע בגדו ויתפרנו עליו. אבל בכלאים ודאי ליכא למיחש מידי, כדתנן (במסכת כלאים פרק ט משנה ז): מרדעת החמור וחבריכי דמת אין בהן משום כלאים. ודוקא בהצעה, כגון מרדעת החמור שהוא ישוב עליה, ותעמא – לפי שהוא דרבנן, כדאמרינן בפרק קמא דביצה (יד, ב): "לא יעלה עליך" אבל אתה מותר להציעו תחתיך, אבל בהעלאה אסור, כדתנן: ולא יעלנה על בתיפו אפילו להביא עליה הזבל. והצעה צריך נמי לזיהר שלא יהא בשרו נוגע בהם. ואף על פי שהצעה נמי גזרו חכמים אפילו עשר מצעות זו על גב זו וכלאים תחתיהם, גזירה שמא תיכרך נימא על בשרו, מכל מקום הכא לא גזור. **אבל** עושין אותו תריכין למת מצוה – והוא הדין בלא אבד, כדתנן במסכת כלאים (פרק ט משנה ד) שהבאתי. ואם תאמר: הא איכא "לועג לרש" כדאמרינן גבי ציצית פרק "התכלת" (מנחות מא, א): והוהיא שעתא ודאי רמינן להו משום לועג לרש, פירוש: באותה שעה שיקברוהו יטילו בו ציצית שהרי לא יהיב להו גולפי. **אי נמי** מצטרו זיקי לא יהיב להו גולפי. ואי קשיא לך: דשאני ציצית שהיא שקולה כנגד כל המצות ואיכא "לועג" טפי. ורבי יהודה היה אומר דהדיא דמנחות (מא, א) אליבא דשמואל, דאזיל לטעמיה דאית ליה אין מעות בטילות לעתיד לבא, נמצא בשיעמדו הצדיקים בלבושיהם יהיו בלא ציצית ויש כאן עבירה. והא דתלי טעמא ב"לועג לרש" – לפי שבא ליתן עמהם שהעומדים יש להן, ואם בן הן לועגין שאינן חשובין כו' והוא אינו יכול לעשותו. ושמואל מוקי לה דאהכא בדברי רבי יאני דלא שרי אלא לסופדו, אבל לקוברו בכלאים אסור מטעם דפרישית. ולפי זה ההילוק ניחא מנהגינו שאנו מסרירין הציצית מטליתי המתים, דקיימא לן כרבי יוחנן דפליג אדבי רבי יאני ושרי אף לקוברו, ולטעמיה דאית ליה מצות בטלות. ועוד סמך למנהגינו ממסכת שמחות (פרק יב) שצוה אבא שאול: התירו תכלת מאפיליוני. ועל פי ספרים החיצונים אנו נוהגין כמה דברים, כגון "יריחל משה" בלילי תעניות, ובמגילה (לא, א) תנינן: קללות וברכות. ורבינו יצחק היה מחלק: לראשונים שהיו להם בחייהם, דהוו זהירי במצות ציצית כל ימיהן, אי לא רמינן להדיא שעתא הוי לעג, כלומר: לא קיימו. אבל האידנא דלא זהירי בציצית כולי האי, אדרבה, אי רמינן הוי לעג לומר: שקיים ולא קיים. ואפילו לאותן שקיימו אין להטיל, שלא לבייש האחרים, כדאמרינן במסכת נדה (עא, א): בראשונה היו מטבילין על גבי נדות מתות והיו חיות מתביישות, התקינו שיהו מטבילין הכל. **ולמפינהו** ולזונגינהו לגוים שלא בפני ישראל – ואין לחוש שמא יאבדו הגוים וישראל בקערה אחת כל אחד מפתו, (כדאמרינן) [כדכתבינן] פרק "אין מעמידין" (עבודה זרה לה, ב), דלא תמירא פת של גוים מדמאי שמותר בתערובות, כיון דלא שכיחא לא גזרינן למידי.

מכלל הוה שפיך להו **חמרא** לגוים – הוא היה מוכר להם יין. ודרך למוכרי חביות של יין ליתן גם החביות ללוקחין, והכי אמרינן ב"המפקיד" (בבא מציעא מ, ב): איבא גולפי ושדדיה, שהלוקח מוכרו בחנות משתכר בהן לבד מה שהוא משתכר ביין. ורב איקא הוה שפיך להו מגולפי שלקחו ממנו, ויהיב בזיקי דידהו. **ומעבר** – להן את מעבר המים. **ויחבו ליה גולפי** – דזבון מיניה באגרא. **כי קא טרח** – לשפר. **בדייה קא טרח** – שהיין אינו נאכר עד שמגיע לקרקעית של זיקי דידהו. זיקי – של עור, גולפי – של חרס. ולקמיה פריך: הא קא מעבר להו מעברא, דהיינו לאחר שנאכרו! **והא רוצה בקיומו** – לאחר שנאסר. **דלא נצטרו** זיקי – שלא יתבקעו הנודות שלהם, ויצטרכו לגולפי ולא יהבי להו ניהליה. **דמתני בהדייהו** – דאי נמי מצטרו זיקי לא יהיב להו גולפי. **אי נמי פריסדקי** נקובי בהדייהו – כלים רקים לקבל היין היוצא מן הנודות כשהן מתבקעין, דלא איכפת להו אי מצטרו זיקי. **דאטר ליה למבריא מעיקרא** – רב אויא ריש נהרא הוה, ואמר ליה למברויא, לספן, מעיקרא: הרי ימים רבים כל עת שגיעו אנשים הללו, העבירם בחנם. **קישרי** סימן הוא מוסר להם, ומכירים הספן המעבירם, ואיהו לא טרח מידי. **משנה יריחם** – במים. ואם היו מבוקעות אסורות. **ובן** יין שנפל לתוך החומץ" כו' לא גרס. **גירוניות** = תאנים יבשים. **כל שבהנאתו בנותן טעם** – שנהנה בטעמו של איסור, דהיינו בנותן טעם לשבח – אסור. וכל שאין בהנאתו בנותן טעם – שנהנה בטעמו. **כגון חומץ שנפל לתוך גרסין** – דנותן טעם לפגם הוא, מותר. **"ובן היו עושין"** כו' לא גרסינן במתניתין. **גמרא מעשה לסתור** – יש אדם שמביא ראיות לסתור את דבריו: קתני: אם יש בהן בנותן טעם שהוא לשבח, והדר תני מעשה דגרוגרות והתירום! **גירוניות** – היין פוגמן. **שאבד בו כלאים** – שארוג כלאים חוט אחד ואין מקומו ניכר. **ולא ימכרנו לגוי** – בדמפרש: שמא יחזור וימכור לישראל. והכא נמי איכא למיחש שמא יחזור וימכרם לישראל! **פריסדקי למת** – דכתיב: "במתים חפשי" – כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצות. **ולמפינהו** – דתו לא זבין להו ישראל מגוי, דפתן אסורה. **שלא בפני ישראל** – דאי חזי ישראל דישראל חבריה מזבין ליה לגוי, הדר זבין ליה איהו מיד גוי, דסבר: פת של היתר היא שישראל אפאה. **שריירייהו** = סדק שבחיטין. **צירייהו** – לשון "מיצטרו זיקי" (עבודה זרה ל, א).

חמרא

חָוָה שָׁפִיךְ לְהוּ חַמְרָא לְגוֹיִם, וְאָזִיל מַעֲבַר לְהוּ מַעֲבָרָא, וְיָהֲבוּ לֵיהּ גּוּלְפֵי בְּאַגְרָא. אָתוּ אֲמְרוּ לֵיהּ לְאַבַּיֵי, אֲמַר לְהוּ: כִּי קָא טָרַח - בְּהֶהֵיזֵירָא קָא טָרַח. - וְהָא רוֹצֶה בְּקִיּוּמוֹ, דְּלָא נְצְטְרוּ זִיקֵי! - דְּמַתְנִי בַּהֲדֵיהֶן! - אִי נָמֵי, דְּמַיְיתוּ פְּרִיסְדָּקֵי בַּהֲדֵיהֶן. - וְהָא קָא מַעֲבַר לְהוּ מַעֲבָרָא, דְּקָא טָרַח בְּאִיסּוּרָא! - דְּאָמַר לֵיהּ לְמַבְרוֹיֵי מֵעִיקָּרָא; אִי נָמֵי, דְּנָקְטִי בֵּיהּ קִישְׁרֵי.

משנה יֵין נֶסֶךְ שֶׁנָּפַל עַל גַּבֵּי עֲנָבִים - יְדִיחֵן וְהֵן מוּתָּרוֹת, וְאִם הָיוּ מְבוּקָּעוֹת - אֲסוּרוֹת. נָפַל עַל גַּבֵּי תְּאֵנִים אוֹ עַל גַּבֵּי תְּמָרִים, אִם יֵשׁ בָּהֶן בְּנוֹתֵן טַעַם אָסוּר, וּמַעֲשֶׂה בְּבִיתוֹס בֶּן זוֹנִין שֶׁהָבִיא גְּרוֹגָרוֹת בְּסַפְסָנָה, וְנִשְׁתַּבְּרָה חֶבִית שֶׁל יֵין נֶסֶךְ וְנָפַל עַל גַּבֵּיהֶן, וְשָׁאַל לַחֲכָמִים וְהִתִּירוּם. זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁהֲנָאָתוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם - אָסוּר, כָּל שֶׁאֵין בֶּהֱנָאָתוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם - מוּתָּר, כְּגוֹן חוֹמֶץ שֶׁנָּפַל עַל גַּבֵּי גְּרִיסִין. **גמרא** מַעֲשֶׂה לְסַתּוֹר? - חַסּוּרֵי מְחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי: אִם נוֹתֵן טַעַם לְפָגָם הוּא - מוּתָּר. וּמַעֲשֶׂה נָמֵי בְּבִיתוֹס בֶּן זוֹנִין שֶׁהָיָה מֵבִיא גְּרוֹגָרוֹת בְּסַפְסָנָה, וְנִשְׁתַּבְּרָה חֶבִית שֶׁל יֵין נֶסֶךְ וְנָפַל עַל גַּבֵּיהֶן, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְהִתִּירוּם. **הָהוּא** פְּרֵי דְּחִטֵּי דִּנְפַל עֲלֵיהּ חָבְיָא דְּיֵינָא נֶסֶךְ, שְׁרִייֵיהּ רַבָּא לְזַבּוּנֵיהּ לְגוֹיִם. אִיתִיבֵיהּ רַבָּה בַּר לֵיוָאי לְרַבָּא: בֶּגֶד שֶׁאָבַד בּוֹ כִּלְאַיִם - חֲרֵי זֶה לֹא יִמְכְּרֶנּוּ לְגוֹי, וְלֹא יַעֲשֶׂנּוּ מִרְדַּעַת לַחֲמוֹר, אֲבָל עוֹשֶׂה אוֹתוֹ תַּכְרִיכִין לְמֵת מִצְוָה; לְגוֹי מַאי טַעֲמָא לָא? דְּלָמָא אָתֵי לְזַבּוּנֵיהּ לְיִשְׂרָאֵל, הָכָא נָמֵי אָתֵי לְזַבּוּנֵיהּ לְיִשְׂרָאֵל! הָדַר שָׁרֵי לְמִיטְחִינְהוּ וּלְמִפִּינְהוּ וּלְזַבּוּנֵיהּ לְגוֹיִם שֶׁלֹּא בִּפְנֵי יִשְׂרָאֵל. תְּנַן: יֵין נֶסֶךְ שֶׁנָּפַל עַל גַּבֵּי עֲנָבִים - יְדִיחֵן וְהֵן מוּתָּרוֹת, וְאִם הָיוּ מְבוּקָּעוֹת - אֲסוּרוֹת; מְבוּקָּעוֹת אִין, שֶׁאֵין מְבוּקָּעוֹת - לָא? אָמַר רַב פָּפָּא: שֶׁאנִי חִטֵּי, הוֹאִיל וְאַגַּב צִירַייהוּ כְּמְבוּקָּעוֹת דָּמְיָין.

חמרא

רש"י

חמרא עתיקא – טעמו ניכר בעובים. **חמרא חדתא** – בנותן טעם. וכל היכא דאיתמר נותן טעם ואין טעמו ניכר, הוה שיעורא בששים. **הלא יחמיר והלא ישיבר** – חד דאיסור וחד דהיתר. **חמירא דהיתי וחמירא דשקיי** – חד דחולין וחד דתרומה, ונפלו זה לתוך זה. **וכל מין במינו במשהו** – לקמן פסקינן דלאו דלטבחא הכי, אלא אפילו מין במינו בנותן טעם, חוץ מטבל ויין נסך. תבלין שנים ושלשה שמות והן מין אחד או מין שלשה אבוריו. **ומצטרפין** – הכי גרסינן במסכת ערלה: שלשה שמות והן מין אחד, כגון בפלפל לבן בפלפל שחור בפלפל ארוך, או מין שלשה ושלשה שמות יש להן – אסורין, ומצטרפין – אם נפלו לקדירה ולא בזה כדי לתבל ולא בזה כדי לתבל, ונצטרפו ותיבלו והן של איסור – מצטרפין לאוסרה. ואמר חזקיה: הכא דקאמר מין שלשה ושלשה שמות לתן ומצטרפין, אף על גב דתלתא מיני נינהו ובשמא נמי לא שוו. במיני מתיקה עסקינן – שכולן טעמן מתוק, ומשום הכי מצטרפין, דטעמן שוה למתק בהן הקדירה. **ורבא אמר** לך **הא מני רבי מאיר היא** – ואף על גב דלא שוו לא בשמא ולא בטעמא קאמר דמצטרפין, ודחזקיה ליתיא. **הלא** שנפל לגו **חמרא** – חלא דאיסור לגו חמרא דהיתר – דברי הכל בנותן טעם, דכי נפיל לגויה לא הוי דמי ליה לא בריחא ולא בטעמא, שאין היין מבטל היין החומץ עד שנתרבה לתוכו, ולא החומץ מבטל ריח היין משום דרובא חמרא. **אבל חמרא** לגו **הלא** – משעה שהגיע לאויר הכלי נהפך היין בריחו לריח החומץ, וקדים שנתערבו היו שוין בריחן.

ריחיה

חֲמָרָא עַתִּיקָא בְּעוֹבְיֵי - דְּבְרֵי הַכֹּל בְּנוֹתֵן טַעַם; חֲמָרָא חֲדַתָּא בְּעוֹבְיֵי - אֲבָיֵי אָמַר: בְּמַשֶּׁהוּ, וְרָבָא אָמַר: בְּנוֹתֵן טַעַם. אַבָּיֵי אָמַר בְּמַשֶּׁהוּ - בָּתַר טַעְמָא אָזְלִינַן, אִידִי וְאִידִי חַד טַעְמָא הוּא, דַּהֲוָה לֵיהּ מִין בְּמִינוֹ, וּמִין בְּמִינוֹ בְּמַשֶּׁהוּ. וְרָבָא אָמַר בְּנוֹתֵן טַעַם - בָּתַר שְׁמָא אָזְלִינַן, וְהָאי שְׁמָא לְחוּד וְהָאי שְׁמָא לְחוּד, וַהֲוָה לֵיהּ מִין בְּמִינוֹ בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ, וּמִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם. תְּנַן: יַיִן נֶסֶךְ שֶׁנָּפַל עַל גַּבֵּי עֲנָבִים כו'; קָא סָלְקָא דַּעְתִּין חֲמָרָא חֲדַתָּא בְּעוֹבְיֵי, מַאי לָאו בְּנוֹתֵן טַעַם? - לָא, בְּמַשֶּׁהוּ. - הָא מְדְּקָתָנֵי סֵיפָא "זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁבָּהֲנָאָתוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם - מוּתָּר", מִכְּלָל דִּבְנוֹתֵן טַעַם עַסְקִינַן! - וְאַבָּיֵי? מַתְנִיתִין בְּחֲמָרָא עַתִּיקָא בְּעוֹבְיֵי. חֵלָא דְּחֲמָרָא וְחֵלָא דְּשִׁכְרָא, וַחֲמִירָא דְּחִיתֵּי וַחֲמִירָא דְּשָׁקֵי - אַבָּיֵי אָמַר: בְּנוֹתֵן טַעַם; בָּתַר טַעְמָא אָזְלִינַן, וְהָאי טַעְמָא לְחוּד וְהָאי טַעְמָא לְחוּד, וַהֲוָה לֵיהּ מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ, וּמִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם. וְרָבָא אָמַר: בְּמַשֶּׁהוּ; בָּתַר שְׁמָא אָזְלִינַן, וְהָאי חֵלָא מֵיקְרֵי וְהָאי חֵלָא מֵיקְרֵי, וְהָאי חֲמִירָא מֵיקְרֵי וְהָאי חֲמִירָא מֵיקְרֵי, וַהֲוָה לֵיהּ מִין בְּמִינוֹ, וְכָל מִין בְּמִינוֹ בְּמַשֶּׁהוּ. אֲמַר אַבָּיֵי: מִנָּא אֲמִינָא לָהּ דְּבָתַר

ריחיה

טַעְמָא אָזְלִינַן? דְּתָנְיָא: תְּבָלִין, שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת וְהֵן מִין אֶחָד, אוֹ מִין שְׁלֹשָׁה - אֲסוּרִין וּמְצַטְרְפִין; וְאָמַר חִזְקִיָּה: הָכָא בְּמִינֵי מְתִיקָה עַסְקִינַן, הוֹאִיל וְרִאוּן לְמַתֵּק בָּהֶן אֶת הַקְּדֵירָה. אִי אֲמַרְתְּ בְּשִׁלְמָא בָּתַר טַעְמָא אָזְלִינַן - כּוּלֵּי חַד טַעְמָא הוּא, אֶלָּא אִי אֲמַרְתְּ בָּתַר שְׁמָא אָזְלִינַן, הָאי שְׁמָא לְחוּד וְהָאי שְׁמָא לְחוּד. - וְרָבָא אָמַר לָךְ: הָא מַנִּי? רַבִּי מֵאִיר הִיא; דְּתָנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר: מִנַּיִן לְכָל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁמִּצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה? שֶׁנֶּאֱמַר: "לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה", כָּל שֶׁתִּיעָבְתִּי לְךָ חֲיֵי הוּא בְּבָל תֹּאכַל. חֵלָא לְגוֹ חַמְרָא - דִּבְרֵי הַכֹּל בְּנוֹתֵן טַעַם; חֲמָרָא לְגוֹ חֵלָא - אַבָּיֵי אָמַר: בְּמַשֶּׁהוּ, וְרָבָא אָמַר: בְּנוֹתֵן טַעַם. אַבָּיֵי אָמַר בְּמַשֶּׁהוּ,

ריחיה

מִכְּלָל דרישא בנותן טעם עסקינן - יש שהיו מפרשים דכל איסור דהוי במשהו לא אמרינן ביה נותן טעם לפגם מותר, דהא אין לך טעם בטל יותר ממשהו באלף, הוא הדין נותן טעם לפגם. ומפרש כאן: מכלל דבנותן טעם עסקינן - דלכך מותר בשאין בהנאתן בנותן טעם, דאי במשהו - הא אפילו לפגם אסור. ואין ראיה מכאן, דלא דייק הכא אלא מדמפליג בסיפא בהכי מכלל דרישא בנותן טעם, דבהכי איירי מתניתין. ועוד, דמשהו מין במינו אין הטעם בטל כלל אפילו באלף כיון שהטעם שוה, אבל לפגם הטעם בטל. ובחמץ בפסח, לספרים דגרסי "במשהו" כרב (פסחים ל, א), אף על גב דשלא במינו אסור במשהו אף על פי שהטעם בטל, מכל מקום אין לאסור טעם לפגם, שלא יהא טפל חמור מן העיקר, דשלא במינו אינו אסור אלא אגב מינו, אלא ודאי אין חילוק, דכל נותן טעם לפגם מותר. **תבלין** שנים ושלשה שמות אסורין ומצטרפין – פירש הקונטרס: אם נפלו לקדירה ולא בזה כדי לתבל ולא בזה כדי לתבל, ונצטרפו ותיבלו והם של איסור – מצטרפין לאוסרה. ונקשה: דלפירושו משמע דהוה מלתא היא, ולישנא דברייתא משמע דתרי מילי נינהו! כלו פירש רבינו שמואל בן מאיר: ד"אסורים" דקאמר – רוצה לומר אסורה העיסה או הקדירה בנתינת טעם, "ומצטרפין" – בדבר יבש לאסור ואפילו בלא נתינת טעם, כגון שנפלו לתוך חולין ויש בו מאתים לבטל אחד מן האיסורין – אפילו הכי לא בטיל עד שיהו בו מאתים מן השנים. ואם תאמר: אמאי תני תרוייהו, "אסורים ומצטרפין"? ליתני "מצטרפין" לחוד, ושפיר שמעינן תרוייהו בין בלח בין ביבש! ויש לומר: דאי הוה תני הכי, הוה אמינא דרבי שמעון דפליג בסיפא – בתרוייהו פליג, בין להצטרף לנותן טעם בקדירה בין להעלות באחד ומאתים. משום הכי תני תרוייהו, לאשמועינן דרבי שמעון לא פליג בנתינת טעם לקדירה, אלא מודה דמצטרפין (כדאמר) (כדתחזקיה), דאף על גב דלא גזרו על תערובת דמאי, אפילו הכי קאמר: שאני איסור תבלין דלטעמא עבידי ולא בטלי, והא דשמעה לא בטיל, לא בעי למימר דלא בטיל כלל, אלא דלא בטיל בדין שאר איסורים, אבל בטל ודאי שפיר כי ידעינן ודאי דנתבטל הטעם, כגון ביורה גדולה. **תבלין** של שנים ושלשה שמות והם מין אחד – פירש רש"י: כגון פלפל לבן פלפל שחור פלפל ארוך, והם מין אחד וכולן קרוין פלפלין. או שלשה מיני תבלין, כגון פלפל וכמון וקמון. ועקשה על זה, דבמסכת ערלה (פרק ג משנה י) קתני סיפא, רבי שמעון אומר: בין שלשה שמות והם מין אחד, בין שלשה מינין והם שם אחד, אינם מצטרפין. ולפירוש הקונטרס דפירש ד"שמות" לשון שם ממש, בשלמא שלשה שמות והם מין אחד משכחת לה כדפירש, אלא שלשה מינים והם שם אחד היכי משכחת לה, כיון ד"שם" רוצה לומר שם ממש? ועוד קשה, דבכל דוכתא הוי פירוש "שם" – איסור, כמו "השמות הללו" (ד"איזהו נשך" (בבא מציעא עד)) ו[דפרק "המקבל" בבא מציעא קיד, ב]! לכן נראה, ד"שמות" דקאמר הימנו שם דאיסור, כמו "לא מן המים הוא זה" בסוף פרק "הזורק" (שבת דף קב, א) גבי יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה חמש חטאות. והכי פירושו הכא: תבלין של שנים ושלשה שמות – כגון פלפל דרכאים ופלפל דערלה ופלפל דתרומה, דתלתא איסורין ובולן מין פלפלין הם. אז שלשה מינים – פלפלים וקמון ושאר מינים, ובולם איסור אחד. והשתא ניתא, דמשכחת שפיר שלשה מינים והם שם אחד, כגון מאיסור אחד, פירוש: מתרומה או מערלה או מכלאי הכרם. וכן משמע בירושלמי, דתנן בפרק שני דמסכת ערלה: התרומה ותרומת מעשר והחלה והבכורים מצטרפין זה עם זה. וקאמר עלה בגמרא: לרבי שמעון נצרכא, דאף על גב דאמר רבי שמעון אין שני שמות מצטרפין, מודה הכא שכולם שם תרומה. משמע בהדיא ד"שמות" דהיינו איסורין. **ורבא** אמר הא מני רבי מאיר היא – ואם תאמר: אם כן מאי איריא "מיני מתיקה" דאמר חזקיה? אפילו בלא מיני מתיקה נמי מצטרפין, משום ד"כל מה שתיעבתי לך" כו'! ופירש רש"י: דאין הכי נמי, אלביא דרבא ליתא לדחזקיה דמוקי לה במיני מתיקה דוקא. ולא נראה, דאם כן אין הלכה כחזקיה, מדפליג רבא עליויה והוא בתראה, ובשבת סוף פרק "רבי עקיבא" (פט, ב) משמע שהתלמוד תופס עיקר הא דחזקיה, דקא פריך התם, והתנן: תבלין של שנים ושלשה שמות כו' ואמר חזקיה במיני מתיקה שנו כאן! מדקא פריך תלמודא ממילתיה דחזקיה, שמע מינה דהלכה כמותו. לכן נראה: לרבא נמי דמוקי לה כרבי מאיר איתא לחזקיה, ואף על גב דאמר רבי מאיר: כל איסורים שבתורה מצטרפין ואפילו בלאו מיני מתיקה, משום דדריש "כל מה שתיעבתי לך" כו' – הני מילי כשהאיסורים בעין, ואז ודאי מצטרפין חצי זית מזה וחצי מזה לחייב אפילו אינם שוים במתיקה. אבל כשהם מעורבין בתבשיל, שאינם בעין, כי ההיא דתבלין שנים ושלשה כו' ומיירי שמתבל בהם בקדירה – אפילו רבי מאיר מודי לחזקיה דדוקא במיני מתיקה מצטרפין כיון שהם שוים למתק הקדירה, אבל אם אינם שוים במיני מתיקה – לא מצטרפין, כיון שאינם שוין בנתינת טעם בקדירה, שזה בא למתק וזה בא לחזק. **כל** שתיעבתי לך כו' – ואפילו למאן דאמר לאו שבכללות אין לוקין עליו – הני מילי כגון עלין וולולבין דמפקי מ'כל אשר יעשה מגפן הייך', וכן חי ומבושל בחמי טבריה דמפקינן מ'כי אם צלי אש', אבל היכא דהאיסור מפורש כל אחד לבדו, כגון בכל איסורי דעלמא, אי חזינן מהכא שמצטרפי – לא חשבינן ליה לאו שבכללות. **ורבא** אמר בנותן טעם ריחיה חלא וטעמא חמרא חמרא – תימה: דקשה הלכתא אהלכתא, דקיימא לן כרבא לגבי אביי, וקיימא לן כרבי יהושע בן לוי נמי דאמר פרק "המוכר פירות" (בבא בתרא צז, א): דריחיה חלא וטעמא חמרא – חלא, ורבי יוחנן אמר: דריחיה חלא וטעמא חמרא – חמרא (כרב כהנא) (כרבא)! ויש לומר: דהתם איכא לישנא אחרינא, דהדומעי מתני איפכא, ודרבי יוחנן אמר: ריחיה חלא וטעמיה חמרא – חלא, ורבי יהושע בן לוי אמר: חמרא, כרבא דהכא. ומכאן נראה דמותר לקדש בערב שבת על היין שריחו חלא וטעמיה חמרא.

תוספות

בת תיהא – פירש הקונטרס: נוקבין נקב במגופת חבית להריח. מיהו לשון "בת" קשה.
ופירש רבינו חננאל: שיש קנה שקוע תוך החבית ובולט חוץ, ומניחין לתוך קנה קטן במין דד ומריחין דרך אותו דד, ומשום הכי נקט "בת". וגם יש ליישב פירוש רש"י, שבתוך אותו נקב שנקבו במגופה נותנין קנה קטן ומריחין דרך אותו קנה, ומשום הכי קרי לה "בת". **גוי** בדישראל שפיר דמי – וקא משמע לן דלא גזרינן אטו ישראל בדגוי דאסר אביי. **ישראל** בדגוי רבא אמר מותר – צריך לומר דמיירי שאין הגוי נותן לו שכר ולא מתזיק לו טובה, דחזקת טובה נמי חשיבא הנאה, ונמצא משתכר באיסורי הנאה. **אביי** אמר אסור ריחא מילתא היא – וחשבינן ליה כשותה. אבל אין לומר דחשבינן נהנה, דאם כן מאי פריך מכמון של תרומה שנכנס ריחו בפת של ישראל? שאני תרומה דשריא לישראל בהנאה שאינה של בלוי כי הבא דליכא אלא ריחא, דמיירי שלא הסיק ישראל את התנור דאם כן כלה התרומה, אלא שכבר הסיקו. אלא ודאי הכי פליגי, אי חשבינן כשותה או לא. ועוד דרבא דלא חשיב ליה כשותה, לפי שדחייה נכנס בפניו ומזיקו, והקלקול רבה על התקון, ושרי, כדאמרינן פרק קמא דחולין (ח, א) גבי סכין של עבודה זרה מותר לשחוט בו משום דקלקולו רבה על תקונו, אבל זילוף של יין נסך ודאי אסור, דהויא הנאה גמורה כדאמרינן בפרק קמא דפסחים (כ, ב): שותים מלוג בסלע ומלפפים מלוג בשתים. אבל בשתיה ודאי לא מחשבינן ליה לזילוף, מדמתירין בפרק קמא דפסחים (כ, ב) לזלף היין של תרומה טמאה, ואי

1 רֵיחֵיהּ חֵלֵא וְטַעֲמָא חֲמָרָא - חֵלֵא, וַהֲוָה לֵיהּ מִן
2 בְּמִינוֹ, וְכָל מִין בְּמִינוֹ בְּמַשֶּׁהוּ; רָבָא אָמַר בְּנוֹתֵן
3 טַעַם, רֵיחֵיהּ חֵלֵא וְטַעֲמָא חֲמָרָא - חֲמָרָא, וַהֲוָה
4 לֵיהּ מִן בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ, וְכָל מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ בְּנוֹתֵן
5 טַעַם. הָאי בַּת הֵיתֵיהּ, גּוֹי בְּדִישְׂרָאֵל - שַׁפִּיר דָּמֵי;
6 יִשְׂרָאֵל בְּדִגְיוֹ - אַבַּיֵי אָמַר: אָסוּר, רָבָא אָמַר: מוּתָּר.
7 אַבַּיֵי אָמַר אָסוּר - רֵיחָא מִילְּתָא הִיא; רָבָא אָמַר
8 מוּתָּר - רֵיחָא לָאו מִילְּתָא הִיא. אֲמַר רָבָא: מָנָא
9 אֲמִינָא לָהּ דְּרֵיחָא וְלָא בְּלוּם הוּא? דְּתַנְיָא:
10 שֶׁהִסִּיקוֹ בִּכְמוֹן שֶׁל תְּרוּמָה וְאָפָה בּוֹ אֶת הַפַּת - הַפַּת מוּתֶּרֶת, לְפִי שֶׁאֵין טַעַם כָּמוֹן
11 אֶלָּא רֵיחַ כָּמוֹן. - וְאַבַּיֵי? שְׁאנֵי הָתָם, דִּמְקִלָּא אִיסּוּרֵיהּ. אֲמַר רַב מָרִי, כְּתַנָּאֵי: הָרוֹדֶה
12 פַּת חַמָּה וּנְתָנָהּ עַל פִּי חֲבִית שֶׁל יַיִן שֶׁל תְּרוּמָה - רַבִּי מֵאִיר אוֹסֵר, וַחֲכָמִים
13 מַתִּירִין. רַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר בְּשֶׁל חִטִּין וְאוֹסֵר בְּשֶׁל שְׂעוֹרִים, מִפְּנֵי שֶׁהַשְּׂעוֹרִים שׁוֹאֲבוֹת;
14 מַאי לָאו בְּהָא קָמִיפַּלְגִי, דְּמָר סָבַר: רֵיחָא מִילְּתָא הִיא, וְמָר סָבַר: רֵיחָא וְלָא כְּלוּם
15 הוּא? לְרָבָא וַדַּאי תַּנָּאֵי הִיא, לְאַבַּיֵי מִי לֵימָא תַּנָּאֵי הִיא? - אָמַר לָךְ אַבַּיֵי: לָאו
16 מִי אִיתְּמַר עָלָּהּ, אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: בְּפַת חַמָּה וַחֲבִית פְּתוּחָה

רבי

ריחיה חלא – יין זה סמוך לעירובו היה ריחיה חלא וטעמיה חמרא, ובתר ריחיה אזלינן, וכשנתערבו הוה ליה מין במינו. **בת תיהא** – נקב נוקבים במגופת חבית להריח את היין, לבודקו אם יכול להתקיים. להריח גוי ביין ישראל שפיר דמי. **חפת מותרת** – לורים. **שאין בה טעם כמון אלא ריח כמון** – ואי משום דהוסיק לא אכפת לן, דתרומה אין איסורה איסור הנאה. **רבי מאיר אוסר** – לפי ששאבה את ריח היין. **לרבא** – דאמר לאו מילתא היא – ודאי על כורחיה כתנאי אמרה למילתיה, ולאו דברי הכל היא, דהא רבי מאיר אוסר, וליבא למימר איסור אלא משום ריחא. **לאביי** – דאמר: מילתא היא. **לימא בתנאי היא** – מי אמרינן רבי יהודה ליתי ליה דאביי, או דלמא לעולם אית ליה, וטעמא דרבי יהודה הבא – דקסבר אין ריח היין נכנס בפת, אבל בבת תיהא דריח נסך נכנס בגוף מודיי

דברי

בשתיה חשיב ליה ליה שותה תרומה טמאה שבמירתה. אלא זילוף הנאה לחוד הוא דחשיב, ומיתסר גבי יין נסך. ולא דמיא לבת תיהא שהריח יוצא דרך הנקב ונכנס בחוק בגופו ומזיק, אבל זילוף הריח מתפזר. **רבא** אמר מותר ריחא לאו מילתא היא – פרק "כיצד צולין" (פסחים עו, ב) פליגי נמי רב ולוי בריחא גבי בשר שמן שצלאו עם בשר בגילה, רב אסר ולוי שרי, והתם תניא כוותיה דרב. ופירש שם רש"י: ואף על גב דתניא כוותיה דרב דאסר, מכל מקום הלכה כלוי דשרי, משום דרבא סבר כוותיה הכא גבי בת תיהא, והלכה כרבא לגבי אביי, ופסק כך רש"י פרק "כיצד צולין". ולא נראה, דהתם קאמר דעובדא הוה בההוא בניניתא דאיטווא בהדי בישרא ואסריה רבא מפרוקא למיכליה בכותחא, ומעשה רב. וגם מר בר רב אשי אוסר שם אפילו במילתא, והלכה כמותו בר מתרי מילי. ועוד קשה: דאי פליגי אביי ורבא בפלוגתא דרב ולוי, אם כן הוה ליה לאיתויי פלוגתייהו התם! לכן נראה, דודאי הלכה כרב דהתם דריחא מילתא היא, והלכה כרבא נמי הכא גבי בת תיהא דריחא לאו מילתא היא. ואביי נמי דהכא דאמר ריחא מילתא היא, אמר לך: אנא דאמרי אפילו בלוי דאמר התם ריחא לאו מילתא היא, דשאני הכא שהוא נהנה ונרוית מן האיסור היין עצמו, הלכך הוי לגמרי כאילו שותה מן היין עצמו, אבל התם אינו אלא ריח האיסור נכנס בתוך התיהר והוא אוכל את התיהר, ובהא אפילו אביי מודה דריחא לאו מילתא היא. ורבא נמי דהכא אמר לך: אנא דאמרי אפילו ברב דאמר התם ריחא מילתא היא, דשאני הכא שהריח מזיק לו לפי שנכנס בגופו, ולכך אמר דריחא לאו מילתא היא. הלכך, בין אביי בין רבא דהכא מצו סברי בין ברב בין בלוי דהתם. והשתא דוי טובא גוועי דריחא: ריח החוק שבבולן – פת חמה וחבית פתוחה, דאסור לבולי עלמא. וריח בשר – פלוגתא דרב ולוי, וקיימא לן כרב. וריח בשר בבת תיהא, וקיימא לן כרבא. למטה מהם – פת צוננת וחבית פתוחה, או פת חמה וחבית מגופה. והמותר לבולי עלמא – פת צוננת וחבית מגופה. ולעניין ריחיה, דדהתם הלכה כרב דאמר ריחא מילתא היא – הני מילי בתנורים שלהם שהיו קטנים, והוא הדין תחת מחבת שלנו שקורין תרפי"ד בלעז שאופין תחתיה דפשטידי"א. כמו כן ריחא מילתא היא, אבל בתנורים גדולים שלנו אין לחוש לריחיה, ובלבד שלא יהא פי התנור סתום. ואין לחוש אם אפו פשטידי"א של בשר עם טריט"א של גבינה בתנור אחד, רק שלא יגעו זה בזה, או עם האיסור, פירוש: כגון פשטידי"א של גבילה אין לחוש. כמו כן, אם שמנונית האיסור על המרדה שקורין פאל"ה בלעז – אסור ליתן היתר עליה כל היום. מיהו כשאינה בת יומא מותר להשתמש בה לכתחלה, ולא גזרו שאינה בת יומא אטו בת יומא אפילו לכתחלה, כיון דלא אפשר, שהרי הגוי לא ישמע לו לעשות מרדה חדשה בכל פעם ופעם שישפוך עליה של איסור. אבל אם יצא שמנונית האיסור דנבילה ונגע להיתר או תחת היתר – אסור. ואם תאמר: אמאי לא הביא פרק "כיצד צולין" גבי פלוגתא דרב ולוי דהויא דכמון של תרומה דהכא ולדרותה, כמו שהביא שמנונית בשמעתין? ויש לומר: משום דלא דמי לריחיה, דהתם מיירי בריחא דפסח בגון בשר ונבילה, הלכך אמר רב דריחא מילתא היא, דאיזל האי ומפסח האי. אבל גבי כמון, שהוא מעשה תנור ולא פיטום – אפילו רב מודה דריחא לאו מילתא היא. ועל חטה וחמץ שנמצאת באחת מן המצות בארבעה עשר, לא מיבעיא קודם שש שעות דמותרות האחרות, לפי שבטל בששים כמו חמץ שלא בזמנו, אלא אפילו אחר שש שעות מותרות האחרות, משום דלא הוי חמץ בזמנו, וחמץ שלא בזמנו אינו במשהו עד זמנו ממש דהיינו בשבעה ימים של הפסח. וכן משמע בפסחים בפרק "כל שעה" (ל, א) דקאמרינן לשם: חמץ בשהוא לאחר זמנו בנותן טעם, אפילו לרבי יהודה דקאמר: חמץ בשהוא לאחר הפסח בלאו, והוא הדין לאחר שש שעות. אך אותה מצה נבון לאוסרה. ואם אפו המצות בשבעת ימי הפסח ונמצאת חטה וחמץ באחת מהן – כולן אסורות. ובתנור נמי יש לאסור, דאף על גב דתנורים שלנו ריחא לאו מילתא היא, מכל מקום נהי דטעם ליכא מכל מקום משהו בעלמא איכא, ואפילו במעשה תנור דלאו פטום. **אמר** רבא מנא אמינא לה דריחא לאו מילתא היא דתניא תנור שהסיקוהו בכמון של תרומה ואפה בו את הפת מותרת – ואם תאמר: מאי שנא מהא דאמר בפסחים פרק "כל שעה" (כו, ב): תנור שהסיקוהו בקליפי ערלה ואפה בו את הפת – אסורה למאן דאמר יש שבח עצים בפת? ויש לומר: דלא שייך לאסור שבח עצים בפת אלא דוקא באיסורי הנאה, משום דיש שבח עצים בפת היינו שבח הנאה דעצים בתוך הפת, וחשיב נהנה מן העצים, הלכך התם גבי ערלה דאסור בהנאה אסרינן מהאי טעמא. אבל הכא בתרומה, דודאי מותרת בהנאה לזרים – אין לאסור משום יש שבח עצים בפת. ותדע, דהאמר: המבשל בשבת, בשוגג – יאכל, במזיד – לא יאכל, ואמאי בשוגג יאכל? הא כל עצים בשבת מוקצים אפילו נתלשו מאתמול, ויש שבח עצים בפת, אם כן כשאוכל הפת שנאפה עם העצים – יש שבח ואוכל מוקצה! אלא ודאי כדפרישתי, דלא אסרינן משום שבח עצים אלא דוקא באיסורי הנאה כדפרישית, ומוקצה מותר בהנאה הוא. ומכאן יש להתיר (פה) [פת] חמה שנאפה ביום טוב, דאין לאסור משום דשמא העצים שנאפה בהן נתלשו היום ומוקצים הם, דמה בכך? הא פרישית דלא אמר יש שבח עצים בפת רק לענין איסורי הנאה. ואם משום שמא יחתוך החיטין היום וגם נילושו – אין בכך כלום, כיון דמעיקרא בעודם חיטין היו ראוין לכוס. מיהו, בהלכות גדולות חשיב להו נולד כשטחנן ביום טוב. מיהו, רבי יחיאל היה נוהג היתר בדבר, וגם בשבת יש שמתירין ליקח פת חמה מן הגוי מטעמא דפרישתי. אמנם בשני ימים של ראש השנה שמע מורי שיש אוסרין, לפי שלפעמים שהקציר נמשך עד ראש השנה ויבולין לקצור ביום טוב של ראש השנה ולאפות ביום טוב שני. ונוהגין להחמיר בשני ימים של ראש השנה. **ובן** חומץ שנפל לתוך הגריסין – קשה: וכי עד השתא לא אשמועינן דנותן טעם לפגם מותר? הא מרישא שמעינן ליה! ויש לומר: דקא משמע לן, דאף על גב דכי נפל לתוך הגריסין צוננין משביח כדאמר בגמרא, אפילו הכי לתוך גריסין רותחין שרי, דלא גזרינן אטו צוננין.

אמר

[נא.]

סוֹף שֶׁהוּא מִתְקַיֵּם בְּיָדָם, כְּמַה שֶׁנֶּאֱמַר לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. וְאָתְיָא כְּמַן דְּמַר רַבִּי מָנָא (דְּבָרִים לב, מז): "כִּי לֹא דָבָר רֵק הוּא מִכֶּם כִּי הוּא חַיֵּיכֶם"; וְאִם רֵק הוּא - מִכֶּם, לָמָּה? שֶׁאֵין אַתֶּם יְגֵעִין בּוֹ. "כִּי הוּא חַיֵּיכֶם", אֵימָתַי הוּא חַיֵּיכֶם? בְּשָׁעָה שֶׁאַתֶּם יְגֵעִין בּוֹ.

הַדָּרָן עֲלָךְ פֶּרֶק הָאִשָּׁה שֶׁנִּפְלוּ

פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

הֲלָכָה א: מַתְנִיתִין: הַכּוֹתֵב לְאִשְׁתּוֹ: ׳דַּיִן וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ׳ - הֲרֵי זֶה אוֹכֵל פֵּרוֹת, וְאִם מֵתָה - יוֹרְשָׁהּ. אִם־כֵּן, לָמָּה כָתַב לָהּ: ׳דַּיִן וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ׳? שֶׁאִם מָכְרָה וְנָתְנָה - קַיָּם. כָּתַב לָהּ: ׳דַּיִן וּדְבָרִים אֵין לִי עָלַיִךְ וּבְפֵרוֹתֵיהֶן׳ - אֵין אוֹכֵל פֵּרוֹת בְּחַיֶּיהָ, וְאִם מֵתָה - יוֹרְשָׁהּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לְעוֹלָם הוּא אוֹכֵל פֵּרֵי פֵּרוֹת, עַד שֶׁיִּכְתֹּב לָהּ: ׳דַּיִן וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ וּבְפֵרוֹתֵיהֶן וּבְפֵרֵי פֵּרוֹתֵיהֶן עַד עוֹלָם׳. כָּתַב לָהּ: ׳דַּיִן וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ וּבְפֵרוֹתֵיהֶן וּבְפֵרֵי פֵּרוֹתֵיהֶן בְּחַיַּיִךְ וּבְמוֹתֵךְ׳ - אֵינוֹ אוֹכֵל פֵּרוֹת בְּחַיֶּיהָ, וְאִם מֵתָה - אֵינוֹ יוֹרְשָׁהּ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מֵתָה - יוֹרְשָׁהּ, מִפְּנֵי שֶׁהַתְּנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה, וְכָל הַמַּתְנֶה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה - תְּנָאוֹ בָּטֵל.

גְּמָרָא: ׳הַכּוֹתֵב לְאִשְׁתּוֹ: דַּיִן וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ׳ וְכוּ׳ - רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יַנַּי: בְּשֶׁלֹּא כָּנַס, אֲבָל אִם כָּנַס - אֵין אָדָם מְאַבֵּד אֶת זְכוּתוֹ בַּלָּשׁוֹן הַזֶּה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה בֵּי רַבִּי בוּן: מִלְּתֵהּ דְּרַבִּי חִיָּה: ׳הָאוֹמֵר: ׳יָדַי מְסֻלָּקוֹת מִן הַשָּׂדֶה הַזּוֹ׳, וְ׳רַגְלַי מְסֻלָּקוֹת מִן הַשָּׂדֶה הַזּוֹ׳ - לֹא אָמַר וְלֹא כְלוּם. אָמַר רַבִּי אָבוּן בַּר חִיָּה קַמֵּי רַבִּי זְעֵירָא: מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן: ׳שֶׁאֵין אָדָם מְאַבֵּד אֶת זְכוּתוֹ בַּלָּשׁוֹן הַזֶּה׳?! דְּתָנֵינַן תַּמָּן: ׳מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי שְׁתֵּי נָשִׁים, וּמָכַר אֶת שָׂדֵהוּ, וְכָתְבָה הָרִאשׁוֹנָה לַלּוֹקֵחַ: ׳דַּיִן וּדְבָרִים אֵין לִי עִמָּךְ׳ - הַשְּׁנִיָּה מוֹצִיאָה מִיַּד הַלּוֹקֵחַ׳. הָא הָרִאשׁוֹנָה - לָא. אֲמַר לֵהּ: כָּל גַּרְמָא אָמְרָה: ׳שֶׁאֵין אָדָם מְאַבֵּד אֶת זְכוּתוֹ בַּלָּשׁוֹן הַזֶּה׳. אֶלָּא כֵּן אֲפִלּוּ הַשְּׁנִיָּה לֹא תּוֹצִיא מִיַּד הַלּוֹקֵחַ. וְלָמָּה אֵין הָרִאשׁוֹנָה מוֹצִיאָה מִיַּד הַלּוֹקֵחַ?

[נא:]

שֶׁכֵּן הִיא כּוֹתֶבֶת לוֹ: ׳כָּל עֶרֶר שֶׁיֵּשׁ לִי בְּשָׂדֶה זוֹ - אַל יְהִי לִי עִמָּךְ כְּלוּם׳. כָּתַב לָהּ וְכָתְבָה לוֹ - כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מְאַבֵּד זְכוּתוֹ, כָּךְ אִשָּׁה אֵינָהּ מְאַבֶּדֶת זְכוּתָהּ. כָּתַב לָהּ מִן הָאֵרוּסִין וּמִן הַנִּשּׂוּאִין, פְּלֻגְתָּא דְּבֵית־שַׁמַּאי וּבֵית־הִלֵּל. עַל דַּעְתּוֹן דְּבֵית־שַׁמַּאי - תִּמְכֹּר, עַל דַּעְתּוֹן דְּבֵית־הִלֵּל - לֹא תִּמְכֹּר.

רַבִּי יִרְמְיָה בְּעָא קֳמֵי רַבִּי זְעֵירָא: כָּתַב לָהּ: ׳דַּיִן וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ׳, וְנָפְלוּ לָהּ לְאַחַר מִכָּן, מַהוּ? וְיֵשׁ אָדָם מַתְנֶה עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ?! אֲמַר רַבִּי בוּן בַּר חִיָּה קַמֵּי רַבִּי זְעֵירָא: מִזְּכוּתוֹ אַתְּ לָמֵד חִיּוּבוֹ. אֶלָּא לֹא כָּתַב לָהּ, שֶׁמָּא אֵין לוֹ אֲכִילַת פֵּרוֹת? הֲוֵי: מִזְּכוּתוֹ אַתְּ לָמֵד חִיּוּבוֹ.

רַבִּי לֵוִי בַּר חִיְתָא בְּעָא: כָּתַב לָהּ: ׳דַּיִן וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ הָעֲתִידִין לִפֹּל לִיךְ׳, מָה הֵן? וְיֵשׁ אָדָם מַתְנֶה עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בָּעוֹלָם?! מְכָרָהּ פֵּרוֹת מֵחֲבֵרִין לַקַּרְקַע, רַבִּי אַחָא אָמַר: כְּמוֹכֶרֶת פֵּרוֹת תְּלוּשִׁין. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: כְּמוֹכֶרֶת אֶחָד מֵעֲשָׂרָה בַּקַּרְקַע. רַבִּי זְעֵירָא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב: הַכּוֹתֵב שָׂדֶה

מַתְנָה לְאִשְׁתּוֹ - אֵין לוֹ אֲכִילַת פֵּרוֹת. אָמַר רַבִּי זְעֵירָא:

[נב.]

מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן: ׳אֵלּוּ הֵן פֵּרֵי פֵּרוֹת: מוֹכֵר פֵּרוֹת וְלוֹקֵחַ קַרְקַע, וְהוּא אוֹכֵל פֵּרוֹת׳? רַבִּי אִימִי בְּעָא: אִלּוּ אַחֵר כּוֹתֵב לַהּ - יֵשׁ לוֹ אֲכִילַת פֵּרוֹת, הוּא שֶׁכָּתַב לָהּ לֹא כָל־שֶׁכֵּן? לֹא אָמַר אֶלָּא כּוֹתֵב, אֲבָל מוֹכֵר - לָא. מַה בֵּין כּוֹתֵב, מַה בֵּין מוֹכֵר? עִלָּה הָיָה רוֹצֶה לְהַבְרִיחַ מְזוֹנוֹת מִן הָאִשָּׁה. נִיחָא, עַל דַּעְתֵּהּ דְּרַבִּי יוּדָה, בְּשֶׁכָּתַב: ׳דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ וּבְפֵרוֹתֵיהֶן׳ - יֵשׁ לוֹ אֲכִילַת פֵּרוֹת. אֶפִלּוּ כָתַב: ׳דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בְּשָׂדֶה זוֹ וּבְפֵרוֹתֶיהָ׳, יֵשׁ לוֹ אֲכִילַת פֵּרוֹת? נִיחָא, עַל דַּעְתְּהוֹן דְּרַבָּנִין, בְּשֶׁכָּתַב: ׳דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ וּבְפֵרוֹתֵיהֶן׳, שֶׁאֵין לוֹ אֲכִילַת פֵּרוֹת. אֶפִלּוּ כָתַב: ׳דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בְּשָׂדֶה זוֹ וּבְפֵרוֹתֶיהָ׳, יֵשׁ לוֹ אֲכִילַת פֵּרוֹת? נִשְׁמְעִנַּהּ מִן הָדָא דְּמַר רַבִּי זְעֵירָא, רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב: הַכּוֹתֵב שָׂדֶה מַתָּנָה לְאִשְׁתּוֹ - אֵין לוֹ אֲכִילַת פֵּרוֹת.

אָמַר רַבִּי זְעֵירָא: מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן: ׳וְאֵלּוּ הֵן פֵּרֵי פֵּרוֹת: מוֹכֵר פֵּרוֹת וְלוֹקֵחַ קַרְקַע וְאוֹכֵל פֵּרוֹת׳?! מִכֵּיוָן שֶׁכָּתַב: ׳דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ וּבְפֵרוֹתֵיהֶן׳, לָא כְּכוֹתֵב שָׂדֶה מַתָּנָה לְאִשְׁתּוֹ הוּא? אַתְּ אָמַר לֹא פֵּרוֹת וְלֹא פֵּרֵי פֵּרוֹת? הָוֵי, לָא שָׁנְיָה עַל דַּעְתֵּהּ דְּרַבִּי יוּדָה, בְּשֶׁכָּתַב: ׳דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי עַל שָׂדֶה זוֹ וּבְפֵרוֹתֶיהָ׳, בְּשֶׁכָּתַב: ׳דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ וּבְפֵרוֹתֵיהֶן׳ - יֵשׁ לוֹ אֲכִילַת פֵּרוֹת. וְדִכְוָתֵהּ לְרַבָּנָן, לָא שָׁנְיָא, בֵּין שֶׁכָּתַב: ׳דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ וּבְפֵרוֹתֵיהֶן׳, בֵּין שֶׁכָּתַב: ׳דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בְּשָׂדֶה זוֹ וּבְפֵרוֹתֶיהָ׳ - אֵין לוֹ אֲכִילַת פֵּרוֹת.

רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב: הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל,

[נב:]

אֲבָל לֹא לְעִנְיַן דְּבָרִים. הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, דְּאָמַר: ׳אִם מֵתָה - יוֹרְשָׁהּ׳; אֲבָל דְּבָרִים שֶׁהִתְנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה, וְכָל הַמַּתְנֶה עַל הַכָּתוּב בַּתּוֹרָה - תְּנָאוֹ בָּטֵל, בִּתְנַאי גּוּף, אֲבָל בִּתְנַאי מָמוֹן - תְּנָאוֹ קַיָּם. וְזֶה, תְּנַאי מָמוֹן הוּא, וְלָמָּה אָמְרוּ תְּנָאוֹ בָּטֵל? שֶׁבַּסּוֹף הוּא זוֹכֶה בָּהֶן.

רַבִּי אִימִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: בְּדִין הָיָה, שֶׁאִם מָכְרָה וְנָתְנָה, שֶׁיְּהֵא מִכְרָהּ קַיָּם, שֶׁבַּסּוֹף הוּא זוֹכֶה בָּהֶן. וְלָמָּה אָמְרוּ בָּטֵל? שֶׁלֹּא תְּהֵא אִשָּׁה מוֹכֶרֶת נְכָסִים מִשֶּׁל בַּעְלָהּ, וְאוֹמֶרֶת: ׳שֶׁלִּי הֵן׳.

רַבִּי יוֹסְטִינָה הֲוָה לֵהּ עוֹבָדָא, וּשְׁאַל לְרַבָּנִין, אָמְרִין לֵיהּ: ׳פּוֹק מִנְכְסִיךְ׳! שְׁאַל לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, אֲמַר לֵהּ: ׳עוּל בְּנִכְסִיךְ׳! רַבִּי יִרְמְיָה בְּעָא קֳמֵי רַבִּי זְעֵירָא: הַי לוֹן רַבָּנִין? הָא רַב, הָא רַבִּי יוֹחָנָן, הָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ? אֲמַר לֵהּ: רַבָּנִין דְּרַבִּי יוֹסְטִינָה. בְּעוֹן קֳמֵי רַבִּי יוֹחָנָן: דִּבְרֵי חֲכָמִים, מֵתָה מִי יוֹרְשָׁהּ? אִלֵּין - אַחֶיהָ יוֹרְשִׁין אוֹתָהּ. רַבִּי יִרְמְיָה בְּעָא קֳמֵי רַבִּי זְעֵירָא: הָאַחִין שֶׁחָלְקוּ - אַלְמָנָה נִזּוֹנֶת מִשֶּׁלָּהֶן. שֶׁלֹּא תֹּאמַר יַעֲשׂוּ כְּמוֹ שֶׁמָּכְרוּ, וְלֹא תְּהֵא נִזּוֹנֶת מִשֶּׁלָּהֶן. פְּשִׁיטָא: מָכְרוּ - שֶׁלָּהֶן מָכְרוּ. רַבִּי יִרְמְיָה בְּעָא קֳמֵי רַבִּי אַבָּהוּ: כְּתִיב (בְּמִדְבַּר לו, ד): "וְאִם יִהְיֶה הַיֹּבֵל לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל" - בְּשָׁעָה שֶׁהַיּוֹבֵל נוֹהֵג הַנַּחֲלוֹת חוֹזְרוֹת, וּבְשָׁעָה שֶׁאֵין הַיּוֹבֵל נוֹהֵג - אֵין הַנַּחֲלוֹת חוֹזְרוֹת! אַדְרַבָּה, אַתָּא מֵימַר לָךְ: אֶפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁהַיּוֹבֵל נוֹהֵג וְהַנַּחֲלוֹת חוֹזְרוֹת - יְרֻשַּׁת תּוֹרָה אֵינָהּ חוֹזֶרֶת.

רַבִּי הִלֵּל בַּר פָּזִי בְּעָא קֳמֵי רַבִּי יוֹסֵה:

[נג.]

מָכַר הוּא וּמֵתָה הִיא? אָמַר לוֹ: מִכְרָהּ בָּטֵל; לְבֵן שֶׁמָּכַר בְּחַיֵּי אָבִיו וּמֵת אָבִיו. מָכְרָה הִיא וּמֵת הוּא? אָמַר לֵהּ: מִכְרָהּ קַיָּם; לְאָב שֶׁמָּכַר בְּחַיֵּי בְנוֹ וּמֵת בְּנוֹ. רַבִּי חִיָּה בַּר מַרְיָה בְּעָא קָמֵי רַבִּי יוֹנָה: מָכְרָה לְבַעְלָהּ מַהוּ? אָמַר לֵהּ: מִדַּאֲמַר חִזְקִיָּה הֲלָכָה כְּרַבִּי, הָדָא אָמְרָה, מִכְרָהּ מֶכֶר. תָּנֵי: ״הָאוֹמֵר: יִנָּתְנוּ נְכָסַי לְפְלוֹנִי״: מֵת פְּלוֹנִי - לְפְלוֹנִי, מֵת פְּלוֹנִי - לְפְלוֹנִי, מֵת הָרִאשׁוֹן - יִנָּתְנוּ לַשֵּׁנִי, מֵת הַשֵּׁנִי - יִנָּתְנוּ לַשְּׁלִישִׁי. מֵת הַשֵּׁנִי בְּחַיֵּי הָרִאשׁוֹן, מִכֵּיוָן שֶׁלֹּא זָכָה בָּהֶן הַשֵּׁנִי לֹא זָכָה בָּהֶן הַשְּׁלִישִׁי״. אָמַר לֵהּ: כָּךְ פֵּרַשׁ רַבִּי הוֹשַׁעְיָה אֲבִי הַמִּשְׁנָה: ״אַחֲרָיו לְפְלוֹנִי וְאַחֲרָיו לְפְלוֹנִי״ - אֵלּוּ אָמַר: ״מֵת הַשְּׁלִישִׁי בְּחַיֵּי שֵׁנִי״ - מִכֵּיוָן שֶׁלֹּא זָכָה בָּהֶן הַשֵּׁנִי, לֹא זָכוּ הַיּוֹרְשִׁין יָאוּת. אַשְׁכְּחַת אָמַר: ״אַחֲרָיו לְפְלוֹנִי אַחֲרָיו לְפְלוֹנִי״. תָּנֵי: ״הָרִאשׁוֹן מוֹכֵר קַרְקַע וְלוֹקֵחַ פֵּרוֹת; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין לוֹ אֶלָּא אֲכִילַת פֵּרוֹת בִּלְבַד״.

חִזְקִיָּה אָמַר: הֲלָכָה כְּרַבִּי. אָמַר רַבִּי יַנַּאי: מוֹדָה רַבִּי, שֶׁאֵין נוֹתְנָהּ בְּמַתְּנַת שְׁכִיב מְרַע. הָכָא אָמַר רַבִּי מָנָא קָמֵי רַבִּי יוֹסֵה, וְהָדָא: אִשָּׁה מִכֵּיוָן שֶׁמְּזוֹנוֹתֶיהָ עַל בַּעְלָהּ, לָא כְּמַתְּנַת שְׁכִיב מְרַע הִיא?! אָמַר לֵהּ: מְזוֹנוֹתֶיהָ עַל בַּעְלָהּ, כְּרָאוּי לָהּ מַאֲכָל, מָשַׁח וּמָלַח וְהִיא בָּעְיָא מְזַבְּנָה וּמֵיכַל תַּרְנְגוֹלִין.

[נג:]

הָדָא אָמְרָה: שֶׁאִם בִּקֵּשׁ הָרִאשׁוֹן מְזַבְּנָה וּמֵיכַל תַּרְנְגוֹלִין יְזַבֵּן. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא: תָּנֵי תַּמָּן: ״קְבוּרָה כִּמְזוֹנוֹתֶיהָ״; כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר תַּמָּן: ״מוֹכֵר קַרְקַע וְלוֹקֵחַ מְזוֹנוֹת״; אַף הָכָא: מוֹכֵר קַרְקַע וְלוֹקֵחַ קְבוּרָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: וְאִלֵּין דְּכָתְבִין: ״אֵין מִיתַת דְּלָא בְּנִין - יְהֵא מִדְּלַהּ״; חָזַר לְבֵית אָבִיהָ - תְּנַאי מָמוֹן הוּא, וּתְנָאוֹ קַיָּם.

הֲלָכָה ב: מַתְנִיתִין: מִי שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ אִשְׁתּוֹ וּבַעַל חוֹב וְיוֹרְשִׁין, וְהָיָה לוֹ פִּקָּדוֹן אוֹ מְלָוָה בְּיַד אֲחֵרִים - רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: יִנָּתְנוּ לַכּוֹשֵׁל שֶׁבָּהֶן. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: אֵין מְרַחֲמִין בַּדִּין, אֶלָּא יִנָּתְנוּ לַיּוֹרְשִׁין, שֶׁכֻּלָּן צְרִיכִין שְׁבוּעָה, וְאֵין הַיּוֹרְשִׁין צְרִיכִין שְׁבוּעָה.

גְּמָרָא: ״מִי שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ אִשְׁתּוֹ״ וְכוּ׳ - רַבִּי יוֹסֵה בַּר חֲנִינָה אָמַר: לְכוֹשֵׁל שֶׁבְּרָאיוֹתָיו, כְּגוֹן מַלְוֶה בְּעֵדִים וּמַלְוֶה בִּשְׁטָר - יִנָּתְנוּ לְמַלְוֶה בְּעֵדִים. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: לְכוֹשֵׁל בְּגוּפוֹ. הַגַּע עַצְמְךָ, הֲוָה עַתִּיר כְּגוֹן אִלֵּין דְּבַר אַנְדְּרַאי. אָמַר רַבִּי אַחָא: לְכוֹשֵׁל בְּגוּפוֹ וְעָנִי. כְּהָדָא קְרִיבְתֵּהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר אַבָּא, יַהֲבוּ לֵהּ מִשֵּׁם כּוֹשֵׁל. אֲתִי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ עַבְדּוֹי דְּרַבִּי יוּדָן נְשִׂיָּא, וְאַפֵּק מִנֵּהּ.

רַבִּי יוֹחָנָן הֲוָה מִסְתַּמֵּךְ עַל רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר אַבָּא: אָמַר לֵהּ: מַה נַעֲשֶׂה בְּאוֹתָהּ הָעֲנִיָּה? אָמַר לֵהּ: אֲתִי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ עַבְדּוֹי דְּרַבִּי יוּדָן נְשִׂיָּא, וְאַפֵּק מִנֵּהּ. וְיָפֶה נַעֲשָׂה? אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה קָמֵי רַבִּי זְעֵירָא: אִי נֹאמַר רַבִּי יוֹחָנָן כְּדַעְתֵּהּ וְרַבִּי שִׁמְעוֹן כְּדַעְתֵּהּ, דְּאִתְפַּלְגוּן: הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאִם טָעוּ בְּשִׁקּוּל הַדַּעַת - שֶׁאֵין מַחֲזִירִין, מִדִּבְרֵי תוֹרָה מַחֲזִירִין. מַה פְּלִיגִין? בְּטָעוּת מִשְׁנָה, שֶׁרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: בְּטָעוּת מִשְׁנָה שִׁקּוּל הַדַּעַת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: טָעוּת מִשְׁנָה דִּבְרֵי תוֹרָה. הִיא טָעוּת מִשְׁנָה, הִיא טָעוּת זְקֵנִים. הַגַּע עַצְמְךָ! שֶׁפְּטוּרִין מִן הַשְּׁבוּעָה?! זוֹ תוֹרָה וְזוֹ אֵינָהּ תוֹרָה.

[נד.]

הֲלָכָה ג: מַתְנִיתִין: הִנִּיחַ פֵּרוֹת הַתְּלוּשִׁין מִן הַקַּרְקַע – כָּל הַקּוֹדֵם בָּהֶן זָכָה. זָכְתָה הָאִשָּׁה יוֹתֵר עַל כְּתֻבָּתָהּ וּבַעַל חוֹב יוֹתֵר עַל חוֹבוֹ, הַמּוֹתָר – רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: יִתְּנוּ לְכוֹשֵׁל שֶׁבָּהֶן. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: אֵין מְרַחֲמִין בַּדִּין, אֶלָּא יִנָּתְנוּ לַיּוֹרְשִׁין, שֶׁכֻּלָּן צְרִיכִין שְׁבוּעָה וְאֵין הַיּוֹרְשִׁין צְרִיכִין שְׁבוּעָה.

גְּמָרָא: רַב וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין: בִּצְבוּרִין בְּסוּרְקִי[12], אֲבָל אִם צְבָרָן בְּבֵיתוֹ – זָכָה לוֹ בֵּיתוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: וַאֲפִלּוּ צְבוּרִין בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְלֹא זָכָה לוֹ בֵּיתוֹ, דַּהֲוָה סָבַר דְּאִנּוּן דִּידֵּהּ, וְלֵית אִנּוּן דִּידֵּהּ. וְאֵימָתַי בַּעַל הַבַּיִת זוֹכֶה בְּפֵרוֹתָיו בַּשְּׁבִיעִית? רַבִּי יִרְמְיָה סָבַר מֵימַר: מִשֶּׁיִּתְּנֵם לְתוֹךְ כֵּלָיו. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: אֲפִלּוּ נְתָנָן לְתוֹךְ כֵּלָיו – לֹא זָכָה בָּהֶן, דַּהֲוָה סָבַר מֵימַר דְּאִנּוּן דִּידֵּהּ, וְלֵית אִנּוּן דִּידֵּהּ.

הַאי אַרְמַלְתָּה תְּפָסַת אַמְהָתָא, אַתָּא עוֹבָדָא קֳמֵי רַבִּי יִצְחָק אָמַר: תְּפָסַת – תְּפָסַת. רַבִּי אִימִּי מַפֵּק מִנַּהּ, דְּהִיא סָבְרָה דִּידַּהּ, וְלֵית הִיא דִּידַּהּ. כְּהָדָא אִלֵּין בְּנֵי שַׁמַּי, דִּדְמַךְ אֲבוּהוֹן, שְׁבַק לְהוֹן אֲבוּהוֹן עֵזִּין, אֲתָא מָרֵי חוֹבָה וּנְסַבֵּהּ. אֲתָא עוֹבָדָא קֳמֵי רַבִּי אַבָּהוּ, וַאֲמַר: דִּידֵּיהּ נְסַב. לָא־כֵן תָּנֵי: ׳יוֹרֵשׁ וּבַעַל חוֹב, שֶׁקָּדַם אֶחָד מֵהֶן וְתָפַס – אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ׳? דַּהֲווֹן סָבְרִין דְּאִנּוּן דִּידְהוֹן, וְלֵית אִנּוּן דִּידְהוֹן. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי: מוֹדֶה רַבִּי אַבָּהוּ, שֶׁאִם מְכָרוֹהָ אוֹ מִשְׁכְּנוּהָ אוֹ טִלְטְלוּהָ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְאַחַר־כָּךְ בָּא בַּעַל חוֹב וְתָפַס – מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. הַגַּע עַצְמָךְ, שֶׁפְּטוּרִין מִן הַשְּׁבוּעָה?! זוֹ תוֹרָה, וְזוֹ אֵינָהּ תּוֹרָה.

הֲלָכָה ד: מַתְנִיתִין: הַמּוֹשִׁיב אֶת אִשְׁתּוֹ חֶנְוָנִית, אוֹ שֶׁמִּנָּהּ אַפִּיטְרוֹפְּיָא – הֲרֵי זֶה מַשְׁבִּיעָהּ כָּל זְמַן שֶׁיִּרְצֶה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֲפִלּוּ עַל פִּלְכָּהּ וְעַל עִסָּתָהּ.

גְּמָרָא: ׳הַמּוֹשִׁיב אֶת אִשְׁתּוֹ חֶנְוָנִית׳ – יָאוּת אָמַר רַבִּי לְעֶזֶר. מַה טַּעְמוֹן דְּרַבָּנִין? אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן, אֵין שָׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ לְעוֹלָם.

[נד:]

שִׁבְּרָה אֶת הַכֵּלִים, מָה אַתְּ עָבֵד לַהּ? כְּשׁוֹמֶרֶת חִנָּם אוֹ כְּשׁוֹמֶרֶת שָׂכָר? מִסְתַּבְּרָה מֵעִבְּדִנַּהּ כְּשׁוֹמֶרֶת שָׂכָר. אָמְרִין: אֲפִלּוּ כְּשׁוֹמֶרֶת חִנָּם אֵינָהּ. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן – אֵין שָׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ לְעוֹלָם!

הֲלָכָה ה: מַתְנִיתִין: כְּתַב לָהּ: ׳נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלַיִךְ׳ – אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָהּ, אֲבָל מַשְׁבִּיעַ הוּא אֶת הַיּוֹרְשִׁין וְאֶת הַבָּאִין בִּרְשׁוּתָהּ. ׳שְׁבוּעָה אֵין לִי עָלַיִךְ וְעַל יוֹרְשַׁיִךְ וְעַל הַבָּאִין בִּרְשׁוּתֵיךְ׳ – הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָהּ, לֹא אוֹתָהּ וְלֹא אֶת יוֹרְשֶׁיהָ וְלֹא אֶת הַבָּאִין בִּרְשׁוּתָהּ, אֲבָל יוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ, וְאֶת יוֹרְשֶׁיהָ וְאֶת הַבָּאִין בִּרְשׁוּתָהּ.

גְּמָרָא: כְּתַב לָהּ: ׳נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלַיִךְ׳ וְכוּ׳ – רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסֵה, תְּרֵיהוֹן אָמְרִין: לֹא סוֹף דָּבָר בִּנְכָסִים שֶׁנִּשְׁתַּלְּטָה בָּהֶן בְּחַיֵּי בַּעְלָהּ, אֶלָּא אֲפִלּוּ בִּנְכָסִין שֶׁנִּשְׁתַּלְּטָה בָּהֶן לְאַחַר מִיתַת הַבַּעַל – אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. תַּמָּן תָּנֵינַן: ׳הַשּׁוֹכֵר פָּרָה מֵחֲבֵרוֹ, וְהִשְׁאִילָהּ לְאַחֵר, וּמֵתָה כִּדַּרְכָּהּ – יִשָּׁבַע הַשּׁוֹכֵר שֶׁמֵּתָה כִּדַּרְכָּהּ, וְהַשּׁוֹאֵל יְשַׁלֵּם לַשּׁוֹכֵר׳. רַבִּי הִילָא בְּשֵׁם רַבִּי יַנַּאי: וְהוּא שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוּת לְהַשְׁאִיל לַאֲחֵרִים. וְתָנֵי רַבִּי חִיָּה כֵּן: ׳אֵין הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל, וְלֹא הַשּׁוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׁכִּיר, וְלֹא הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׁכִּיר, וְלֹא הַשּׁוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל, וְלֹא

[12] שֶׁהַפֵּרוֹת צְבוּרִים בְּפֶתַח הַחֲנוּת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים

מִי שֶׁהִפְקַד אֶצְלוֹ רַשַׁאי לְהַפְקִיד אֶצֶל אַחֵר, אֶלָּא אִם־כֵּן נָטְלוּ רְשׁוּת מֵהַבְּעָלִים, וְכֻלָּם שֶׁשָּׁנוּ אֶת שְׁמִירוֹתֵיהֶן שֶׁלֹּא מִדַּעַת הַבְּעָלִים – חַיָּבִין׳. וְהַשּׁוֹאֵל, אֲפִלּוּ לֹא שִׁנָּה חַיָּב? אֶלָּא בְּגִין דְּתָנֵינַן: ׳מַתְנֶה שׁוֹמֵר חִנָּם לִהְיוֹת פָּטוּר מִן הַשְּׁבוּעָה, וְהַשּׁוֹאֵל לִהְיוֹת פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם׳; וַאֲתָא מֵימַר לָךְ: שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁהִתְנָה עִמּוֹ שֶׁהוּא פָּטוּר – שֶׁהוּא חַיָּב.

בְּקֵשׁ לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הַשּׁוֹאֵל? נִשְׁמְעִנַּהּ מִן הָדָא: ׳כָּתַב לָהּ: ״נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלַיִךְ״ – אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָהּ, אֲבָל מַשְׁבִּיעַ הוּא אֶת יוֹרְשֶׁיהָ וְאֶת הַבָּאִים בִּרְשׁוּתָהּ׳. הָדָא אָמְרָה: שֶׁאִם בִּקֵּשׁ לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הַשּׁוֹאֵל, הוּא מַשְׁבִּיעוֹ. הָדָא יָלְפָה מִן הָהִיא, וְהַהִיא יָלְפָה מִן הָדָא: הָדָא יָלְפָה מִן הָהִיא: שֶׁאִם בִּקֵּשׁ לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הַשּׁוֹאֵל, מַשְׁבִּיעוֹ. וְהַהִיא יָלְפָה מִן הָדָא: שֶׁאִם בִּקֵּשׁ לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הָאִשָּׁה, מַשְׁבִּיעָהּ.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָה: וְלָא צוֹרְכָה מֵילַף הָהִיא מִן הָדָא. וּמַה צוֹרְכָה תֵּילַף הָהִיא מִן הָדָא? כַּי דְּמַר רַבִּי הִילָא בְּשֵׁם רַבִּי יַנַּאי: וְהוּא שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוּת לְהַשְׁאִיל, וְהָכָא: וְהוּא שֶׁנָּתַן לָהּ רְשׁוּת שֶׁיִּהוּ בָנֶיהָ אֶפִּיטְרוֹפִין.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: צָרִיךְ לְהַעֲלוֹת

[נה.]

לוֹ שָׂכָר, כָּל זְמַן שֶׁהִיא שְׁכוּרָה אֶצְלוֹ. רַבִּי זְעֵירָא שְׁאַל לְרַבִּי אַבּוּנָא: שְׁאָלוּהָ הַבְּעָלִים וּמֵתָה? אָמַר לֵהּ: כֵּן אָנַן אָמְרִין: וַאֲפִלּוּ אֲכָלוּהָ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה בַּר אָבוּן: אָכְלוּ, שֶׁלָּהֶן אָכְלוּ. רַבִּי זְעֵירָא בְּעָא קֳמֵי רַבִּי יַסָּא: הֵיךְ עָבְדִין עוֹבָדָא? אָמַר לֵהּ: תְּרֵי כָּל קֳבֵל אַרְבָּעָה, וְלָא עָבְדִין עוֹבָדָא כְּסוּגְיָא?! אָמַר לֵהּ: תְּרֵי כָּל קֳבֵל תְּרֵי אִנּוּן. רַבִּי לְעָזָר תַּלְמִידֵהּ דְּרַבִּי חִיָּה רַבָּה, רַבִּי יוֹחָנָן תַּלְמִידֵהּ דְּרַבִּי יַנַּאי.

הֲלָכָה ו: מַתְנִיתִין: ׳נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי, לֹא לִי וְלֹא לְיוֹרְשַׁי, וְלֹא לַבָּאִין בִּרְשׁוּתִי, עָלַיִךְ וְעַל יוֹרְשַׁיִךְ, וְעַל הַבָּאִין בִּרְשׁוּתֵיךְ׳ – הֲרֵי זֶה אֵין יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָהּ, לֹא הוּא וְלֹא יוֹרְשָׁיו וְלֹא הַבָּאִין בִּרְשׁוּתוֹ, לֹא אוֹתָהּ וְלֹא אֶת יוֹרְשֶׁיהָ וְלֹא אֶת הַבָּאִים בִּרְשׁוּתָהּ. הָלְכָה מְקֻבָּר בַּעְלָהּ לְבֵית אָבִיהָ, אוֹ שֶׁחָזְרָה לְבֵית חָמִיהָ: אִם לֹא עָשְׂתָה אַפִּיטְרוֹפְיָא – אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ; וְאִם עָשְׂתָה אַפִּיטְרוֹפְיָא – הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ לֶעָתִיד לָבוֹא, וְאֵין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ לְשֶׁעָבַר.

גְּמָרָא: ׳נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי וּלְיוֹרְשַׁי׳ – אָמַר רַבִּי יוֹנָה: וְהִיא שֶׁעָשְׂתָה אֶפִּיטְרוֹפָא בְּחַיֵּי בַּעְלָהּ, אֲבָל אִם עָשְׂתָה אֶפִּיטְרוֹפָא לְאַחַר מִיתַת הַבַּעַל – הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. דּוּ מַתְנִיתָא: ׳**לֹא עָשְׂתָה אֶפִּיטְרוֹפָא – אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ, אִם עָשְׂתָה אֶפִּיטְרוֹפָא – הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ לֶעָתִיד לָבוֹא, וְאֵין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ לְשֶׁעָבַר**׳. אֵיזֶהוּ לְשֶׁעָבַר? מִשְּׁעַת מִיתָה עַד שְׁעַת קְבוּרָה. וְרַבִּי יוֹסֵה אָמַר: אֲפִלּוּ עָשְׂתָה אֶפִּיטְרוֹפָא לְאַחַר מִיתַת בַּעְלָהּ – אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. וְהָא תָנֵינַן: ׳**לֹא עָשְׂתָה אַפִּיטְרוֹפְיָא – אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ, אִם עָשְׂתָה אַפִּיטְרוֹפְיָא – הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ לֶעָתִיד לָבוֹא, וְאֵין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ לְשֶׁעָבַר**׳! פְּתַר לַהּ: עַל רֹאשָׁהּ.

וְאֵין עַל רֹאשָׁהּ, כְּהָדָא רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסֵה, תְּרֵיהוֹן אָמְרִין: לֹא סוֹף דָּבָר בִּנְכָסִים שֶׁנִּשְׁתַּלְּטָה בָּהֶן בְּחַיֵּי בַּעְלָהּ, אֶלָּא אֲפִלּוּ נְכָסִים שֶׁנִּשְׁתַּלְּטָה בָּהֶן לְאַחַר מִיתַת הַבַּעַל – אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ? פְּתַר לַהּ:

מִשְׁעַת מִיתָה עַד שְׁעַת קְבוּרָה. דְּמַר רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:

[נה:]

מִשְׁעַת מִיתָה עַד שְׁעַת קְבוּרָה – אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. תָּנֵי בַּר קַפָּרָא: ״שֶׁלֹּא תְהֵא מַנִּיחָתוֹ וְהוֹלֶכֶת לְבֵית אָבִיהָ״.

הֲלָכָה ז: מַתְנִיתִין: הַפּוֹגֶמֶת כְּתֻבָּתָהּ – לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. עַד אֶחָד מְעִידָהּ שֶׁהִיא פְּרוּעָה – לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. מְנֻכְסִין מְשֻׁעְבָּדִין, מְנֻכְסֵי יְתוֹמִין – לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. הַנִּפְרָע שֶׁלֹּא בְּפָנָיו – לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה.

גְּמָרָא: אָמַר רַבִּי זְעוּרָא: כְּעֵין שְׁבוּעַת תּוֹרָה יָרְדוּ לָהֶן. וּכְתָבָה לֹא הֶחֱזִקָה בְּיָדָהּ לִגְבוֹת, אֶלָּא כְּמִי שֶׁגָּבַת מִכָּן וְהֵילְךְ, וְהוּא כְּתוּבְעָה עִם הַשְּׁטָר שֶׁל מָאתַיִם פְּרוּעַ, וְהִיא אוֹמֶרֶת מָנֶה – לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. תָּנֵי: ׳הַפּוֹגֶמֶת לֹא הַפּוֹחֶתֶת כְּתֻבָּתָהּ. כֵּיצַד? הָיְתָה כְתֻבָּתָהּ מָאתַיִם, וְהִיא אוֹמֶרֶת: ׳מָנֶה׳ – נִפְרַעַת שֶׁלֹּא בִּשְׁבוּעָה׳. מַה בֵּין פּוֹגֶמֶת מַה בֵּין פּוֹחֶתֶת? אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: פּוֹגֶמֶת, בָּא מַשָּׂא וּמַתָּן בֵּינְתַיִם, פּוֹחֶתֶת, לֹא בָא מַשָּׂא וּמַתָּן בֵּינְתַיִם.

רַבִּי יִרְמְיָה בְּעָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר תַּמָּן: ׳עַד אֶחָד מְעִידָהּ שֶׁהִיא פְּרוּעָה – לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה׳. וְדִכְוָתָהּ: ׳וְעַד אֶחָד מְעִידָהּ שֶׁהִיא פְּחוּתָה – לֹא תִפָּחוֹת אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה׳? אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: בְּשָׁעָה שֶׁעַד אֶחָד מְעִידָהּ שֶׁהִיא פְּרוּעָה – אֵינוֹ מַכְחִישׁ שְׁנַיִם, וּבְשָׁעָה שֶׁמַּעִיד שֶׁהִיא פְּחוּתָה, כְּעֵד אֶחָד מַכְחִישׁ אֶת שְׁנַיִם, וְאֵין עֵד אֶחָד מַכְחִישׁ אֶת שְׁנַיִם.

תָּנֵי: ׳יוֹרֵשׁ שֶׁפָּגַם אָבִיו שְׁטַר חוֹבוֹ – הַבֵּן גּוֹבֶה שֶׁלֹּא בִּשְׁבוּעָה. בַּזֶּה יָפֶה כֹּחַ הַבֵּן מִכֹּחַ הָאָב, שֶׁהַבֵּן גּוֹבֶה שֶׁלֹּא בִּשְׁבוּעָה, וְאָב אֵינוֹ גּוֹבֶה אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה׳. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: וְנִשְׁבָּע שְׁבוּעַת יוֹרֵשׁ, שֶׁלֹּא פִּקְּדָנוּ אַבָּא, שֶׁלֹּא אָמַר לָנוּ אַבָּא, שֶׁלֹּא מָצִינוּ שְׁטָר בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שֶׁל אַבָּא, שֶׁשְּׁטָר זֶה פָּרוּעַ. רַבִּי הוֹשַׁעְיָה בְּעָא: מַתְנִיתָא דְּבֵית־שַׁמַּאי, דְּבֵית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: ׳נוֹטֶלֶת כְּתֻבָּתָהּ וְלֹא שׁוֹתָה׳?! אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: תַּמָּן טַעְמָא דְּבֵית־שַׁמַּאי: ׳הֲבִיאוּ בַּעְלִי וַאֲנִי שׁוֹתָה׳. בְּרַם הָכָא: בְּדִין הָיָה, אֲפִלּוּ אָבִיו לֹא יִשְׁבַּע – תַּקָּנָה תִּקְּנוּ בּוֹ שֶׁיִּשָּׁבַע. בּוֹ תִּקְּנוּ, בִּבְנוֹ לֹא תִּקְּנוּ. כֵּיוָן שֶׁמֵּת, הֶעֱמַדְתָּ אֶת בְּנוֹ עַל דִּין תּוֹרָה.

[נו.]

נִתְחַיֵּב אָבִיו שְׁבוּעָה בְּבֵית־דִּין, וּמֵת – אֵין בְּנוֹ גּוֹבֶה. דַּל כֵּן, מָה אֲנַן אָמְרִין? וְיֵשׁ אָדָם מוֹרִישׁ שְׁבוּעָתוֹ לִבְנוֹ?! אָמַר רַבִּי אָבִין: אַתְּ אָמַרְתְּ: פְּגַם אָבִיו שְׁטָרוֹ בְּבֵית־דִּין – אֵין בְּנוֹ גּוֹבֶה.

רַב חִסְדָּא בְּעָא: בְּגִין דַּהֲלַךְ אִלֵּין תַּרְתֵּי פְּסִיעָתָא הוּא מַפְסִיד? אִלּוּ פְּגָמוֹ חוּץ לְבֵית־דִּין – אַתְּ אָמַר: גּוֹבֶה מִפְּנֵי שֶׁפְּגָמוֹ בְּבֵית־דִּין, אַתְּ אָמַר: אֵינוֹ גּוֹבֶה?

׳מְנֻכְסֵי יְתוֹמִין לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה׳ – אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יַנַּאי: אֵין פּוֹרְעִין מְנֻכְסֵי יְתוֹמִים, אֶלָּא בִּשְׁטָר שֶׁהָרִבִּית אוֹכֶלֶת בּוֹ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: אַף לִכְתֻבַּת אִשָּׁה. אָמַר רַבִּי יַנַּאי: מִפְּנֵי מְזוֹנוֹת. אָמַר רַבִּי מַתַּנְיָה: מַאן חָשׁ לַמְּזוֹנוֹת? רַבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בְּמְזוֹנוֹת הַדָּבָר תָּלוּי. מַאי כַּדּוּן? מִפְּנֵי חִנָּהּ, מִפְּנֵי שֶׁיִּהְיוּ הַכֹּל קוֹפְצִין עָלֶיהָ לִשָּׂאתָהּ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: אַף לְגִזְלָה וְלִנְזִיקִין. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: אַף אֲנַן נָמֵי תָּנֵינַן תַּרְתֵּיהוֹן. לִגְזֵלָה – מִן הָדָא: ׳אִם הָיָה דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ אַחֲרָיוּת – חַיָּב לְשַׁלֵּם׳. לִנְזִיקִין – מִן הָדָא: ׳אֵין נִפְרָעִין

מִנְכְּסֵי יְתוֹמִין אֶלָּא מִן הַזְּבוּרִית׳. כְּנִי מַתְנִיתָא: ׳אֵין נִפְרָעִין מִנְכְּסֵי יְתוֹמִין לְנְזִיקִין אֶלָּא מִן הַזְּבוּרִית׳. וְהָא תְּנֵי: ׳עָמַד הַבֵּן תַּחַת הָאָב - הַנְּזָקִין שְׁמִין בְּעִדִּית, וּבַעֲלֵי הַחוֹב בְּבֵינוֹנִית, וּכְתֻבַּת אִשָּׁה בְּזִבּוּרִית׳! אֲמַר רַבִּי יוֹסֵה בֵּירַבִּי בּוּן: כָּאן בְּיָתוֹם גָּדוֹל, כָּאן בְּיָתוֹם קָטוֹן.

[נו:]

הֲלָכָה ח: מַתְנִיתִין: הַפּוֹגֶמֶת כְּתֻבָּתָהּ כֵּיצַד? הָיְתָה כְתֻבָּתָהּ אֶלֶף זוּז, וְאָמַר לָהּ: ׳הִתְקַבַּלְתְּ כְּתֻבָּתֵךְ׳! וְהִיא אוֹמֶרֶת: ׳לֹא הִתְקַבַּלְתִּי אֶלָּא מָנֶה׳ - לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. וְעֵד אֶחָד מְעִידָהּ שֶׁהִיא פְרוּעָה, כֵּיצַד? הָיְתָה כְתֻבָּתָהּ אֶלֶף זוּז, וְאָמַר לָהּ: ׳הִתְקַבַּלְתְּ כְּתֻבָּתֵךְ׳! וְהִיא אוֹמֶרֶת: ׳לֹא הִתְקַבַּלְתִּי׳! וְעֵד אֶחָד מְעִידָהּ שֶׁהִיא פְרוּעָה - לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. מִנְכְּסִין הַמְשֻׁעְבָּדִים, כֵּיצַד? מָכַר אֶת נְכָסָיו לַאֲחֵרִים, וְהִיא נִפְרַעַת מִן הַלָּקוֹחוֹת - לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. מִנְכְּסֵי יְתוֹמִין, כֵּיצַד? מֵת וְהִנִּיחַ נְכָסִים לַיְתוֹמִים, וְהִיא נִפְרַעַת מִן הַיְתוֹמִין - לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. שֶׁלֹּא בְפָנָיו, כֵּיצַד? הָלַךְ לִמְדִינַת הַיָּם, וְהִיא נִפְרַעַת שֶׁלֹּא בְפָנָיו - לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל זְמַן שֶׁתּוֹבַעַת כְּתֻבָּתָהּ - הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. אֵינָהּ תּוֹבַעַת כְּתֻבָּתָהּ - אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ.

גְּמָרָא: כְּנִי מַתְנִיתָא: ׳וְהַנִּפְרַעַת שֶׁלֹּא בְפָנָיו - לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה׳. וְנִפְרָעִין מֵאָדָם שֶׁלֹּא בְפָנָיו? אֲמַר רַבִּי יִרְמְיָה: תִּפְתֵּר, בִּשְׁטָר שֶׁהָרַבִּית אוֹכֶלֶת בּוֹ. וּבֵית־דִּין גּוֹבִין רַבִּית? תִּפְתֵּר, שֶׁעָרַב לוֹ מִן הַגּוֹי. כְּהָדָא אֲלַכְסָא אֲמַר קַמֵּי רַבִּי מָנָא: אֲנַן עָבְדִין טָבוּת סַגִּיא מִנָּכוֹן, אֲנַן כָּתְבִין דִּיאֲטִיגְמָתִין, אִין אֲתָא טָבְאוּת, וְאִין לָא אֲנַן מְחַלְּטִין נִכְסַיָּא, אֲמַר לֵהּ: אַף אֲנַן עָבְדִין כֵּן, אֲנַן מְשַׁלְּחִין בָּתְרֵהּ תְּלָת אִגְּרִין, אִין אֲתָא הָא טָבְאוּת, וְאִין לָא אֲנַן מְחַלְּטִין נִכְסַיָּא. אֲמַר לֵהּ: הַגַּע עַצְמְךָ! דַּהֲוָה בַּאֲתַר רְחִיק? אֲמַר לֵהּ: אֲנַן מְשַׁלְּחִין בָּתְרֵהּ תְּלָת אִגְּרִין, חָדָא גּוֹ תְּלָתִין, וַחְדָא גּוֹ תְּלָתִין, וַחְדָא גּוֹ תְּלָתִין. אִין אֲתָא הָא טָבְאוּת, וְאִין לָא אֲנַן מְחַלְּטִין נִכְסַיָּא. אֲמַר רַבִּי מַתַּנְיָה: וְהוּא שֶׁעָמַד בְּדִין וּבָרַח, אֲבָל אִם לֹא עָמַד בְּדִין וּבָרַח, לֵית אֲנַן מְחַלְּטִין אֶלָּא מַכְרְזִין.

אַשְׁכְּחַת אָמַר: חָנָן וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד: כְּמַה דְּמַר רַבִּי חָנָן: לֹא תִשָּׁבַע אֶלָּא בַּסּוֹף, כֵּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר: לֹא תִשָּׁבַע אֶלָּא בַּסּוֹף. כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר: הֲלָכָה כְּחָנָן, וְהָכָא: הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן.

הֲלָכָה ט: מַתְנִיתִין: הוֹצִיאָה גֵּט וְאֵין עִמּוֹ כְּתֻבָּתָהּ - גּוֹבָה כְּתֻבָּתָהּ. הוֹצִיאָה כְּתֻבָּה וְאֵין עִמּוֹ גֵּט, הֵיא אוֹמֶרֶת: ׳אָבַד גִּטִּי׳, וְהוּא אוֹמֵר: ׳אָבַד שׁוֹבָרִי׳, וְכֵן בַּעַל חוֹב שֶׁהוֹצִיא עִמּוֹ שְׁטַר חוֹב וְאֵין עִמּוֹ פְּרוֹזְבּוּל - הֲרֵי אֵלּוּ לֹא יִפָּרְעוּ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר:

[נז.]

מִן הַסַּכָּנָה וְאֵילָךְ - אִשָּׁה גּוֹבָה בְּלֹא גֵּט, וּבַעַל חוֹב גּוֹבֶה שֶׁלֹּא בְּפְרוֹזְבּוּל.

גְּמָרָא: רַבִּי חִיָּה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הַקּוֹרֵא עֶרֶר עַל מַעֲשֵׂה בֵית דִּין, לֹא הַכֹּל הֵימֶנּוּ. אֲמַר לֵהּ רַבִּי חִיָּה בַּר אַבָּא: וְלָא מַתְנִיתָא הִיא? ׳הוֹצִיאָה גֵּט וְאֵין עִמּוֹ כְּתֻבָּה - גּוֹבָה כְּתֻבָּתָהּ׳? אֲמַר לֵהּ רַבִּי יוֹחָנָן: ׳בַּבְלָיָא! מִן דְּגַלֵּית לָךְ חַסְפָּא מִן מַרְגְּלִיתָא, אַתְּ אָמַר לִי: וְלָא מַתְנִיתָא הִיא׳?! רַב אָמַר: בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כּוֹתְבִין שְׁטַר כְּתֻבָּה, אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁכּוֹתְבִין שְׁטַר כְּתֻבָּה - מַה דְּהִיא מַפְקָה, הִיא גּוֹבָה.

חָזַר וַאֲמַר: אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁכּוֹתְבִין כְּתָבָה - גּוֹבָה הִיא. מַן רַב חַיֶּלֶה מִתָּבָה יְתִיב!

הֲתִיב רַבִּי יוֹסֵה: וְהָא תָנֵי: 'גּוֹבָה גִּטָּהּ וּמַטְמֶנֶת כְּתָבָתָהּ, וְחוֹזֶרֶת וְגוֹבָה'! אֵין שָׁם בֵּית־דִּין? בְּאִנּוּן דְּמָתוֹן? וְאֵין שָׁם עֵדִים? הֲרֵי בְּשֶׁהָלְכוּ לָהֶם לִמְדִינַת הַיָּם! אֵין שָׁם אוֹמוֹלוֹגְיָה? וְלֵית רַב אוֹמוֹלוֹגְיָה?! אִית רַב אוֹמוֹלוֹגְיָה! כְּהָן דְּמַר: אָבַד כַּרְטִיסָן - עֶבֶד חוֹרָן. אִית לֵהּ, כְּהָהִיא דְּאָמַר: אָבַד פּוּרְנָא עֶבֶד חוֹרָן, הֲתִיב רַבִּי בָּא דְּהָא תָנֵי: 'גּוֹבָה בְּגִטָּהּ וּמַטְמֶנֶת כְּתָבָתָהּ, וּמַמְתֶּנֶת עַד שֶׁיָּמוּת, וְחוֹזֶרֶת וְגוֹבָה'; אֲמַר לֵהּ רַבִּי יוֹסֵה בֵּירַבִּי בּוּן: וְלֹא עָלֶיהָ לְהָבִיא רְאָיָה שֶׁהָיְתָה מְשַׁמַּשְׁתּוֹ עַד שֶׁמֵּת? רַבִּי זְעִירָא רַבִּי אֲבוּנָה בְּשֵׁם רַב: בְּמָקוֹם שֶׁכּוֹתְבִין שְׁטַר כְּתֻבָּה, הוּא אוֹמֵר: 'כְּתַבְתִּי, וְהִיא אוֹמֶרֶת: 'לֹא כָתַבְתָּ' - עָלָיו לְהָבִיא רְאָיָה שֶׁכָּתַב.

רַבִּי חִיָּה בַּר אַבָּא אַשְׁכַּח פְּרוּזְבּוּלָא דְּרַבִּי יוֹנָתָן, וַהֲוָה פָּרֵי מִתַּן לֵהּ, אֲמַר לֵהּ: לֵית אֲנָה צָרִיךְ לֵהּ. וְתָנֵי כֵּן: 'נֶאֱמָן הַמַּלְוֶה לוֹמַר: 'פְּרוּזְבּוּל הָיָה לִי, וְאָבַד; וְנֶאֱמַן הַלּוֶה לוֹמַר: 'שְׁטָר זֶה פְּרַעְתִּיו וּקְרַעְתִּיו''. רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי חִיָּה מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן: 'מִן הַסַּפְנָה **וְאֵילָךְ הָאִשָּׁה גּוֹבָה שֶׁלֹּא בְּגֵט, וּבַעַל חוֹב גּוֹבֶה שֶׁלֹּא בִּפְרוּזְבּוּל**'; וְאֶפְשָׁר כֵּן? לָא, קְרַעְתִּיו, וְהָכָא קְרַעְתִּיו.

[נז:]

הֲלָכָה י: מַתְנִיתִין: שְׁנֵי גִּטִּין וּשְׁנֵי כְּתֻבּוֹת - גּוֹבָה שְׁנֵי כְּתֻבּוֹת. שְׁתֵּי כְּתֻבּוֹת וְגֵט, אוֹ כְּתֻבָּה וּשְׁנֵי גִּטִּין, אוֹ כְּתֻבָּה וְגֵט וּמִיתָה - אֵינָהּ גּוֹבָה אֶלָּא כְּתֻבָּה אַחַת, שֶׁהַמְּגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וּמַחֲזִירָהּ - עַל מְנַת כְּתֻבָּתָהּ הָרִאשׁוֹנָה הֶחֱזִירָהּ. קָטָן שֶׁהִשִּׂיאוֹ אָבִיו - כְּתֻבָּתָהּ קַיֶּמֶת, שֶׁעַל מְנַת כֵּן קִיְּימָהּ. גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּר וְאִשְׁתּוֹ עִמּוֹ - כְּתֻבָּתָהּ קַיֶּמֶת שֶׁעַל מְנַת כֵּן קִיְּימָהּ.

גְּמָרָא: 'שְׁנֵי גִּטִּין וּשְׁנֵי כְּתֻבּוֹת' וְכוּ' - וְהוּא שֶׁיִּהֵא הַגֵּט יוֹצֵא מִכְּתֻבָּה לִכְתֻבָּה. עַד כַּדּוֹן בְּשָׁוּוֹת, הָיָה בָּזוֹ מָנֶה וּבָזוֹ מָאתַיִם? רַב יִרְמְיָה וְרַב חִסְדָּא: חַד אָמַר: גּוֹבָה בָּרִאשׁוֹנָה, וְחוֹרָנָה אָמַר: גּוֹבָה בַּשְּׁנִיָּה, וְהַתּוֹסֶפֶת גּוֹבָה מִן זְמַנָּהּ שֶׁל שְׁנִיָּה.

אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה קַמֵּי רַבִּי מָנָא: לֵית הָדָא אָמְרָה, הַהֵן דְּיָזֵף מִן חַבְרֵהּ וַחֲזַר וְיָזֵף מִנֵּהּ, צָרִיךְ מֵימַר: 'לְבַד מִן כַּרְטִיסָה קַדְמָיָא דְּאִית לִי גַּבָּךְ'; אָרְחָא דְּאִתְתָּא מֵימַר: 'אֲבַד פֶּרְנָה עֶבֶד חוֹרָן'. אֶלָּא כִּי אָרְחָא דְּבַר־נָשָׁא מֵימַר: אֲבַד כַּרְטִיסוֹ עֶבֶד חוֹרָן?! אֶלָּא כִּי אֶפְשָׁר יוֹדֵי לֵהּ.

רַבִּי יוּדָן בַּר שִׁקְלִי אַעֵיל עוֹבָדָא קַמֵּי רַבִּי יוֹסֵה: לָא־כֵן אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: שְׁטָר שֶׁלָּוָה בּוֹ וּפְרָעוֹ אַל יִלְוֶה בּוֹ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם? אֲמַר לֵהּ: כָּאן בְּשֶׁפְּרָעוֹ, כָּאן בְּשֶׁלֹּא פְּרָעוֹ. תָּנֵי רַבִּי חָנָן קַמֵּי רַבִּי הִילָא: תֵּרִין אָמוֹרִין: חַד אָמַר: לִכְתֻבָּה אֲבָל לֹא לִתְנָאִין, וְחוֹרָנָה אָמַר: בֵּין בִּכְתֻבָּה בֵּין לִתְנָאִין. נִיחָא גֵּר, קָטָן? וְקָטָן מְגָרֵשׁ? אֲמַר רַבִּי חַגַּי: קַיְּמִתָּהּ כַּי דְּמַר רַבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה: 'וְהוּא שֶׁבָּא עָלֶיהָ מִשֶּׁנִּתְפַּקֵּחַ וּמִשֶּׁנִּשְׁתַּפָּה'; וְכָא: הוּא שֶׁבָּא עָלֶיהָ מִשֶּׁהִגְדִּיל.

הַדָּרָן עָלָךְ הַכּוֹתֵב לְאִשְׁתּוֹ

פֶּרֶק עֲשִׂירִי

הֲלָכָה א: מַתְנִיתִין: מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי לִשְׁתֵּי נָשִׁים וּמֵת – הָרִאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת לַשְּׁנִיָּה, יוֹרְשֵׁי הָרִאשׁוֹנָה קוֹדְמִין לְיוֹרְשֵׁי הַשְּׁנִיָּה. נָשָׂא אֶת הָרִאשׁוֹנָה וּמֵתָה, נָשָׂא שְׁנִיָּה, וּמֵת הוּא –

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת קָרְבָּנוֹת פֶּרֶק עֲשִׂירִי

א. כָּל הַתָּדִיר מֵחֲבֵרוֹ - הוּא קוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ, וְכָל הַמְקֻדָּשׁ מֵחֲבֵרוֹ - הוּא קוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ. פַּר מָשִׁיחַ וּפַר הָעֵדָה עוֹמְדִין - פַּר מָשִׁיחַ קוֹדֵם לְפַר הָעֵדָה בְּכָל מַעֲשָׂיו, הוֹאִיל וּמָשִׁיחַ מְכַפֵּר וְעֵדָה מִתְכַּפֶּרֶת מוּטָב שֶׁיִּקְדֹּם מְכַפֵּר לְמִתְכַּפֵּר שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא טז, טז): "וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל". פַּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת קוֹדֵם לִשְׂעִירֵי הָעֵדָה, וּשְׂעִירֵי הָעֵדָה קוֹדְמִין לְשָׂעִיר שֶׁל נָשִׂיא, וּשְׂעִיר שֶׁל נָשִׂיא קוֹדֵם לִשְׂעִירָה שֶׁל יָחִיד, וּשְׂעִירָה שֶׁל יָחִיד קוֹדֶמֶת לִכְבְשָׂה שֶׁל יָחִיד. תּוֹדָה קוֹדֶמֶת לְאֵיל נָזִיר מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹדָה טְעוּנָה אַרְבָּעָה מִינֵי לֶחֶם, וְאֵיל נָזִיר טָעוּן שְׁנֵי מִינֵי לֶחֶם. מַעֲשֵׂר קוֹדֵם אֶת הָעוֹפוֹת. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: וַהֲלֹא מַעֲשֵׂר קָדָשִׁים קַלִּים וְעוֹפוֹת קָדְשֵׁי קָדָשִׁים קָדְמוּ קָדָשִׁים קַלִּים לְקָדְשֵׁי קָדָשִׁים, אֱמוֹר מֵעַתָּה: יֵשׁ בְּמַעֲשֵׂר אֲמוּרֵי קָדְשֵׁי קָדָשִׁים מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעוֹפוֹת.

ב. חַטַּאת הָעוֹף קוֹדֶמֶת לְעוֹלַת הָעוֹף בְּהַקְרָבָה. אַף בְּהַפְרָשָׁה לֹא יֹאמַר: 'זֶה לְעוֹלָתִי וְזֶה לְחַטָּאתִי', אֶלָּא אוֹמֵר: 'זֶה לְחַטָּאתִי וְזֶה לְעוֹלָתִי'. חַטַּאת הָעוֹף שֶׁל יוֹלֶדֶת קוֹדֶמֶת לִכְבְשָׂה. מִנְחַת הָאִישׁ קוֹדֶמֶת לְמִנְחַת הָאִשָּׁה, מִנְחַת חֹטִים קוֹדֶמֶת לְמִנְחַת שְׂעוֹרִין, מִנְחָה קוֹדֶמֶת לְיַיִן וְהַיַּיִן קוֹדֵם לַשֶּׁמֶן, שֶׁמֶן קָדַם לַמֶּלַח וּמֶלַח קוֹדֶמֶת לְעֵצִים וְעֵצִים קוֹדְמִין לְכָל דָּבָר.

ג. פָּרִים קוֹדְמִין לָאֵילִים וְאֵילִים קוֹדְמִין לַכְּבָשִׂים. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁבָּאוּ כְּאֶחָד, אֲבָל הַבָּא רִאשׁוֹן - קָרֵב רִאשׁוֹן. הַבָּא אַחֲרוֹן - קָרֵב אַחֲרוֹן. לֶחֶם הַפָּנִים קוֹדֵם לִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, כְּשֶׁהוּא מְחַלֵּק בַּעֲצֶרֶת אוֹמֵר: 'הֵילֵךְ מַצָּה הֵילֵךְ חָמֵץ. הֵילֵךְ חָמֵץ, הֵילֵךְ מַצָּה הֵילֵךְ חָמֵץ'. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: שְׁתֵּי הַלֶּחֶם קוֹדְמוֹת לְלֶחֶם הַפָּנִים. כְּשֶׁהוּא מְחַלְּקָן בַּעֲצֶרֶת אוֹמֵר: 'הֵילֵךְ מַצָּה, הֵילֵךְ מַצָּה, הֵילֵךְ חָמֵץ, הֵילֵךְ מַצָּה', מִפְּנֵי שֶׁשְּׁתֵּי הַלֶּחֶם חֲבִיבוֹת. שֶׁקּוֹדְמִין זֶה אֶת זֶה בְּהַקְרָבָה - כָּךְ קוֹדְמִין זֶה אֶת זֶה בָּאֲכִילָה. קָדְשֵׁי קָדָשִׁים קוֹדְמִין לְקָדָשִׁים קַלִּים. הַנֶּאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד קוֹדְמִין לַנֶּאֱכָלִין לִשְׁנֵי יָמִים. שְׁלָמִים שֶׁל אֶמֶשׁ קוֹדְמִין לְחַטָּאת וְאָשָׁם שֶׁל יוֹם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: חַטָּאת וְאָשָׁם שֶׁל יוֹם קוֹדְמִין לְשֶׁל אֶמֶשׁ.

ד. וְכֵלָּן רַשָּׁאִין כֹּהֲנִים לְשַׁנּוֹת בַּאֲכִילָתָן. מְנָחוֹת לְלוֹתָתָן וּלְהוֹצִיא שָׁמָנָן, וְלָתֵת לְתוֹכָן תִּבְלֵי חֵלִין וְתִבְלֵי תְּרוּמָה; דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: תִּבְלֵי חֵלִין וְלֹא תִּבְלֵי תְּרוּמָה, שֶׁלֹּא יָבִיאוּ לִידֵי פְּסוּל וְלִידֵי מְעוּט אֲכִילָה. יַיִן כַּיּוֹצֵא בּוֹ. אֵין מְבַשְּׁלִין חַטָּאת וְאָשָׁם עִם מוּרָם מִתּוֹדָה, וְאֵיל נָזִיר עִם הַבְּכוֹר עִם הַמּוּרָם מִשֶּׁל שְׁלָמִים - מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֵט אֶת אֲכִילָתָן וּזְמַן אֲכִילָתָן. וְלֹא שְׁלָמִים שֶׁל אֶמֶשׁ עִם חַטָּאת וְאָשָׁם שֶׁל יוֹם - מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֵט אֶת אֲכִילָתָן וּמְקוֹם אֲכִילָתָן וּזְמַן אֲכִילָתָן. אֲבָל חַטָּאת וְאָשָׁם מִתְבַּשְּׁלִין זֶה עִם זֶה. תּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר מִתְבַּשְּׁלִין זֶה עִם זֶה. הַבְּכוֹר וּמוּרָם מִשְּׁלָמִים מִתְבַּשְּׁלִים זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי שֶׁכֵּלָן שָׁווֹת.

ה. אֶחָד חַטָּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת וְאֶחָד חַטָּאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת לִכְבוֹשׂ, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ו, יח): "תּוֹרַת הַחַטָּאת" - תּוֹרָה אַחַת לְכָל הַחַטָּאוֹת. חַטַּאת הָעוֹף - אֵין דָּמָהּ טָעוּן כִּבּוּשׂ. חַטַּאת פְּסוּלָה - אֵין דָּמָהּ טָעוּן כִּבּוּשׂ. הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכֹּשֶׁר וְנִפְסְלָה - דָּמָהּ טָעוּן כִּבּוּשׂ; דִּבְרֵי רַבִּי יַעֲקֹב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף עַל פִּי שֶׁהָיְתָה שְׁעַת הַכֹּשֶׁר וְנִפְסְלָה - אֵין דָּמָהּ טָעוּן כִּבּוּשׂ. נָתַן עַל הַקֶּרֶן וְעַל הַכֶּבֶשׁ וְעַל הַיְסוֹד - אֵין זָקוּק לוֹ. נָתַן מִידוֹ כְּשֶׁהוּא מַזֶּה עַל גַּבֵּי הַקִּיתוֹן - גּוֹרְדוֹ וְהוּא טָהוֹר. נָתַן עַל הָעוֹר עַד שֶׁלֹּא הֶפְשִׁיט - אֵין טָעוּן כִּבּוּשׂ. מִשֶּׁהֶפְשִׁיט - טָעוּן כִּבּוּשׂ; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַף מִשֶּׁהֶפְשִׁיט - אֵין טָעוּן כִּבּוּשׂ, אֶלָּא מָקוֹם הָדָם, וְדָבָר הָרָאוּי לְקַבֵּל טֻמְאָה וְרָאוּי לְכִבּוּשׂ. הֵיכָן מְכַבְּסוֹ? בִּפְנִים. יָצָא לַחוּץ - נִכְנַס וּמְכַבְּסוֹ בִּפְנִים.

ו. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: קָדְשִׁים קַלִּים - אֵין טְעוּנִים מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה אֲבָל טְעוּנִין הֶדָּחָה

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

מְשׁוּם נוֹתֵן טַעַם. כְּבָשִׂים פְּסוּלִין - אֵין טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: הָיָה לָהֶן שִׁעַת הַכֹּשֶׁר וְנִפְסְלוּ - טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף עַל פִּי שֶׁהָיְתָה לָהֶן שִׁעַת הַכֹּשֶׁר וּפְסוּלִין - אֵין טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה אֶלָּא הֲדָחָה. כְּלֵי חֶרֶשׂ אֵין טְעוּנִין אֶלָּא שְׁבִירָה. הֵיכָן שׁוֹבְרוֹ? בִּפְנִים. יָצָא לַחוּץ - נִכְנַס וְשׁוֹבְרוֹ בִּפְנִים. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: בְּשֵׁל בּוֹ מִתְּחִלַּת הֶרֶגֶל - מְבַשֵּׁל בּוֹ כָּל הֶרֶגֶל. אַחַר הֶרֶגֶל - טָעוּן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. אָמַר רַבִּי נָתָן: לֹא הָיָה רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר אֶלָּא בְּקָדָשִׁים קַלִּים בִּלְבַד. הֵיכָן מוֹרְקָן וְשׁוֹטְפָן? בִּפְנִים. יָצָא לַחוּץ - מַכְנִיסָן מוֹרְקָן וְשׁוֹטְפָן בִּפְנִים. נִטְמְאוּ בַּחוּץ - מְטַהֲרָן וּמַכְנִיסָן, מוֹרְקָן וְשׁוֹטְפָן בִּפְנִים. כֵּיצַד מְרִיקָתָן וּשְׁטִיפָתָן? בְּמָקוֹם אֲכִילָתָן - מְרִיקָתָן וּשְׁטִיפָתָן. עַד זְמַן אֲכִילָתָן מְרִיקָתָן וּשְׁטִיפָתָן. בְּשֵׁל בּוֹ קָדְשֵׁי קָדָשִׁים - מֹרַק וְשָׁטַף לְקָדְשֵׁי קָדָשִׁים. קָדְשֵׁי קָדָשִׁים קַלִּים - מֹרַק וְשָׁטַף לְקָדְשִׁים קַלִּים. קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְקָדְשִׁים קַלִּים - מֹרַק וְשָׁטַף לְחֻמּוֹר שֶׁבָּהֶן. שָׁטַף וְלֹא מֹרַק, מֹרַק וְלֹא שָׁטַף - יֹאכַל כְּחֻמּוֹר שֶׁבָּהֶן.

ז. חָמֵר בְּהַזָּאָה שֶׁאֵין בְּמִרְיקָה וּשְׁטִיפָה, וּבְמִרְיקָה וּשְׁטִיפָה שֶׁאֵין בְּהַזָּאָה. שֶׁהַזָּאָה נוֹהֶגֶת בַּחַטָּאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת וְנוֹהֶגֶת לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמִרְיקָה וּשְׁטִיפָה. חָמֵר בְּמִרְיקָה וּשְׁטִיפָה, שֶׁהַמִּרְיקָה וּשְׁטִיפָה נוֹהֲגִים בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים וּבְקָדָשִׁים קַלִּים, וְאֵם נִתְבַּשֵּׁל בִּמְקֶצֶת כְּלִי - כֻּלּוֹ טָעוּן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּהַזָּאָה.

מַסֶּכֶת קָרְבָּנוֹת פֶּרֶק אֶחָד עָשָׂר

א. אֵין אוֹנֵן רַשַּׁאי לְהָבִיא זְבָחִים כָּל שִׁבְעָה, אֶחָד זְבָחִים שֶׁהֵן רְאוּיִין לָבֹא נְדָבָה, וְאֶחָד זְבָחִים שֶׁאֵין רְאוּיִין לָבֹא נְדָבָה, אֲפִלּוּ יַיִן וַאֲפִלּוּ עֲצִים וַאֲפִלּוּ לְבוֹנָה, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא ג, א): "שְׁלָמִים". רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שְׁלָמִים שֶׁהַכֹּל שָׁלוֹם בָּהֶן, מֵהֶן לַמִּזְבֵּחַ, וּמֵהֶן לַכֹּהֲנִים, וּמֵהֶן לַבְּעָלִים. זִבְחֵי תוֹדָה הֲרֵי זֶה

הַשָּׁלֵם

תּוֹדָה בְּכָל מָקוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים נ, כג): "זוֹבֵחַ תּוֹדָה יְכַבְּדָנְנִי וְשָׂם דֶּרֶךְ אַרְאֶנּוּ" וְגוֹ'.

ב. כֹּהֵן גָּדוֹל מַקְרִיב אוֹנֵן וְאֵינוֹ אוֹכֵל, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: גּוֹמֵר אֶת הָעֲבוֹדָה שֶׁבְּיָדוֹ וּבָא לוֹ, אֲבָל כֹּהֵן הֶדְיוֹט שֶׁעָמַד וּמַקְרִיב וּמֵת לוֹ מֵת - מֵנִיחַ אֶת הָעֲבוֹדָה שֶׁבְּיָדוֹ וְיוֹצֵא. לְפִיכָךְ, אִם זָרַק אֶת הַדָּם אוֹ שֶׁהִקְטִיר קְטֹרֶת, כָּל עֲבוֹדָה שֶׁעָבַד - הֲרֵי אֵלּוּ פְּסוּלוֹת.

ג. כָּל חַטָּאוֹת שֶׁדָּמָן נִכְנַס לִפְנִים - אֵין לַכֹּהֲנִים בָּהֶן כְּלוּם, אֶלָּא הַדָּם וְאֵמוּרִין לַמִּזְבֵּחַ, וְעוֹר וּבָשָׂר יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. הֵיכָן שׂוֹרְפִין אוֹתָן? בְּבֵית הַדֶּשֶׁן הַגָּדוֹל חוּץ לִירוּשָׁלַיִם, וְלִצְפוֹנָהּ שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם חוּץ לְשָׁלֹשׁ מַחֲנוֹת, וְלֹא הָיוּ שׂוֹרְפִין אוֹתָן שְׁלֵמִין, אֶלָּא מְנַתְּחִין אוֹתָן עַל יְדֵי עוֹרָן כְּנִתְחֵי עוֹלוֹת.

ד. אֵין הַכֹּהֲנִים חוֹלְקִין בָּשָׂר כְּנֶגֶד בָּשָׂר, וְעוֹפוֹת כְּנֶגֶד עוֹפוֹת, בָּשָׂר כְּנֶגֶד עוֹפוֹת, עוֹפוֹת כְּנֶגֶד מְנָחוֹת, מְנָחוֹת כְּנֶגֶד מְנָחוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא ז, י): "וְכָל מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן וְחֲרֵבָה לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו". הָאִישׁ חוֹלֵק אַף עַל פִּי בַּעַל מוּם, אֵין הַקָּטָן חוֹלֵק אַף עַל פִּי תְּמִים. קָטָן, מֵאֵימָתַי כְּשֵׁר לְחַלֵּק בְּקָדְשֵׁי מִקְדָּשׁ? מִשֶּׁיָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, אֲבָל אֵין מַקְרִיבִין אוֹתוֹ לַעֲבוֹדָה, עַד שֶׁנִּתְמַלֵּא זְקָנוֹ. רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, עַד שֶׁיִּהֶא בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה - "לִנְצֹחַ עַל מְלֶאכֶת בֵּית ה'" (עֶזְרָא ג, ח). עוֹלָה - כְּלָהּ לָגְבוֹהַּ וְעוֹרָהּ לַכֹּהֲנִים. קָדְשֵׁי קָדָשִׁים הַדָּם וְאֵמוּרָיו - לַמִּזְבֵּחַ וּבָשָׂר וְעוֹר לַכֹּהֲנִים. קָדָשִׁים קַלִּים הַדָּם וְאֵמוּרִים לַמִּזְבֵּחַ, וְעוֹר וּבָשָׂר לַבְּעָלִים. זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ בַּבָּשָׂר - יֵשׁ לוֹ בָּעוֹרוֹת, כָּל שֶׁאֵין לוֹ בַּבָּשָׂר - אֵין לוֹ בָּעוֹרוֹת, חוּץ מִן הָעוֹלָה שֶׁפֹּרֶשׂ בָּהּ הַכָּתוּב (וַיִּקְרָא ז, ח): "עוֹר הָעוֹלָה אֲשֶׁר הִקְרִיב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה", שְׁחָטָהּ חוּץ לִזְמַנָּהּ, חוּץ לִמְקוֹמָהּ, הוֹאִיל וְלֹא זָכָה מִזְּבֵחַ בִּבְשָׂרָהּ -

תּוֹסֶפְתָּא

לֹא יִזְכּוּ הַכֹּהֲנִים בְּעוֹרָהּ. עוֹלַת הֶקְדֵּשׁ - אֵין עוֹרָהּ לַכֹּהֲנִים; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: עוֹרָהּ לַכֹּהֲנִים. רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה מוֹסִיף אַף שֶׁל גֵּרִים וְשֶׁל נָשִׁים וַעֲבָדִים, שֶׁנֶּאֱמַר (שם): ״עוֹלַת אִישׁ״ - פָּרָט לְאִלּוּ. אָמְרוּ לוֹ: וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר ״עוֹר הָעוֹלָה אֲשֶׁר הִקְרִיב לְכֹהֵן לוֹ יִהְיֶה״, אִם כֹּהֵן לָמָּה נֶאֱמַר ׳עוֹלַת אִישׁ׳? אֶלָּא עוֹלָה שֶׁעָלְתָה לְאִישׁ - עוֹרָהּ לַכֹּהֲנִים, וְשֶׁלֹּא עָלְתָה לְאִישׁ - אֵין עוֹרָהּ לַכֹּהֲנִים.

ה. שְׁחָטוֹ וְלֹא הִפְשִׁיטוֹ, וְלֹא הִסְפִּיק לִזְרֹק אֶת הַדָּם עַד שֶׁנִּטְמָא הַדָּם - הַדָּם יִזָּרֵק, וְעוֹר וּבָשָׂר אֲסוּרִין. וְאִם נִזְרַק הַדָּם - עוֹר וּבָשָׂר מֻתָּרִים. שְׁחָטוֹ וְלֹא הִפְשִׁיטוֹ, וְלֹא הִסְפִּיק לִזְרֹק אֶת הַדָּם עַד שֶׁנִּטְמָא הַזֶּבַח - הָעוֹר וְהַבָּשָׂר אֲסוּרִין. שְׁחָטוֹ וְהִפְשִׁיטוֹ וְנִטְמָא הָעוֹר וְאַחַר כָּךְ זָרַק אֶת הַדָּם - הָעוֹר מֻתָּר; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הָעוֹר אָסוּר. שְׁחָטוֹ וְלֹא הִפְשִׁיטוֹ, זָרַק אֶת הַדָּם וְאַחַר כָּךְ נִטְמָא הַזֶּבַח - הָעוֹר אָסוּר. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵין הַדָּם מֵרַצֶּה עַל הָעוֹר בִּפְנֵי עַצְמוֹ, כְּשֶׁהוּא עִם הַבָּשָׂר, נוֹלָד בּוֹ פְּסוּל בֵּין לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים בֵּין לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים - הֲרֵי הוּא כְּיוֹצֵא בּוֹ. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵין הַדָּם מֵרַצֶּה עַל הָעוֹר בִּפְנֵי עַצְמוֹ, כְּשֶׁהוּא עִם הַבָּשָׂר נִזְרַק עָלָיו הַדָּם - הֲרֵצָה שָׁעָה אַחַת, לְפִיכָךְ, אִם נוֹלַד לוֹ פְּסוּל אֲפִילּוּ לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים - יַפְשִׁיט הָעוֹר עִם הַבָּשָׂר.

ו. בְּרַאשׁוֹנָה הָיוּ מַכְנִיסִין עוֹרוֹת קָדָשִׁים לִלְשְׁכַּת בֵּית הַפַּרְוָה, וְהָיוּ מְחַלְּקִין אוֹתָן בָּעֲרָבִין לְכָל בֵּית אָב שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, וְהָיוּ גְּדוֹלֵי כְהוּנָּה בָּאִים וְנוֹטְלִין אוֹתָם בִּזְרוֹעַ, הִתְקִינוּ שֶׁיִּהוּ מְחַלְּקִין אוֹתָן בְּעַרְבֵי שַׁבָּתוֹת לְכָל מִשְׁמָר וּמִשְׁמָר, וַעֲדַיִן הָיוּ גְּדוֹלֵי כְהוּנָּה בָּאִין וְנוֹטְלִין אוֹתָן בִּזְרוֹעַ, עָמְדוּ הַבַּעֲלִים וְהִקְדִּישׁוּם לַשָּׁמַיִם. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: קוֹרוֹת שֶׁל שְׁקָמָה הָיוּ בְּיִרְיחוֹ, וּבַעֲלֵי אֻגְרוֹף נוֹטְלִין אוֹתָן, עָמְדוּ וְהִקְדִּישׁוּם, אָמְרוּ: לֹא הִקְדִּישׁוּ בְּעָלִים לַשָּׁמַיִם אֶלָּא קוֹרוֹת שִׁקְמָה בִּלְבַד.

ח. פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים, בִּזְמַן שֶׁנִּשְׂרָפִין כְּמִצְוָתָן נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן וּמְטַמְּאִין בְּגָדִים. וְאִם אֵין נִשְׂרָפִין כְּמִצְוָתָן - נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַבִּירָה וְאֵין מְטַמְּאִין בְּגָדִים. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: בְּבֵית הַדֶּשֶׁן הַגָּדוֹל הָיוּ נִשְׂרָפִין, אֲפִלּוּ בְּתֹכָן אֲפִלּוּ בְּקֵשׁ וַאֲפִלּוּ בִּגְבָבָא, וַאֲפִלּוּ לֹא הִצִּית אֶת הָאֵשׁ אֶלָּא בְּרֻבָּהּ - הֲרֵי אֵלּוּ כְּשֵׁרִין.

הַשָּׁלֵם

שֶׁלֹּא הַדָּם - הַדָּם יִזָּרֵק, עוֹר וּבָשָׂר אֲסוּרִין. וְאַף עַל פִּי שֶׁנִּזְרַק הַדָּם - עוֹר וּבָשָׂר אֲסוּרִין. שְׁחָטוֹ וְלֹא הִפְשִׁיטוֹ וְלֹא הִסְפִּיק לִזְרֹק אֶת הַדָּם עַד שֶׁלֹּא הַזֶּבַח - הָעוֹר אָסוּר. שְׁחָטוֹ וְלֹא הִפְשִׁיטוֹ וְזָרַק הַדָּם וְלֹא הַזֶּבַח - הָעוֹר אָסוּר; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: יַפְשִׁיט הָעוֹר עִם הַבָּשָׂר. שְׁחָטוֹ וְהִפְשִׁיטוֹ וְזָרַק אֶת הַדָּם וְאַחַר כָּךְ לָן הַזֶּבַח - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁהָעוֹר מֻתָּר. רַבִּי אוֹמֵר: הַדָּם מֵרַצֶּה עַל הָעוֹר בִּפְנֵי עַצְמוֹ, כְּשֶׁהוּא עִם הַבָּשָׂר, נוֹלָד בּוֹ פְּסוּל בֵּין לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים בֵּין לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים - הֲרֵי הוּא כַּיּוֹצֵא בּוֹ. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵין הַדָּם מֵרַצֶּה עַל הָעוֹר בִּפְנֵי עַצְמוֹ, כְּשֶׁהוּא עִם הַבָּשָׂר נִזְרַק עָלָיו הַדָּם - הֲרֵצָה שָׁעָה אַחַת, לְפִיכָךְ, אִם נוֹלַד לוֹ פְּסוּל אֲפִילּוּ לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים - יַפְשִׁיט הָעוֹר עִם הַבָּשָׂר.

ז. בְּרַאשׁוֹנָה הָיוּ מַכְנִיסִין עוֹרוֹת קָדָשִׁים לִלְשְׁכַּת בֵּית הַפַּרְוָה, וְהָיוּ מְחַלְּקִין אוֹתָן בָּעֲרָבִין לְכָל בֵּית אָב שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, וְהָיוּ גְּדוֹלֵי כְהוּנָּה בָּאִים וְנוֹטְלִין אוֹתָם בִּזְרוֹעַ, הִתְקִינוּ שֶׁיִּהוּ מְחַלְּקִין אוֹתָן בְּעַרְבֵי שַׁבָּתוֹת לְכָל מִשְׁמָר וּמִשְׁמָר, וַעֲדַיִן הָיוּ גְּדוֹלֵי כְהוּנָּה בָּאִין וְנוֹטְלִין אוֹתָן בִּזְרוֹעַ, עָמְדוּ הַבַּעֲלִים וְהִקְדִּישׁוּם לַשָּׁמַיִם. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: קוֹרוֹת שֶׁל שְׁקָמָה הָיוּ בְּיִרְיחוֹ, וּבַעֲלֵי אֻגְרוֹף נוֹטְלִין אוֹתָן, עָמְדוּ וְהִקְדִּישׁוּם, אָמְרוּ: לֹא הִקְדִּישׁוּ בְּעָלִים לַשָּׁמַיִם אֶלָּא קוֹרוֹת שִׁקְמָה בִּלְבַד.

ח. פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים, בִּזְמַן שֶׁנִּשְׂרָפִין כְּמִצְוָתָן נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן וּמְטַמְּאִין בְּגָדִים. וְאִם אֵין נִשְׂרָפִין כְּמִצְוָתָן - נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַבִּירָה וְאֵין מְטַמְּאִין בְּגָדִים. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: בְּבֵית הַדֶּשֶׁן הַגָּדוֹל הָיוּ נִשְׂרָפִין, אֲפִלּוּ בְּתֹכָן אֲפִלּוּ בְּקֵשׁ וַאֲפִלּוּ בִּגְבָבָא, וַאֲפִלּוּ לֹא הִצִּית אֶת הָאֵשׁ אֶלָּא בְּרֻבָּהּ - הֲרֵי אֵלּוּ כְּשֵׁרִין.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת קָרְבָּנוֹת פֶּרֶק שְׁנַיִם עָשָׂר

א. רַבִּי אוֹמֵר: הֶפְרֵשׁ בֵּין הַשּׁוֹחֵט בִּפְנִים לַמַּעֲלֶה בַּחוּץ וּבֵין הַשּׁוֹחֵט בַּחוּץ לַמַּעֲלֶה בַּחוּץ, שֶׁהַשּׁוֹחֵט בִּפְנִים לַמַּעֲלֶה בַּחוּץ - הָיְתָה לוֹ שְׁעַת הַכֹּשֶׁר, וְהַשּׁוֹחֵט בַּחוּץ לַמַּעֲלֶה בַּחוּץ - לֹא הָיְתָה לוֹ שְׁעַת הַכֹּשֶׁר. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הֶפְרֵשׁ בֵּין הַשּׁוֹחֵט בִּפְנִים וּמַעֲלֶה בַּחוּץ לְשׁוֹחֵט בַּחוּץ וּמַעֲלֶה בַּחוּץ, שֶׁהַשּׁוֹחֵט בִּפְנִים וּמַעֲלֶה בַּחוּץ - הַקֹּדֶשׁ מְקַבְּלוֹ, הַשּׁוֹחֵט בַּחוּץ וּמַעֲלֶה בַּחוּץ - אֵין הַקֹּדֶשׁ מְקַבְּלוֹ. אִי אֶפְשָׁר לְשׁוֹחֵט אֶחָד שׁוֹחֵט, אֲבָל יֵשׁ מַעֲלֶה אֶחָד מַעֲלֶה. שְׁחָטוֹ שְׁנַיִם - פְּטוּרִים. הֶעֱלוּ שְׁנַיִם - חַיָּבִין. הֶעֱלָה וְחָזַר וְהֶעֱלָה - חַיָּב עַל כָּל הַעֲלָאָה וְהַעֲלָאָה; דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֵין חַיָּב אֶלָּא אַחַת, וְאֵין חַיָּב אֶלָּא עַד שֶׁיִּבְנֶה אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְיסַדֵּר הַמַּעֲרָכָה; דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲפִילוּ הֶעֱלָה עַל הַסֶּלַע אוֹ עַל הָאֶבֶן - חַיָּב.

ב. עוֹלָה, וְעוֹלַת הָעוֹף, וַחֲלָבִים, הַקֹּמֶץ וְהַלְּבוֹנָה מִנְחַת כֹּהֲנִים וּמִנְחַת כֹּהֵן מְשִׁיחַ, וּמִנְחַת נְסָכִים שֶׁהִקְרִיב מֵאַחַת מֵהֶן כְּזַיִת בַּחוּץ - חַיָּב. רַבִּי אֶלְעָזָר פּוֹטֵר עַד שֶׁיַּקְרִיב אֶת כֻּלּוֹ; מוֹדֶה רַבִּי אֶלְעָזָר, שֶׁאִם הִקְרִיב בִּפְנִים וְשִׁיֵּר מֵהֶן כְּזַיִת וְהִקְרִיבוֹ בַּחוּץ שֶׁהוּא חַיָּב, שֶׁכֵּן רָאוּי לְקָרֵב לִפְנִים. הַקֹּמֶץ וְהַלְּבוֹנָה שֶׁהִקְרִיב אֶחָד מֵהֶן בַּחוּץ - חַיָּב, וְרַבִּי אֶלְעָזָר פּוֹטֵר עַד שֶׁיַּקְרִיב אֶת הַשְּׁנֵי. מוֹדֶה רַבִּי אֶלְעָזָר, שֶׁאִם הִקְרִיב אֶת אֶחָד בִּפְנִים וְשִׁיֵּר אֶת חֲבֵרוֹ בַּחוּץ שֶׁהוּא חַיָּב, שֶׁכֵּן רָאוּי לְהַזּוֹת לִפְנִים.

ג. שְׁנֵי בָזִיכֵי לְבוֹנָה שֶׁהִקְרִיב אֶת אֶחָד מֵהֶן בַּחוּץ - חַיָּב. רַבִּי אֶלְעָזָר פּוֹטֵר עַד שֶׁיַּקְרִיב אֶת הַשֵּׁנִי. מוֹדֶה רַבִּי אֶלְעָזָר שֶׁאִם הִקְרִיב אֶת אֶחָד מֵהֶן בִּפְנִים וְשִׁיֵּר אֶת חֲבֵרוֹ, וְהִקְרִיבוֹ בַּחוּץ - שֶׁהוּא חַיָּב, שֶׁכֵּן רָאוּי לְקָרֵב לִפְנִים. מוֹדֶה רַבִּי אֶלְעָזָר בְּקֹמֶץ מִנְחַת חוֹטֵא וּלְבוֹנָה נִדְבָה שֶׁהִקְרִיבָן בַּחוּץ - שֶׁהוּא חַיָּב, שֶׁכֵּן רָאוּי לְקָרֵב לִפְנִים.

הַשָּׁלֵם

ד. הַמְנַסֵּךְ שְׁלֹשֶׁת לוֹגִין יַיִן בַּחוּץ - חַיָּב. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: עַד שֶׁלֹּא קִדְּשׁוּ בַּכְּלִי - פָּטוּר, מִשֶּׁקִּדְּשׁוּ בַּכְּלִי - חַיָּב. הַמְנַסֵּךְ שְׁלֹשֶׁת לוֹגִין מַיִם בֶּחָג בַּחוּץ - חַיָּב. בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה - פָּטוּר. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַף בֶּחָג, אִם נִתְמַלֵּא לְשֵׁם חַג - חַיָּב, אִם לָאו - פָּטוּר. עוֹלָה, עוֹלַת הָעוֹף, וַחֲלָבִים, הַקֹּמֶץ, וְהַלְּבוֹנָה, מִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, וּמִנְחַת נְסָכִים שֶׁהִקְרִיב אַחַת מֵהֶן כְּחֻצֵי זַיִת - פָּטוּר, וְהַמְנַסֵּךְ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשֶׁת לוֹגִין מַיִם, פָּחוֹת מִשְּׁלֹשֶׁת לוֹגִין יַיִן בַּחוּץ - פָּטוּר. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: שִׁיְרֵי הָדָם - חַיָּבִין עֲלֵיהֶן בַּחוּץ. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב: וַהֲלֹא שִׁיְרֵי מִצְוָה הֵן! הֵיאַךְ חַיָּבִין עַל שִׁיְרֵי מִצְוָה? אָמַר רַבִּי נְחֶמְיָה: הֻקְּטֵר חֲלָבִים יוֹכִיחוּ, שֶׁהֵן שִׁיְרֵי מִצְוָה וְחַיָּבִין עֲלֵיהֶן בַּחוּץ. אָמַר לוֹ רַבִּי יַעֲקֹב: אַף עַל פִּי שֶׁהֵן שִׁיְרֵי מִצְוָה, תְּחִלַּת עֲבוֹדָה הֵן. חַטָּאת הָעוֹף הַבָּאָה עַל הַסָּפֵק, וְהִקְרִיבָהּ בַּחוּץ - חַיָּבִין עָלֶיהָ אָשָׁם תָּלוּי. אָשָׁם תָּלוּי הַבָּא עַל הַסָּפֵק, הִקְרִיבוּ בַּחוּץ - חַיָּבִין עָלָיו חַטָּאת.

ה. עוֹלָה שֶׁקִּבֵּל דָּמָהּ בִּכְוֹס אֶחָד, נָתַן בִּפְנִים וְחָזַר וְנָתַן בַּחוּץ, וְחָזַר וְנָתַן בִּפְנִים - חַיָּב, שֶׁכָּלוּ רָאוּי לְבֹא בִּפְנִים. קִבֵּל דָּמָהּ בִּשְׁנֵי כוֹסוֹת, נָתַן שְׁנֵיהֶם בִּפְנִים - פָּטוּר. שְׁנֵיהֶן בַּחוּץ - חַיָּב. אֶחָד בִּפְנִים וְאֶחָד בַּחוּץ - פָּטוּר. אֶחָד בִּפְנִים וְאֶחָד בְּחוּץ - כְּפֵר הַפְּנִימִי וְחַיָּב עַל מַה שֶּׁבַּחוּץ, לְמַה הַדָּבָר דּוֹמֶה? לְמַפְרִישׁ תּוֹדָתוֹ וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְאַחַר כָּךְ נִמְצְאַת הָרִאשׁוֹנָה. שֶׁחַט שְׁתֵּיהֶן בִּפְנִים - פָּטוּר. שְׁתֵּיהֶן בַּחוּץ - חַיָּב. אַחַת בִּפְנִים וְאַחַת בַּחוּץ, אַחַת בַּחוּץ וְאַחַת בִּפְנִים - כְּפֵר בִּפְנִים, וְחַיָּב עַל מַה שֶּׁבַּחוּץ. שְׁחָטָן וַהֲרֵי דָּמָן מְנֻחִין בִּכוֹסוֹת, נָתַן שְׁנֵיהֶם בִּפְנִים - פָּטוּר. שְׁנֵיהֶן בַּחוּץ - חַיָּב. אֶחָד בִּפְנִים וְאֶחָד בַּחוּץ - פָּטוּר. אֶחָד בַּחוּץ וְאֶחָד בִּפְנִים - כְּפֵר הַפְּנִימִי וְחַיָּב.

ו. וְלַד חַטָּאת, וּתְמוּרַת חַטָּאת, וְחַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ, לְהַקְרִיבָן בַּחוּץ - פָּטוּר. שֶׁכִּפְּרוּ הַבְּעָלִים, וְשֶׁעִבְּרָה שְׁנָתָהּ, שֶׁאָבְדָה,

תּוֹסֶפְתָּא

וְנִמְצֵאת עַד שֶׁלֹּא כִּפְּרוּ הַבְּעָלִים - חַיָּב. מִשֶּׁכִּפְּרוּ הַבְּעָלִים - פָּטוּר. פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים, וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִין שֶׁהִקְרִיבָן בַּחוּץ - פָּטוּר. אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ שֶׁהִקְרִיבָן בַּחוּץ - חַיָּב עַל הָרִאשׁוֹן וּפָטוּר עַל הַשֵּׁנִי. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַשֵּׁנִי בְּלֹא תַעֲשֶׂה. עוֹלָה וּמְחַסֵּר זְמַן בְּגוּפָהּ - פָּטוּר. וּבַבְּעָלִים - חַיָּב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בְּגוּפָהּ בְּ׳לֹא תַעֲשֶׂה׳. חַטָּאת וּמְחַסֵּר זְמַן, בֵּין בְּגוּפָהּ וּבֵין בַּבְּעָלִים - פָּטוּר. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הֲרֵי זֶה בְּלֹא תַעֲשֶׂה. הַקּוֹמֵץ וְהַמְקַבֵּל דָּמוֹ בַּחוּץ - פָּטוּר. זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁהוּא מִשּׁוּם עֲבוֹדָה וְרָאוּי לִקָּרֵב בִּפְנִים - חַיָּבִין עָלָיו בַּחוּץ, וְכָל שֶׁאֵינוֹ מִשּׁוּם עֲבוֹדָה וְאֵין רָאוּי לִקָּרֵב בִּפְנִים - אֵין חַיָּבִין עָלָיו בַּחוּץ. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף כָּל שֶׁהוּא מִשּׁוּם עֲבוֹדָה, וְרָאוּי לִקָּרֵב בִּפְנִים, עָשָׂה הַזָּר כַּיּוֹצֵא בּוֹ בִּפְנִים - חַיָּב, חוּץ מִן הַשּׁוֹחֵט.

ז. כֹּהֵן שֶׁעָבַד טָמֵא, טְבוּל יוֹם, וּמְחַסֵּר בְּגָדִים, וּמְחַסֵּר כִּפּוּרִים, וְשֶׁלֹּא רָחַץ יָדָיו וְרַגְלָיו - אֵין חַיָּב אֶלָּא אַחַת. זָר שֶׁעָבַד, טָמֵא, טְבוּל יוֹם, וּמְחַסֵּר בְּגָדִים, וּמְחַסֵּר כִּפּוּרִים, וְשֶׁלֹּא רָחַץ יָדָיו וְרַגְלָיו - אֵין חַיָּב אֶלָּא אַחַת.

ח. וְאֵלּוּ הֵן שֶׁבְּמִיתָה: הָאוֹכֵל טֶבֶל, וְזָר שֶׁאָכַל תְּרוּמָה, וְכֹהֵן טָמֵא שֶׁאָכַל תְּרוּמָה טְהוֹרָה, וְזָר, וּטְבוּל יוֹם, מְחַסֵּר בְּגָדִים וּמְחַסֵּר כִּפּוּרִים, וְשֶׁלֹּא רָחַץ יָדָיו וְרַגְלָיו, וּפְרוּעֵי רֹאשׁ וּשְׁתוּיֵי יַיִן שֶׁשִּׁמְּשׁוּ - כֻּלָּן בְּמִיתָה. אֲבָל עָרֵל, וְאוֹנֵן, וְיוֹשֵׁב - הֲרֵי אֵלּוּ בְּאַזְהָרָה. בַּעַל מוּם - בְּמִיתָה; דִּבְרֵי רַבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּ׳לֹא תַעֲשֶׂה׳. הַזִּיד בִּמְעִילָה; רַבִּי אוֹמֵר: בְּמִיתָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּ׳לֹא תַעֲשֶׂה׳. אֵלּוּ חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִיתָה: זָרַק אֶת הַדָּם לְפָנִים, וְלִפְנֵי לִפְנִים, הַמּוֹצֶה בָּעוֹף, מַקְטִיר עַל גַּבֵּי מִזְבֵּחַ, וְהַמְנַסֵּךְ שְׁלֹשֶׁת לוֹגִין מַיִם וּשְׁלֹשֶׁת לוֹגִין יַיִן בַּחוּץ - הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּבִין מִיתָה. אֲבָל הַקּוֹמֵץ, וְהַמְקַבֵּל, וְהַמְהַלֵּךְ, קִבֵּל הַזָּר, קִבֵּל הַפָּסוּל, קִבֵּל בִּשְׂמאלוֹ, קִבֵּל בִּכְלִי חוֹל, נָתַן אֶת הַנִּתָּנִין לְמַטָּה לְמַעְלָה, וְאֶת הַנִּתָּנִין לְמַעְלָה לְמַטָּה, אֶת הַנִּתָּנִין בִּפְנִים בַּחוּץ, וְאֶת הַנִּתָּנִין בַּחוּץ בִּפְנִים, אוֹ שֶׁשְּׁחָטָן חוּץ לִזְמַנָּן, וְחוּץ לִמְקוֹמָן, הַפֶּסַח וְהַחַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן - הֲרֵי אֵלּוּ בְּלֹא תַעֲשֶׂה.

הַשָּׁלֵם

מַסֶּכֶת קִרְבָּנוֹת פֶּרֶק שְׁלִשָּׁה עָשָׂר

א. עַד שֶׁלֹּא הוּקַם הַמִּשְׁכָּן הָיוּ הַבָּמוֹת מֻתָּרוֹת, מַה הֵן מַקְרִיבִין? בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים זְכָרִים וּנְקֵבוֹת תְּמִימִים וּבַעֲלֵי מוּמִין טְהוֹרִין, אֲבָל לֹא טְמֵאִין. הַכֹּל קָרֵב עוֹלָה וּטְעוּנָה הֶפְשֵׁט וְנִתּוּחַ הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים בַּזְּמַן הַזֶּה - מֻתָּרִים לַעֲשׂוֹת כֵּן.

ב. עַד שֶׁלֹּא הוּקַם הַמִּשְׁכָּן הָיוּ הַבָּמוֹת מֻתָּרוֹת, וַעֲבוֹדָה בַּבְּכוֹרוֹת. מִשֶּׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן - הָיוּ הַבָּמוֹת אֲסוּרוֹת, וְאֵין כְּשֵׁרָה אֶלָּא בַּכֹּהֲנִים. קָדְשֵׁי קָדָשִׁים נֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים, קָדָשִׁים קַלִּים בְּכָל מַחֲנוֹת יִשְׂרָאֵל. הַנּוֹתֵן עַל גַּבֵּי מִזְבַּח בִּשְׁעַת פְּרוּקָה אוֹ בִּשְׁעַת שֶׁגִּלָּה הָרוּחַ אֶת הַיְרִיעָה - לֹא עָשָׂה כְּלוּם. בִּשְׁעַת מַסָּעוֹת קָדָשִׁים - נִפְסָלִים, וּטְמֵאִים פּוֹרְשִׁים כָּל אֶחָד וְאֶחָד חוּץ לִמְחִיצָתוֹ.

ג. בָּאוּ לַגִּלְגָּל - הֻתִּרוּ הַבָּמוֹת. קָדְשֵׁי קָדָשִׁים נֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים. קָדָשִׁים קַלִּים בְּכָל מָקוֹם. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: בְּכָל הָרוֹאֶה. אֵיזֶה הוּא הָרוֹאֶה? הָרוֹאֶה וְאֵינוֹ מַפְסִיק. בָּאוּ לְשִׁילֹה - נֶאֶסְרוּ הַבָּמוֹת. קָדְשֵׁי קָדָשִׁים נֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים, קָדָשִׁים קַלִּים בְּכָל הָרוֹאֶה. אֵיזֶה הוּא הָרוֹאֶה? הָרוֹאֶה וְאֵינוֹ מַפְסִיק. בָּאוּ לְנוֹב וְגִבְעוֹן - הֻתִּרוּ הַבָּמוֹת. קָדְשֵׁי קָדָשִׁים נֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים וְקָדָשִׁים קַלִּים בְּכָל מָקוֹם. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: בְּכָל הָרוֹאֶה. אֵיזֶה הוּא הָרוֹאֶה? הָרוֹאֶה וְאֵינוֹ מַפְסִיק. יְמֵי אֹהֶל מוֹעֵד שֶׁבַּמִּדְבָּר: אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת. וְשֶׁבְּגִלְגָּל: אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה. וְשֶׁבְּשִׁילֹה: שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים חָסֵר אַחַת. וְשֶׁבְּנוֹב וּבְגִבְעוֹן: חֲמִשִּׁים וְשֶׁבַע. בְּבֵית עוֹלְמִים: אַרְבַּע מֵאוֹת

תּוֹסֶפְתָּא

וְעֶשֶׂר לִבְנָיְנוֹ הָרִאשׁוֹן, אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים לִבְנָיְנוֹ הָאַחֲרוֹן.

ד. אַרְבַּע כְּלָלוֹת הוֹרָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּקָדְשִׁים: כָּל שֶׁהַקְּדִישָׁן בִּשְׁעַת אִסּוּר - הַמַּעֲלֶה אוֹתוֹ בַּחוּץ חַיָּב בַּעֲשֵׂה, וְחַיָּב בְּלֹא תַעֲשֶׂה, וְחַיָּב בְּהִכָּרֵת. כָּל שֶׁהֶקְדִּישׁוֹ בִּשְׁעַת הֶתֵּר וּשְׁחִיטָתוֹ בִּשְׁעַת אִסּוּר - הַמַּעֲלֶה אוֹתוֹ בַּחוּץ חַיָּב בַּעֲשֵׂה, וְחַיָּב בְּלֹא תַעֲשֶׂה, וּפָטוּר בְּהִכָּרֵת. כָּל שֶׁהֶקְדִּישׁוֹ בִּשְׁעַת אִסּוּר וּשְׁחִיטָתוֹ בִּשְׁעַת הֶתֵּר - חַיָּב בַּעֲשֵׂה, וּפָטוּר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, וּפָטוּר בְּהִכָּרֵת. כָּל שֶׁהֶקְדִּישׁוֹ בִּשְׁעַת הֶתֵּר וּשְׁחִיטָתוֹ בִּשְׁעַת הֶתֵּר - פָּטוּר בַּעֲשֵׂה, וּפָטוּר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, וּפָטוּר בְּהִכָּרֵת. וְקָדָשִׁים שֶׁהֶקְדִּישׁוּ בְּבָמָה גְּדוֹלָה - יִקָּרְבוּ בְּבָמָה קְטַנָּה. אֵיזֶה הוּא שֶׁהֶקְדִּשׁוֹ בִּשְׁעַת אִסּוּר וּשְׁחִיטָתוֹ בִּשְׁעַת אִסּוּר? קָדָשִׁים שֶׁהֶקְדִּישׁוּ בַּמִּשְׁכָּן - יִקָּרְבוּ בַּמִּשְׁכָּן. בְּשִׁילֹה בְּבֵית עוֹלָמִים - יִקָּרְבוּ בְּבֵית עוֹלָמִים. לְפִיכָךְ, הַמַּעֲלֶה אוֹתוֹ בַּחוּץ - חַיָּב בַּעֲשֵׂה, וְחַיָּב בְּלֹא תַעֲשֶׂה, וְחַיָּב בְּהִכָּרֵת. אֵיזֶהוּ שֶׁהֶקְדִּישׁוֹ בִּשְׁעַת הֶתֵּר וּשְׁחִיטָתוֹ בִּשְׁעַת אִסּוּר? קָדָשִׁים שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן וְהוּקַם הַמִּשְׁכָּן - יִקָּרְבוּ בַּמִּשְׁכָּן. בְּגִלְגָּל, וּבְאוּ לְשִׁילֹה - יִקָּרְבוּ בְּשִׁילֹה. בְּנוֹב וּבְגִבְעוֹן וּבָאוּ לְבֵית הָעוֹלָמִים - יִקָּרְבוּ בְּבֵית עוֹלָמִים. לְפִיכָךְ, הַמַּעֲלֶה אוֹתוֹ בַּחוּץ - חַיָּב בַּעֲשֵׂה, וְחַיָּב בְּלֹא תַעֲשֶׂה, וּפָטוּר בְּהִכָּרֵת. אֵיזֶהוּ שֶׁהֶקְדִּישׁוֹ בִּשְׁעַת אִסּוּר וּשְׁחִיטָתוֹ בִּשְׁעַת הֶתֵּר? קָדָשִׁים שֶׁהֶקְדִּישׁוּ בַּמִּשְׁכָּן, בָּאוּ לְגִלְגָּל - יִקָּרְבוּ בְּגִלְגָּל. בְּשִׁילֹה וּבָאוּ לְנוֹב וְגִבְעוֹן - יִקָּרְבוּ בְּנוֹב וְגִבְעוֹן. לְפִיכָךְ, הַמַּעֲלֶה אוֹתָן בַּחוּץ - חַיָּב בַּ׳עֲשֵׂה׳ וּפָטוּר בְּ׳לֹא תַעֲשֶׂה׳, וּפָטוּר בְּהִכָּרֵת. אֵיזֶה הִיא שֶׁהֶקְדִּישׁוֹ בִּשְׁעַת הֶתֵּר וּשְׁחִיטָתוֹ בִּשְׁעַת הֶתֵּר? קָדָשִׁים שֶׁהֶקְדִּישָׁן בְּגִלְגָּל - יִקָּרְבוּ בְּגִלְגָּל. בְּנוֹב וּבְגִבְעוֹן - יִקָּרְבוּ בְּנוֹב וּבְגִבְעוֹן, לְפִיכָךְ הַמַּעֲלֶה אוֹתָן בַּחוּץ - פָּטוּר, וּפָטוּר בְּ׳לֹא תַעֲשֶׂה׳, וּפָטוּר בְּהִכָּרֵת.

ה. הַכֹּל כְּשֵׁרִין לִקָּרֵב בַּבָּמָה אַף הַגֵּרִים, אַף הַנָּשִׁים, אַף הָעֲבָדִים. כָּל שֶׁנִּדַּר וְנִדָּב - קָרֵב בְּבָמַת יָחִיד. כָּל שֶׁאֵין נִדָּר וְנִדָּב - אֵין קָרֵב בְּבָמַת יָחִיד; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין קָרֵב בְּבָמַת יָחִיד אֶלָּא עוֹלָה וּשְׁלָמִים בִּלְבַד. בְּמַת יָחִיד - אֵין טָעוּן נְסָכִים; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: טָעוּנָה נְסָכִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁהַצִּבּוּר וְיָחִיד מַקְרִיבִין בְּאֹהֶל מוֹעֵד שֶׁבַּמִּדְבָּר - מַקְרִיבִין בְּאֹהֶל מוֹעֵד שֶׁבַּגִּלְגָּל. אֵין בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד שֶׁבַּמִּדְבָּר לְאֹהֶל מוֹעֵד שֶׁבַּגִּלְגָּל, אֶלָּא בַּמִּדְבָּר אֵין בּוֹ הֶתֵּר הַבָּמָה, וְשֶׁבַּגִּלְגָּל יֵשׁ בּוֹ הֶתֵּר הַבָּמָה. בָּמָתוֹ שֶׁבְּרֹאשׁ גַּגּוֹ - אֵין יָחִיד מַקְרִיב עָלֶיהָ, אֶלָּא עוֹלָה וּשְׁלָמִים בִּלְבַד. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כָּל שֶׁהַצִּבּוּר מַקְרִיבִין בְּאֹהֶל מוֹעֵד שֶׁבַּמִּדְבָּר - מַקְרִיבִין בְּאֹהֶל מוֹעֵד שֶׁבַּגִּלְגָּל, כָּאן וְכָאן אֵין הַיָּחִיד מַקְרִיב עָלֶיהָ, אֶלָּא עוֹלָה וּשְׁלָמִים בִּלְבַד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַצִּבּוּר לֹא הָיוּ מַקְרִיבִין בְּאֹהֶל מוֹעֵד שֶׁבַּמִּדְבָּר, אֶלָּא פְּסָחִים וְחוֹבוֹת הַקָּבוּעַ לָהֶם זְמַן מִן הַתּוֹרָה בִּלְבַד.

ו. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל הַיָּחִיד, וְהֶעֱלָהוּ בַּחוּץ, בִּשְׁעַת אִסּוּר הַבָּמָה - אָסוּר. בִּשְׁעַת הֶתֵּר הַבָּמָה - מֻתָּר. שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים טז, ה): "לֹא תוּכַל לִזְבֹּחַ אֶת הַפֶּסַח". יָכוֹל אַף בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה? תַּלְמוּד לוֹמַר (שָׁם): "בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ" - בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִתְכַּנְּסִין בְּמָקוֹם אֶחָד, הֱוֵי אוֹמֵר בִּשְׁעַת הָרֶגֶל.

ז. אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁבֵּין בָּמָה גְּדוֹלָה לְבָמָה קְטַנָּה, קֶרֶן וְכֶבֶשׁ וִיסוֹד בְּבָמָה גְּדוֹלָה, אֵין קֶרֶן וְכֶבֶשׁ וִיסוֹד בְּבָמָה קְטַנָּה, כִּיּוֹר וְכַנּוֹ בְּבָמָה גְּדוֹלָה אֵין כִּיּוֹר וְכַנּוֹ בְּבָמָה קְטַנָּה. חָזֶה וְשׁוֹק לַכֹּהֲנִים בְּבָמָה גְּדוֹלָה, חָזֶה וְשׁוֹק לַבְּעָלִים בְּבָמָה קְטַנָּה. עוֹר עוֹלָה לַכֹּהֲנִים בְּבָמָה גְּדוֹלָה עוֹר עוֹלָה לַבְּעָלִים בְּבָמָה קְטַנָּה, חוּץ לִמְקוֹמוֹ בְּבָמָה גְּדוֹלָה אֵין חוּץ לִמְקוֹמוֹ בְּבָמָה קְטַנָּה.

ח. אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁשָּׁוָה בָּמָה גְּדוֹלָה לְבָמָה קְטַנָּה: שְׁחִיטָה בְּבָמָה גְּדוֹלָה שְׁחִיטָה בְּבָמָה קְטַנָּה, הֶפְשֵׁט וְנִתּוּחַ בְּבָמָה גְּדוֹלָה

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

הֶפְשֵׁט וְנִתּוּחַ בְּבָמָה קְטַנָּה, דַּם מַתִּיר מַכְשִׁיר וּמְפַגֵּל בְּבָמָה גְּדוֹלָה דַּם מַכְשִׁיר בְּבָמָה קְטַנָּה. מוּם פּוֹסֵל בְּבָמָה גְּדוֹלָה מוּם פּוֹסֵל בְּבָמָה קְטַנָּה. חוּץ לִזְמַנּוֹ בְּבָמָה גְּדוֹלָה חוּץ לִזְמַנּוֹ בְּבָמָה קְטַנָּה. אֵי זוֹ הִיא בָּמָה גְּדוֹלָה בִּשְׁעַת הֶתֵּר הַבָּמָה? אֹהֶל מוֹעֵד נָטוּי כְּדַרְכּוֹ אֵין הָאָרוֹן נָתוּן שָׁם, אֵי זוֹ הִיא בָּמָה קְטַנָּה בִּשְׁעַת הֶתֵּר הַבָּמָה? עוֹשֶׂה אָדָם בָּמָה עַל פֶּתַח חֲצֵרוֹ, וְעַל פֶּתַח גִּנָּתוֹ, מַקְרִיב עָלֶיהָ הוּא וּבְנוֹ בִּתּוֹ וְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ.

ט. אֵי זוֹ הִיא מְנוּחָה? זוֹ שִׁילֹה. וְנַחֲלָה? זוֹ יְרוּשָׁלַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יב, ט): "כִּי לֹא בָאתֶם עַד עַתָּה אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנַּחֲלָה". וְאוֹמֵר (יִרְמְיָה יב, ט): "הַעַיִט צָבוּעַ נַחֲלָתִי לִי". וְאוֹמֵר (שָׁם ח): "הֲיָתָה לִי נַחֲלָתִי כְּאַרְיֵה בַיָּעַר"; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: "נַחֲלָה" – זוֹ שִׁילֹה. "מְנוּחָה" – זוֹ יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קלב, יג): "כִּי בָחַר ה' בְּצִיּוֹן וְגוֹ' זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּיתִיהָ".

מַסֶּכֶת מְנָחוֹת פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל הַמְּנָחוֹת שֶׁנִּקְמְצוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – כְּשֵׁרוֹת, וְעָלוּ לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָה, שֶׁאֵין הַמְּנָחוֹת דּוֹמוֹת לִזְבָחִים. מַחֲבַת לְשׁוּם מַרְחֶשֶׁת – מַעֲשֶׂיהָ מוֹדִיעִים עָלֶיהָ לְשׁוּם מַחֲבַת. מַרְחֶשֶׁת לְשׁוּם בְּלוּלָה – מַעֲשֶׂיהָ מוֹדִיעִין עָלֶיהָ, לְשׁוּם מַרְחֶשֶׁת. אֲבָל זְבָחִים אֵין כָּאן, אֶלָּא מַעֲשֶׂה אֶחָד לְכֻלָּן וּשְׁחִיטָה אַחַת לְכֻלָּן.

ב. חִסֵּר בִּשְׁחִיטָה שֶׁאֵין בִּקְמִיצָה, וּבִקְמִיצָה שֶׁאֵין בִּשְׁחִיטָה, שֶׁהַשְּׁחִיטָה קְבוּעָה לָהּ צָפוֹן וְקָבוּעַ לָהּ מָקוֹם בַּצָּוְאר. וְנוֹהֶגֶת בְּכָל הַקְּרֵבִים וְאוֹסֶרֶת חֻלִּין בְּפָנִים וְקָדָשִׁים בַּחוּץ, וְחַיָּבִין עָלֶיהָ בַּחוּץ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּקְמִיצָה. חִסֵּר בַּקְּמִיצָה, שֶׁהַקְּמִיצָה קְבוּעָה לָהּ מָקוֹם בַּצָּוְאר, וְנוֹהֶגֶת בְּכָל הַקְּרֵבִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁחִיטָה. חִסֵּר בִּשְׁחִיטָה וּבִקְמִיצָה שֶׁאֵין בְּכֻלָּן הַקְּרֵבִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁחִיטָה. חִסֵּר בִּשְׁחִיטָה וּבִקְמִיצָה שֶׁאֵין בְּכֻלָּן הַקְּרֵבִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁחִיטָה. חִסֵּר בִּשְׁחִיטָה וּבִקְמִיצָה שֶׁאֵין בְּכֻלָּן הַקְּרֵבִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁחִיטָה. קְמִיצָה בִּכְלִי וּשְׁחִיטָה אֲפִלּוּ בִּקְרוֹמִית שֶׁל קָנֶה.

הַשָּׁלֵם

ג. חִסֵּר בִּשְׁחִיטָה שֶׁאֵין בִּמְלִיקָה, וּבִמְלִיקָה שֶׁאֵין בִּשְׁחִיטָה, שֶׁהַשְּׁחִיטָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת וְאֶת הַטֻּמְאָה, וְנוֹהֶגֶת בְּצִבּוּר כְּיָחִיד, וּטְעוּנָה כְלִי, וּטְעוּנָה צָפוֹן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּמְלִיקָה. חִסֵּר בִּמְלִיקָה, שֶׁהַמְּלִיקָה טְעוּנָה כֹּהֵן כָּשֵׁר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁחִיטָה.

ד. חִסֵּר בְּקֶמִיצָה שֶׁאֵין בִּמְלִיקָה, וּבִמְלִיקָה שֶׁאֵין בְּקֶמִיצָה, שֶׁהַקֶּמִיצָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת וְדוֹחָה אֶת הַטֻּמְאָה. וְנוֹהֶגֶת בְּצִבּוּר כְּיָחִיד, וּטְעוּנָה כְלִי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּמְלִיקָה. חִסֵּר בִּמְלִיקָה, שֶׁהַמְּלִיקָה קְבוּעָה לָהּ מָקוֹם בַּצָּוְאר, וְנוֹהֶגֶת בְּכָל הַקְּרֵבִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּקֶמִיצָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֲפִלּוּ רַגְלוֹ אַחַת עַל גַּבֵּי הָרִצְפָּה וְרַגְלוֹ אַחַת עַל גַּבֵּי לְבֵנָה, רַגְלוֹ אַחַת עַל גַּבֵּי רִצְפָּה וְרַגְלוֹ אַחַת עַל גַּבֵּי כֵלִים, אִם יִנָּטֵל הַכְּלִי וְיוּכַל לַעֲמֹד בִּפְנֵי עַצְמוֹ – כָּשֵׁר. וְאִם לָאו – פָּסוּל.

ה. טָמֵא מֵת, וּטְבוּל יוֹם, וּמְחֻסָּר כִּפּוּרִים, אֵין הַצֵּיץ מְרַצֶּה עַל טֻמְאַת הַגּוּף, עַל מַה הַצֵּיץ מְרַצֶּה? עַל טֻמְאַת הַדָּם וְעַל הַקֶּמִיצָה וְעַל הַנְּסָכִים.

ו. מְחֻסַּר בְּגָדִים כֹּהֵן גָּדוֹל מְשַׁמֵּשׁ בִּשְׁמוֹנָה כֵלִים. וְהֶדְיוֹט בְּאַרְבָּעָה. וְאִם שִׁמֵּשׁ כֹּהֵן גָּדוֹל בְּאַרְבָּעָה וְהֶדְיוֹט בִּשְׁמוֹנָה וְעָבַד – עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. עָבַד עֲבוֹדַת זָהָב בִּבְגְדֵי לָבָן, וַעֲבוֹדַת לָבָן בִּבְגְדֵי זָהָב וְעָבַד – עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. הָיוּ מְרֻשָּׁלִין וּמְסֻלָּקִין, אוֹ שֶׁהָיוּ מְשֻׁחָקִין וְעָבַד – עֲבוֹדָתוֹ כְּשֵׁרָה. לָבַשׁ שְׁתֵּי כָתָּנוֹת, וּשְׁתֵּי מִכְנָסַיִם, וּשְׁנֵי אַבְנָטִים, אוֹ שֶׁהָיוּ מְקֹרָעִין, אוֹ שֶׁחָסַר אֶחָד מֵהֶם, אוֹ שֶׁנָּתַן רְטִיָּה עַל גַּבֵּי בְּשָׂרוֹ תַּחַת בְּגָדָיו, וְעָבַד – עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה.

ז. שֶׁלֹּא רָחַץ יָדָיו וְרַגְלָיו כֵּיצַד? מְקֻדָּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו בִּכְלִי שָׁרֵת בְּפָנִים, קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו בִּכְלִי שָׁרֵת בַּחוּץ, אוֹ מִכְּלִי חוֹל בְּפָנִים, אוֹ שֶׁטָּבַל בְּמֵי מְעָרָה וְעָבַד – עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. כֵּיצַד הוּא מְקֻדָּשׁ? נוֹתֵן יַד יְמִינוֹ עַל גַּבֵּי רֶגֶל יְמִינוֹ, שְׂמֹאלוֹ עַל גַּבֵּי רֶגֶל שְׂמֹאלוֹ, מְשַׁפְשֵׁף וּמַרְחִיץ, מְשַׁפְשֵׁף וּמַרְחִיץ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֲפִלּוּ שְׁתֵּי יָדַיִם

תּוֹסֶפְתָּא

זוֹ עַל גַּבֵּי זוֹ – מְקֻדָּשׁ. אָמְרוּ לוֹ: אִי אֶפְשָׁר לְכָךְ. כֹּהֲנִים שֶׁלֹּא טָבְלוּ וְלֹא קִדְּשׁוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם, וְכֵן כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁטָּבַל וְלֹא קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, בֵּין עֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה, וּבֵין בְּגָדִים לִבְגָדִים, וְעָבַד – עֲבוֹדָתוֹ כְּשֵׁרָה. אֲבָל כֹּהֲנִים שֶׁלֹּא טָבְלוּ וְלֹא קִדְּשׁוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם. וְכֵן כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁטָּבַל וְלֹא קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַבֹּקֶר, וְעָבַד – עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. אֶחָד כֹּהֵן גָּדוֹל וְאֶחָד כֹּהֵן הֶדְיוֹט שֶׁשִּׁמְּשׁוּ שַׁחֲרִית, וְלֹא רָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם – הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּבִים מִיתָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ל, כ): "בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ". הָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב כָּל הַלַּיְלָה לְאוֹרָהּ – טָעוּן קִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם. רַבִּי אוֹמֵר: אֵין הַלַּיְלָה פּוֹסֶלֶת בְּקִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲפִלּוּ הוּא עוֹסֵק בָּעֲבוֹדָה שְׁלֹשָׁה יָמִים – אֵין הַלַּיְלָה פּוֹסֶלֶת בְּקִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם.

ח. יָשַׁב עַל גַּבֵּי הָרִצְפָּה – פָּסוּל, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יח, ה): "לַעֲמֹד". עָמַד עַל גַּבֵּי לְבֵנָה – פָּסוּל, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם, ז): "כְּכָל אֶחָיו הַלְוִיִּם".

ט. קָמַץ בִּשְׂמֹאל – פָּסוּל. בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר: יַחְזִיר וְיַחְזֹר וְיִקְמֹץ בִּימִין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן: כָּךְ הָיָה רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר בְּכָל הַפְּסוּלִין. רַבִּי יוֹסֵי בֶּן יָאסִין וְרַבִּי יְהוּדָה נַחְתּוֹם אוֹמֵר: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁלֹּא קִדֵּשׁ קֹמֶץ בַּכְּלִי, אֲבָל אִם קִדֵּשׁ קֹמֶץ זֶה בַּכְּלִי – הַכֹּל מוֹדִים שֶׁלֹּא יַחְזִיר. רַבִּי אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – יַחְזִיר, שֶׁאֵין הַכְּלִי מְקַדֵּשׁ קֹמֶץ בַּכְּלִי, אֲבָל אִם קִדֵּשׁ קֹמֶץ זֶה בַּכְּלִי – הַכֹּל מוֹדִים שֶׁלֹּא יַחְזִיר. רַבִּי אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – יַחְזִיר, שֶׁאֵין הַכְּלִי מְקַדֵּשׁ קֹמֶץ שֶׁלֹּא נִקְמַץ מִבְּרִירָתוֹ.

י. כֵּיצַד סֵדֶר מְנָחוֹת? הָיָה מְבִיאָן מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ בִּכְלֵי כֶסֶף וּבִכְלֵי זָהָב – נוֹתְנָהּ בְּתוֹךְ כְּלֵי שָׁרֵת וּמְקַדְּשָׁהּ בְּתוֹךְ כְּלֵי שָׁרֵת, וְנוֹתֵן שָׁמְנָהּ וּלְבוֹנָתָהּ עָלֶיהָ. נִכְנַס וּמַגִּישָׁהּ בְּקֶרֶן מִזְרָחִית דְּרוֹמִית, לְדָרוֹמָהּ שֶׁל קֶרֶן – מַנִּיחָהּ

הַשָּׁלֵם

בַּמִּזְבֵּחַ וְדָיוֹ, וּמְסַלֵּק אֶת לְבוֹנָתָהּ מִצַּד אֶחָד, וְקוֹמֵץ מִמָּקוֹם הַשְּׁמֶן, וְנוֹתְנוֹ בְּתוֹךְ כְּלֵי שָׁרֵת, וּמְקַדְּשׁוֹ בְּתוֹךְ כְּלֵי שָׁרֵת, וּמְלַקֵּט אֶת הַלְּבוֹנָה, וְנוֹתְנָהּ עַל גַּבּוֹ, וּמַעֲלֶה אוֹתוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וּמוֹלְחוֹ וְנוֹתֵן עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. הָאִשִּׁים וְהַשִּׁירַיִם נִתָּנִין לַכֹּהֲנִים, רַשָּׁאִין כֹּהֲנִים לִתֵּן בִּשְׂרֵי מְנָחוֹת יַיִן שְׁמֶן וּרְבָשׁ, וַאֲסוּרִין לְחַמֵּץ. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? פּוֹשֵׁט אֶצְבְּעוֹתָיו עַל פִּסַּת יָדוֹ. וּכְפִיתִים מְמַחֵק מִמַּעְלָה לְמַטָּה. רִבָּה שַׁמְנָהּ וְחִסַּר שַׁמְנָהּ, רִבָּה סוֹלְתָהּ וַחֲסַר סוֹלְתָהּ – פְּסוּלָה. רִבָּה לְבוֹנָתָהּ – כְּשֵׁרָה. מִעֵט לְבוֹנָתָהּ, אֲפִלּוּ שְׁנֵי קְרָטִין – כְּשֵׁרָה; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַקֹּמֶץ וְהַלְּבוֹנָה שֶׁחִסֵּר אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא – פְּסוּלָה. קֹמֶץ שֶׁלֹּא מִמְּקוֹם הַשְּׁמֶן, וְשֶׁלֹּא מִמְּקוֹם הַלְּבוֹנָה, אוֹ שֶׁלֹּא נָתַן עָלֶיהָ לְבוֹנָה, אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא – פְּסוּלָה. אֶחָד מִנְחַת יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד מִנְחַת כֹּהֲנִים, אֶלָּא שֶׁמִּנְחַת כֹּהֲנִים כָּלִיל לָאִשִּׁים, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא ו, טז): "וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל".

מַסֶּכֶת מְנָחוֹת פֶּרֶק שֵׁנִי

א. הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה לֶאֱכוֹל שְׁיָרֶיהָ בַּחוּץ, אוֹ כַּזַּיִת מִשְּׁיָרֶיהָ בַּחוּץ, לְהַקְטִיר קֶמְצָהּ בַּחוּץ, אוֹ כַּזַּיִת מִקֶּמְצָהּ בַּחוּץ, לְהַקְטִיר לְבוֹנָתָהּ בַּחוּץ, אוֹ כַּזַּיִת מִלְּבוֹנָתָהּ בַּחוּץ – פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. לֶאֱכוֹל שְׁיָרֶיהָ לְמָחָר, אוֹ כַּזַּיִת מִשְּׁיָרֶיהָ לְמָחָר, לְהַקְטִיר קֶמְצָהּ לְמָחָר, אוֹ כַּזַּיִת מִקֶּמְצָהּ לְמָחָר, לְהַקְטִיר לְבוֹנָתָהּ, אוֹ כַּזַּיִת מִלְּבוֹנָתָהּ לְמָחָר – פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. כָּל הַמְּנָחוֹת שֶׁקְּמָצָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, הוֹלִיךְ וְהִקְטִיר חוּץ לִזְמַנָּן, הוֹלִיךְ וְהִקְטִיר שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת, וּבִלְבַד שֶׁיִּקָּרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ. כֵּיצַד קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ? קָמַץ בִּשְׂתִיקָה, וְנָתַן בַּכְּלִי, וְהוֹלִיךְ חוּץ לִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁקָּמַץ חוּץ לִזְמַנּוֹ וְנָתַן בַּכְּלִי וְהוֹלִיךְ וְהִקְטִיר בִּשְׂתִיקָה, אוֹ שֶׁקָּמַץ וְנָתַן בַּכְּלִי וְהוֹלִיךְ וְהִקְטִיר בִּשְׂתִיקָה – זֶהוּ שֶׁקָּרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ.

תּוֹסֶפְתָּא

ב. כֵּיצַד לֹא קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמְצָוָתוֹ? קָמַץ חוּץ לִזְמַנּוֹ וְנָתַן בַּכְּלִי, וְהוֹלִיךְ וְהִקְטִיר חוּץ לִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁקָּמַץ חוּץ לִזְמַנּוֹ וְנָתַן בַּכְּלִי, וְהוֹלִיךְ וְהִקְטִיר חוּץ לִמְקוֹמוֹ, אוֹ שֶׁקָּמַץ וְנָתַן בַּכְּלִי, וְהוֹלִיךְ וְהִקְטִיר חוּץ לִמְקוֹמוֹ, בֵּין שֶׁהַקְּדִים מַחֲשֶׁבֶת זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם, וּבֵין שֶׁהַקְּדִים מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן - פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף בָּזֶה הִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. הִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה, לֶאֱכוֹל מִשְׁיָרֶיהָ כַּחֲצִי זַיִת בַּחוּץ, וּלְהַקְטִיר מֵקְמְצָהּ כַּחֲצִי זַיִת בַּחוּץ, לֶאֱכוֹל מִשְׁיָרֶיהָ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר, וּלְהַקְטִיר מֵקְמְצָהּ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר, לֶאֱכוֹל מִשְׁיָרֶיהָ כַּחֲצִי זַיִת בַּחוּץ, וּלְהַקְטִיר מֵקְמְצָהּ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר - כָּשֵׁר, שֶׁאֵין קְמִיצָה וְהַקְטָרָה מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. אֲבָל קְמִיצָה וּקְמִיצָה, הַקְטָרָה וְהַקְטָרָה - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. כֵּיצַד קוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה לֶאֱכוֹל מִשְׁיָרֶיהָ כַּזַּיִת בַּחוּץ וְכַזַּיִת לְמָחָר, לְהַקְטִיר מֵקְמְצָהּ כַּזַּיִת בַּחוּץ וְכַזַּיִת לְמָחָר? - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, מִפְּנֵי שֶׁקְּמִיצָה וּקְמִיצָה, הַקְטָרָה וְהַקְטָרָה - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה לֶאֱכוֹל מִשְׁיָרֶיהָ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר, וּבִשְׁעַת הַקְּטָרָה חָשַׁב עוֹד לְהַקְטִיר מֵקְמְצָהּ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת, מִפְּנֵי שֶׁקְּמִיצָה וְהַקְטָרָה מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְפַגֵּל. הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה לְהַקְטִיר מֵקְמְצָהּ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר, שֶׁאֵין פָּחוֹת מִכְּזַיִת מְפַגֵּל וּפוֹסֵל בְּכָל מָקוֹם. הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה לֶאֱכוֹל מֵקְמְצָהּ וּלְהַקְטִיר שִׁיָּרֶיהָ, לֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, וּלְהַקְטִיר דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר - כָּשֵׁר. וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל. לְהַנִּיחַ קְמִצָּהּ וּשְׁיָרֶיהָ לְמָחָר, אוֹ לְהוֹצִיאָן לַחוּץ - כָּשֵׁר וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: רַבִּי אֶלִיעֶזֶר פּוֹסֵל וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מַכְשִׁיר. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: וּמָה אִם הֵנִיחַ אֶת הַקּוֹמֵץ לְמָחָר - אֵינוֹ פּוֹסֵל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: זֶה וָזֶה כָּשֵׁר! אֵין לְךָ שֶׁהוּא פָּסוּל אֶלָּא מַחֲשֶׁבֶת קְמִיצָה וְהַקְטָרָה בִּלְבַד.

מַסֶּכֶת מְנָחוֹת פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. הַשּׁוֹחֵט שְׁנֵי כְבָשִׂים, לֶאֱכוֹל אַחַת מִן הַחַלּוֹת לְמָחָר, לְהַקְטִיר שְׁנֵי בְזִיכִין, לֶאֱכוֹל אֶחָד מִן הַסְּדָרִים לְמָחָר - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: זֶה זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם, וּבֵין שֶׁהַקְּדִים מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן - פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. אַף בָּזֶה הִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. הִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה, לֶאֱכוֹל מִשְׁיָרֶיהָ בַּחוּץ, וּלְהַקְטִיר מֵקְמְצָהּ כַּחֲצִי זַיִת בַּחוּץ, לֶאֱכוֹל מִשְׁיָרֶיהָ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר, וּלְהַקְטִיר מֵקְמְצָהּ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר, לֶאֱכוֹל מִשְׁיָרֶיהָ כַּחֲצִי זַיִת בַּחוּץ, וּלְהַקְטִיר מֵקְמְצָהּ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר - כָּשֵׁר, שֶׁאֵין קְמִיצָה וְהַקְטָרָה מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. אֲבָל קְמִיצָה וּקְמִיצָה, הַקְטָרָה וְהַקְטָרָה - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. כֵּיצַד קוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה לֶאֱכוֹל מִשְׁיָרֶיהָ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר, לְהַקְטִיר מֵקְמְצָהּ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר? - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף בָּזֶה הִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם - חַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. הִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן - פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. כָּל הַמִּנְחוֹת שֶׁקָּמְצָן חוּץ לִזְמַנָּן, אוֹ שֶׁקִּבְּלוּ פְּסוּלִין אֶת הַקֹּמֶץ וְקִטְּרוּהוּ בְּשִׁתִּיקָה, אֲפִלּוּ חוּץ לִזְמַנּוֹ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת.

ה. הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה לֶאֱכֹל שְׁיָרֶיהָ כַּזַּיִת הַיּוֹם וְכַזַּיִת לְמָחָר. לְהַקְטִיר מֵקְמְצָהּ כַּזַּיִת בַּחוּץ וְכַזַּיִת בְּפָנִים - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. לֶאֱכֹל מִשְׁיָרֶיהָ כַּזַּיִת הַיּוֹם וְכַזַּיִת לְמָחָר, לְהַקְטִיר מֵקְמְצָהּ כַּזַּיִת הַיּוֹם וְכַזַּיִת לְמָחָר - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה, לֶאֱכֹל מִשְׁיָרֶיהָ כַּחֲצִי זַיִת בַּחוּץ וְכַחֲצִי זַיִת בְּפָנִים, וּלְהַקְטִיר מֵקְמְצָהּ כַּחֲצִי זַיִת בַּחוּץ וְכַחֲצִי זַיִת בְּפָנִים - כָּשֵׁר! וְכֵן לְמָחָר כָּשֵׁר.

ו. הַקֹּמֶץ אֶת הַמִּנְחָה, לֶאֱכֹל מִשְׁיָרֶיהָ כַּזַּיִת בַּחוּץ, וְכַזַּיִת בְּפָנִים, בֵּין שֶׁהַקְּדִים מַחֲשֶׁבֶת

תּוֹסֶפְתָּא

פְּגוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת, וְהַשֵּׁנִי, פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת.

ב. שְׁנֵי בְּזִיכֵי לְבוֹנָה שֶׁנִּטְמָא אֶחָד מֵהֶן - יִקָּרֵב בְּטָמְאָה, וַחֲבֵרוֹ יִקָּרֵב בְּטָהֳרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין קָרְבָּן צִבּוּר חָלוּק, אֶלָּא שְׁנֵיהֶם יִקָּרְבוּ בְּטָמְאָה.

ג. הַקּוֹמֵץ וְהַלְּבוֹנָה שֶׁנִּטְמָא אֶחָד מֵהֶם - שְׁנֵיהֶם יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵפָה.

ד. הָיָה מַקְרִיב שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְנִטְמְאוּ בְּיָדוֹ, אוֹמְרִין לוֹ: הֱוֵי פּוֹקֵחַ וּשְׁתֹק.

ה. הָיָה מַקְרִיב סְדָרִים, וְנִטְמְאוּ בְּיָדוֹ, אוֹמְרִין לוֹ: הֱוֵי פּוֹקֵחַ וּשְׁתֹק.

ו. הָיָה מַקְרִיב שְׁנֵי בְּזִיכִין, וְנִטְמְאוּ בְּיָדוֹ, אוֹמְרִין לוֹ: הֱוֵי פּוֹקֵחַ וּשְׁתֹק.

ז. הָיָה מַקְרִיב מִנְחַת כֹּהֲנִים וּמִנְחַת מָשִׁיחַ, וְנִטְמְאוּ בְּיָדוֹ, אוֹמְרִין לוֹ: הֱוֵי פּוֹקֵחַ וּשְׁתֹק.

ח. הָיָה מַקְרִיב מִנְחַת פָּרִים וּכְבָשִׂים, וְנִטְמְאָה בְּיָדוֹ, אוֹמֵר, וּמְבִיאִין אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, אֵין שָׁם אֶלָּא הִיא - אוֹמְרִים לוֹ: הֱוֵי פּוֹקֵחַ וּשְׁתֹק.

ט. הָיָה מַקְרִיב מִנְחַת הָעֹמֶר, וְנִטְמְאָה, אוֹמֵר, וּמְבִיאִין אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, אֵין שָׁם אֶלָּא הִיא - אוֹמְרִים לוֹ: הֱוֵי פּוֹקֵחַ וּשְׁתֹק! דִּבְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן. רַבִּי אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, אוֹמְרִים לוֹ: הֱוֵי פּוֹקֵחַ וּשְׁתֹק! שֶׁהָעֹמֶר שֶׁקְּצָרוּהוּ שֶׁלֹּא כְּמִצְוָתוֹ - פָּסוּל.

י. תּוֹדָה מְעַכֶּבֶת וּמְפַגֶּלֶת אֶת הַלֶּחֶם, וְהַלֶּחֶם מְעַכֵּב וְאֵין מְפַגֵּל אֶת הַתּוֹדָה. כְּבָשִׂים מְעַכְּבִין וּמְפַגְּלִין אֶת הַלֶּחֶם, וְהַלֶּחֶם מְעַכֵּב וְאֵין מְפַגֵּל אֶת הַכְּבָשִׂים. הַזֶּבַח מְפַגֵּל אֶת הַנְּסָכִים מִשֶּׁקָּדְשׁוּ בַּכֶּלִי; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְאֵין נְסָכִים מְפַגְּלִין אֶת הַזֶּבַח.

יא. קֶמֶץ בִּשְׁתִיקָה, וּכְשֶׁהוּא בָּא לְהַקְטִירָה - הִקְטִיר אֶת הַקֹּמֶץ בִּשְׁתִיקָה, וְאֶת הַלְּבוֹנָה חוּץ לִזְמַנָּהּ - פְּגוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת; דִּבְרֵי

הַשָּׁלֵם

רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין בּוֹ כָּרֵת עַד שֶׁיְּפַגֵּל בְּכָל הַמַּתִּיר; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁיִּקְרֵב מַתִּיר כְּמִצְוָתוֹ! אֲבָל לָן, אוֹ שֶׁנִּפְסַל, אוֹ שֶׁיָּצָא חוּץ לַקְּלָעִים, אוֹ שֶׁהִקְטִירוּ פְּסוּלִים אֶת אֶחָד מֵהֶן, אֲפִלּוּ חוּץ לִזְמַנּוֹ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. הִקְטִיר אֶחָד מֵהֶן הַיּוֹם, עַל מְנָת לְהַקְטִיר מֵחֲבֵרוֹ לְמָחָר - הַכֹּל מוֹדִין שֶׁפְּגוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. שְׁנֵי בְּזִיכֵי לְבוֹנָה שֶׁהִקְטִיר הָרִאשׁוֹן בִּשְׁתִיקָה, וְהַשֵּׁנִי חוּץ לִזְמַנּוֹ - פְּגוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין כָּרֵת, עַד שֶׁיְּפַגֵּל בְּכָל הַמַּתִּיר; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁקָּרֵב הַשֵּׁנִי כְּמִצְוָתוֹ, אֲבָל לָן, אוֹ שֶׁנִּפְסַל, אוֹ שֶׁיָּצָא חוּץ לַקְּלָעִים, אוֹ שֶׁהִקְטִירוּ פְּסוּלִים אֶת אֶחָד מֵהֶן, אֲפִלּוּ חוּץ לִזְמַנּוֹ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. הִקְטִיר אֶת אֶחָד מֵהֶם, עַל מְנָת לְהַקְטִיר מֵחֲבֵרוֹ לְמָחָר - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁפְּגוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. שְׁנֵי כִּבְשֵׂי עֲצֶרֶת שֶׁשָּׁחַט הָרִאשׁוֹן בִּשְׁתִיקָה, וְהַשֵּׁנִי חוּץ לִזְמַנּוֹ - פְּגוּל, וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין בּוֹ כָּרֵת, עַד שֶׁיְּפַגֵּל בְּכָל הַמַּתִּיר; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁקָּרֵב הַשֵּׁנִי כְּמִצְוָתוֹ! אֲבָל לָן, אוֹ שֶׁנִּפְסַל, אוֹ שֶׁיָּצָא חוּץ לַקְּלָעִים, אוֹ שֶׁשָּׁחֲטוּ פְּסוּלִים וְזָרְקוּ אֶת דָּמוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם, אֲפִלּוּ חוּץ לִזְמַנּוֹ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. שָׁחַט אֶת אֶחָד מֵהֶם הַיּוֹם, עַל מְנָת לֶאֱכוֹל מֵחֲבֵרוֹ לְמָחָר - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁכְּשֵׁר, שֶׁאֵין הַכֶּבֶשׁ מְפַגֵּל וּפוֹסֵל אֶת חֲבֵרוֹ בְּכָל מָקוֹם.

יחזקאל פרק כב

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** וְאַתָּה בֶן־אָדָם
הֲתִשְׁפֹּט הֲתִשְׁפֹּט אֶת־עִיר הַדָּמִים וְהוֹדַעְתָּהּ אֶת
כָּל־תּוֹעֲבוֹתֶיהָ: **ג** וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
עִיר שֹׁפֶכֶת דָּם בְּתוֹכָהּ לָבוֹא עִתָּהּ וְעָשְׂתָה
גִלּוּלִים עָלֶיהָ לְטָמְאָה: **ד** בְּדָמֵךְ אֲשֶׁר־שָׁפַכְתְּ
אָשַׁמְתְּ וּבְגִלּוּלַיִךְ אֲשֶׁר־עָשִׂית טָמֵאת וַתַּקְרֵיבִי
יָמַיִךְ וַתָּבוֹא עַד־שְׁנוֹתָיִךְ עַל־כֵּן נְתַתִּיךְ חֶרְפָּה
לַגּוֹיִם וְקַלָּסָה לְכָל־הָאֲרָצוֹת: **ה** הַקְּרֹבוֹת
וְהָרְחֹקוֹת מִמֵּךְ יִתְקַלְּסוּ־בָךְ טְמֵאַת הַשֵּׁם רַבַּת
הַמְּהוּמָה: **ו** הִנֵּה נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לִזְרֹעוֹ הָיוּ
בָךְ לְמַעַן שְׁפָךְ־דָּם: **ז** אָב וָאֵם הֵקַלּוּ בָךְ לַגֵּר עָשׂוּ
בָעֹשֶׁק בְּתוֹכֵךְ יָתוֹם וְאַלְמָנָה הוֹנוּ בָךְ: **ח** קָדָשַׁי
בָּזִית וְאֶת־שַׁבְּתֹתַי חִלָּלְתְּ: **ט** אַנְשֵׁי רָכִיל הָיוּ בָךְ
לְמַעַן שְׁפָךְ־דָּם וְאֶל־ה�ֶהָרִים אָכְלוּ בָךְ זִמָּה עָשׂוּ
בְתוֹכֵךְ: **י** עֶרְוַת־אָב גִּלָּה־בָךְ טְמֵאַת הַנִּדָּה עִנּוּ־
בָךְ: **יא** וְאִישׁ | אֶת־אֵשֶׁת רֵעֵהוּ עָשָׂה תּוֹעֵבָה
וְאִישׁ אֶת־כַּלָּתוֹ טִמֵּא בְזִמָּה וְאִישׁ אֶת־אֲחֹתוֹ
בַּת־אָבִיו עִנָּה־בָךְ: **יב** שֹׁחַד לָקְחוּ־בָךְ לְמַעַן
שְׁפָךְ־דָּם נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית לָקַחַתְּ וַתְּבַצְּעִי רֵעַיִךְ
בָּעֹשֶׁק וְאֹתִי שָׁכַחַתְּ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: **יג** וְהִנֵּה
הִכֵּיתִי כַפִּי אֶל־בִּצְעֵךְ אֲשֶׁר עָשִׂית וְעַל־דָּמֵךְ
אֲשֶׁר הָיוּ בְתוֹכֵךְ: **יד** הֲיַעֲמֹד לִבֵּךְ אִם־תֶּחֱזַקְנָה
יָדַיִךְ לַיָּמִים אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה אוֹתָךְ אֲנִי יְהוָה
דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי: **טו** וַהֲפִיצוֹתִי אוֹתָךְ בַּגּוֹיִם
וְזֵרִיתִיךְ בָּאֲרָצוֹת וַהֲתַמּוֹתִי טֻמְאָתֵךְ
מִמֵּךְ: **טז** וְנַחַלְתְּ בָּךְ לְעֵינֵי גּוֹיִם וְיָדַעַתְּ כִּי־אֲנִי
יְהוָה: {פ}
יז וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **יח** בֶּן־אָדָם הָיוּ־לִי
בֵּית־יִשְׂרָאֵל לְסוּג לְסִיג כֻּלָּם נְחֹשֶׁת וּבְדִיל וּבַרְזֶל
וְעוֹפֶרֶת בְּתוֹךְ כּוּר סִגִּים כֶּסֶף הָיוּ: {ס} **יט** לָכֵן
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן הֱיוֹת כֻּלְּכֶם לְסִגִּים לָכֵן
הִנְנִי קֹבֵץ אֶתְכֶם אֶל־תּוֹךְ יְרוּשָׁלִָם: **כ** קְבֻצַת
כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל וְעוֹפֶרֶת וּבְדִיל אֶל־תּוֹךְ כּוּר
לָפַחַת־עָלָיו אֵשׁ לְהַנְתִּיךְ כֵּן אֶקְבֹּץ בְּאַפִּי
וּבַחֲמָתִי וְהִנַּחְתִּי וְהִתַּכְתִּי אֶתְכֶם: **כא** וְכִנַּסְתִּי
אֶתְכֶם וְנָפַחְתִּי עֲלֵיכֶם בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי וְנִתַּכְתֶּם
בְּתוֹכָהּ: **כב** כְּהִתּוּךְ כֶּסֶף בְּתוֹךְ כּוּר כֵּן תֵּתֻכוּ
בְּתוֹכָהּ וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה שָׁפַכְתִּי חֲמָתִי
עֲלֵיכֶם: {פ}
כג וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **כד** בֶּן־אָדָם
אֱמָר־לָהּ אַתְּ אֶרֶץ לֹא מְטֹהָרָה הִיא לֹא גֶשְׁמָה
בְּיוֹם זָעַם: **כה** קֶשֶׁר נְבִיאֶיהָ בְּתוֹכָהּ כַּאֲרִי שׁוֹאֵג
טֹרֵף טֶרֶף נֶפֶשׁ אָכָלוּ חֹסֶן וִיקָר יִקָּחוּ אַלְמְנוֹתֶיהָ
הִרְבּוּ בְתוֹכָהּ: **כו** כֹּהֲנֶיהָ חָמְסוּ תוֹרָתִי וַיְחַלְּלוּ
קָדָשַׁי בֵּין־קֹדֶשׁ לְחֹל לֹא הִבְדִּילוּ וּבֵין־הַטָּמֵא
לְטָהוֹר לֹא הוֹדִיעוּ וּמִשַּׁבְּתוֹתַי הֶעְלִימוּ עֵינֵיהֶם
וָאֵחַל בְּתוֹכָם: **כז** שָׂרֶיהָ בְקִרְבָּהּ כִּזְאֵבִים טֹרְפֵי
טֶרֶף לִשְׁפָּךְ־דָּם לְאַבֵּד נְפָשׁוֹת לְמַעַן בְּצַע
בָּצַע: **כח** וּנְבִיאֶיהָ טָחֲוּ לָהֶם תָּפֵל חֹזִים שָׁוְא
וְקֹסְמִים לָהֶם כָּזָב אֹמְרִים כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
וַיהוָה לֹא דִבֶּר: **כט** עַם הָאָרֶץ עָשְׁקוּ עֹשֶׁק וְגָזְלוּ
גָּזֶל וְעָנִי וְאֶבְיוֹן הוֹנוּ וְאֶת־הַגֵּר עָשְׁקוּ בְּלֹא
מִשְׁפָּט: **ל** וָאֲבַקֵּשׁ מֵהֶם אִישׁ גֹּדֵר־גָּדֵר וְעֹמֵד
בַּפֶּרֶץ לְפָנַי בְּעַד הָאָרֶץ לְבִלְתִּי שַׁחֲתָהּ וְלֹא
מָצָאתִי: **לא** וָאֶשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם זַעְמִי בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי
כִּלִּיתִים דַּרְכָּם בְּרֹאשָׁם נָתַתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה:
{פ}

יחזקאל פרק כג

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** בֶּן־אָדָם שְׁתַּיִם
נָשִׁים בְּנוֹת אֵם־אַחַת הָיוּ: **ג** וַתִּזְנֶינָה בְּמִצְרַיִם
בִּנְעוּרֵיהֶן זָנוּ שָׁמָּה מְעֻכוּ שְׁדֵיהֶן וְשָׁם עִשּׂוּ דַּדֵּי
בְתוּלֵיהֶן: **ד** וּשְׁמוֹתָן אָהֳלָה הַגְּדוֹלָה וְאָהֳלִיבָה
אֲחוֹתָהּ וַתִּהְיֶינָה לִי וַתֵּלַדְנָה בָּנִים וּבָנוֹת וּשְׁמוֹתָן
שֹׁמְרוֹן אָהֳלָה וִירוּשָׁלַם אָהֳלִיבָה: **ה** וַתִּזֶן אָהֳלָה
תַּחְתָּי וַתֶּעְגַּב עַל־מְאַהֲבֶיהָ אֶל־אַשּׁוּר
קְרוֹבִים: **ו** לְבֻשֵׁי תְכֵלֶת פַּחוֹת וּסְגָנִים בַּחוּרֵי
חֶמֶד כֻּלָּם פָּרָשִׁים רֹכְבֵי סוּסִים: **ז** וַתִּתֵּן תַּזְנוּתֶיהָ
עֲלֵיהֶם מִבְחַר בְּנֵי־אַשּׁוּר כֻּלָּם וּבְכָל אֲשֶׁר־עָגְבָה
בְּכָל־גִּלּוּלֵיהֶם נִטְמָאָה: **ח** וְאֶת־תַּזְנוּתֶיהָ
מִמִּצְרַיִם לֹא עָזָבָה כִּי אוֹתָהּ שָׁכְבוּ בִנְעוּרֶיהָ
וְהֵמָּה עִשּׂוּ דַּדֵּי בְתוּלֶיהָ וַיִּשְׁפְּכוּ תַזְנוּתָם
עָלֶיהָ: **ט** לָכֵן נְתַתִּיהָ בְּיַד־מְאַהֲבֶיהָ בְּיַד בְּנֵי
אַשּׁוּר אֲשֶׁר עָגְבָה עֲלֵיהֶם: **י** הֵמָּה גִּלּוּ עֶרְוָתָהּ
בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ לָקָחוּ וְאוֹתָהּ בַּחֶרֶב הָרָגוּ וַתְּהִי־
שֵׁם לַנָּשִׁים וּשְׁפוּטִים עָשׂוּ בָהּ: {ס} **יא** וַתֵּרֶא
אֲחוֹתָהּ אָהֳלִיבָה וַתַּשְׁחֵת עַגְבָתָהּ מִמֶּנָּה וְאֶת־
תַּזְנוּתֶיהָ מִזְּנוּנֵי אֲחוֹתָהּ: **יב** אֶל־בְּנֵי אַשּׁוּר עָגְבָה
פַּחוֹת וּסְגָנִים קְרֹבִים לְבֻשֵׁי מִכְלוֹל פָּרָשִׁים רֹכְבֵי
סוּסִים בַּחוּרֵי חֶמֶד כֻּלָּם: **יג** וָאֵרֶא כִּי נִטְמָאָה
דֶּרֶךְ אֶחָד לִשְׁתֵּיהֶן: **יד** וַתּוֹסֶף אֶל־תַּזְנוּתֶיהָ
וַתֵּרֶא אֲנָשִׁי מְחֻקָּה עַל־הַקִּיר צַלְמֵי
כשדיים כְּשֻׂדִּים חֲקֻקִים בַּשָּׁשַׁר: **טו** חֲגוֹרֵי אֵזוֹר
בְּמָתְנֵיהֶם סְרוּחֵי טְבוּלִים בְּרֹאשֵׁיהֶם מַרְאֵה
שָׁלִשִׁים כֻּלָּם דְּמוּת בְּנֵי־בָבֶל כַּשְׂדִּים אֶרֶץ
מוֹלַדְתָּם: **טז** ותעגב וַתַּעְגְּבָה עֲלֵיהֶם לְמַרְאֵה
עֵינֶיהָ וַתִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֲלֵיהֶם
כַּשְׂדִּימָה: **יז** וַיָּבֹאוּ אֵלֶיהָ בְּנֵי־בָבֶל לְמִשְׁכַּב דֹּדִים
וַיְטַמְּאוּ אוֹתָהּ בְּתַזְנוּתָם וַתִּטְמָא־בָּם וַתֵּקַע
נַפְשָׁהּ מֵהֶם: **יח** וַתִּגַל תַּזְנוּתֶיהָ וַתִּגַל אֶת־עֶרְוָתָהּ
וַתֵּקַע נַפְשִׁי מֵעָלֶיהָ כַּאֲשֶׁר קָעָה נַפְשִׁי מֵעַל
אֲחוֹתָהּ: **יט** וַתַּרְבֶּה אֶת־תַּזְנוּתֶיהָ לִזְכֹּר אֶת־יְמֵי
נְעוּרֶיהָ אֲשֶׁר זָנְתָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: **כ** וַתַּעְגְּבָה עַל
פִּלַגְשֵׁיהֶם אֲשֶׁר בְּשַׂר־חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם וְזִרְמַת
סוּסִים זִרְמָתָם: **כא** וַתִּפְקְדִי אֶת זִמַּת נְעוּרַיִךְ
בַּעֲשׂוֹת מִמִּצְרַיִם דַּדַּיִךְ לְמַעַן שְׁדֵי נְעוּרַיִךְ:
{ס} **כב** לָכֵן אָהֳלִיבָה כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי
מֵעִיר אֶת־מְאַהֲבַיִךְ עָלַיִךְ אֵת אֲשֶׁר־נָקְעָה נַפְשֵׁךְ
מֵהֶם וַהֲבֵאתִים עָלַיִךְ מִסָּבִיב: **כג** בְּנֵי בָבֶל וְכָל־
כַּשְׂדִּים פְּקֹוד וְשׁוֹעַ וְקוֹעַ כָּל־בְּנֵי אַשּׁוּר אוֹתָם
בַּחוּרֵי חֶמֶד פַּחוֹת וּסְגָנִים כֻּלָּם שָׁלִשִׁים וּקְרוּאִים
רֹכְבֵי סוּסִים כֻּלָּם: **כד** וּבָאוּ עָלַיִךְ ׀ הָצָן רֶכֶב וְגַלְגַּל
וּבְקָהָל עַמִּים צִנָּה וּמָגֵן וְקוֹבַע יָשִׂימוּ עָלַיִךְ סָבִיב
וְנָתַתִּי לִפְנֵיהֶם מִשְׁפָּט וּשְׁפָטוּךְ
בְּמִשְׁפְּטֵיהֶם: **כה** וְנָתַתִּי קִנְאָתִי בָּךְ וְעָשׂוּ אוֹתָךְ
בְּחֵמָה אַפָּךְ וְאָזְנַיִךְ יָסִירוּ וְאַחֲרִיתֵךְ בַּחֶרֶב תִּפּוֹל
הֵמָּה בָּנַיִךְ וּבְנוֹתַיִךְ יִקָּחוּ וְאַחֲרִיתֵךְ תֵּאָכֵל
בָּאֵשׁ: **כו** וְהִפְשִׁיטוּךְ אֶת־בְּגָדַיִךְ וְלָקְחוּ כְּלֵי
תִפְאַרְתֵּךְ: **כז** וְהִשְׁבַּתִּי זִמָּתֵךְ מִמֵּךְ וְאֶת־זְנוּתֵךְ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא־תִשְׂאִי עֵינַיִךְ אֲלֵיהֶם וּמִצְרַיִם
לֹא תִזְכְּרִי־עוֹד: {פ}
כח כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי נֹתְנֵךְ בְּיַד אֲשֶׁר
שָׂנֵאת בְּיַד אֲשֶׁר־נָקְעָה נַפְשֵׁךְ מֵהֶם: **כט** וְעָשׂוּ
אוֹתָךְ בִּשְׂנְאָה וְלָקְחוּ כָּל־יְגִיעֵךְ וַעֲזָבוּךְ עֵירֹם
וְעֶרְיָה וְנִגְלָה עֶרְוַת זְנוּנַיִךְ וְזִמָּתֵךְ
וְתַזְנוּתָיִךְ: **ל** עָשָׂה אֵלֶּה לָךְ בִּזְנוֹתֵךְ אַחֲרֵי גוֹיִם
עַל אֲשֶׁר־נִטְמֵאת בְּגִלּוּלֵיהֶם: **לא** בְּדֶרֶךְ אֲחוֹתֵךְ

הָלָכְתְּ וְנָתַתִּי כוֹסָהּ בְּיָדֵךְ׃ {ס} **לב** כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה כּוֹס אֲחוֹתֵךְ תִּשְׁתִּי הָעֲמֻקָּה וְהָרְחָבָה תִּהְיֶה
לִצְחֹק וּלְלַעַג מְרֻבָּה לְהָכִיל׃ **לג** שִׁכָּרוֹן וְיָגוֹן
תִּמָּלְאִי כּוֹס שַׁמָּה וּשְׁמָמָה כּוֹס אֲחוֹתֵךְ
שֹׁמְרוֹן׃ **לד** וְשָׁתִית אוֹתָהּ וּמְצִית וְאֶת־חַרְשֶׁיהָ
תְּגָרֵמִי וְשָׁדַיִךְ תְּנַתֵּקִי כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה׃ {ס} **לה** לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן
שָׁכַחַתְּ אוֹתִי וַתַּשְׁלִיכִי אוֹתִי אַחֲרֵי גַוֵּךְ וְגַם־אַתְּ
שְׂאִי זִמָּתֵךְ וְאֶת־תַּזְנוּתָיִךְ׃ {ס} **לו** וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֵלַי בֶּן־אָדָם הֲתִשְׁפּוֹט אֶת־אָהֳלָה וְאֶת־אָהֳלִיבָה
וְהַגֵּד לָהֶן אֶת תּוֹעֲבוֹתֵיהֶן׃ **לז** כִּי נָאֲפוּ וְדָם
בְּיֵדֵיהֶן וְאֶת־גִּלּוּלֵיהֶן נָאָפוּ וְגַם אֶת־בְּנֵיהֶן אֲשֶׁר
יָלְדוּ־לִי הֶעֱבִירוּ לָהֶם לְאָכְלָה׃ **לח** עוֹד זֹאת עָשׂוּ
לִי טִמְּאוּ אֶת־מִקְדָּשִׁי בַּיּוֹם הַהוּא וְאֶת־שַׁבְּתוֹתַי
חִלֵּלוּ׃ **לט** וּבְשַׁחֲטָם אֶת־בְּנֵיהֶם לְגִלּוּלֵיהֶם וַיָּבֹאוּ
אֶל־מִקְדָּשִׁי בַּיּוֹם הַהוּא לְחַלְּלוֹ וְהִנֵּה־כֹה עָשׂוּ
בְּתוֹךְ בֵּיתִי׃ **מ** וְאַף כִּי תִשְׁלַחְנָה לַאֲנָשִׁים בָּאִים
מִמֶּרְחָק אֲשֶׁר מַלְאָךְ שָׁלוּחַ אֲלֵיהֶם וְהִנֵּה־בָאוּ
לַאֲשֶׁר רָחַצְתְּ כָּחַלְתְּ עֵינַיִךְ וְעָדִית
עֲדִי׃ **מא** וְיָשַׁבְתְּ עַל־מִטָּה כְבוּדָּה וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ
לְפָנֶיהָ וּקְטָרְתִּי וְשַׁמְנִי שַׂמְתְּ עָלֶיהָ׃ **מב** וְקוֹל
הָמוֹן שָׁלֵו בָהּ וְאֶל־אֲנָשִׁים מֵרַב אָדָם מוּבָאִים
סובאים סָבָאִים מִמִּדְבָּר וַיִּתְּנוּ צְמִידִים אֶל־
יְדֵיהֶן וַעֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת עַל־רָאשֵׁיהֶן׃ **מג** וָאֹמַר
לַבָּלָה נָאוּפִים עַת עַתָּה יזנה יִזְנוּ תַזְנוּתֶיהָ
וְהִיא׃ **מד** וַיָּבוֹא אֵלֶיהָ כְּבוֹא אֶל־אִשָּׁה זוֹנָה כֵּן
בָּאוּ אֶל־אָהֳלָה וְאֶל־אָהֳלִיבָה אִשֹּׁת
הַזִּמָּה׃ **מה** וַאֲנָשִׁים צַדִּיקִם הֵמָּה יִשְׁפְּטוּ אוֹתָהֶם
מִשְׁפַּט נֹאֲפוֹת וּמִשְׁפַּט שֹׁפְכוֹת דָּם כִּי נֹאֲפֹת הֵנָּה
וְדָם בְּיֵדֵיהֶן׃ {ס} **מו** כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה

הַעֲלֵה עֲלֵיהֶם קָהָל וְנָתֹן אֹתָהֶן לְזַעֲוָה
וְלָבַז׃ **מז** וְרָגְמוּ עֲלֵיהֶן אֶבֶן קָהָל וּבָרְאָ אוֹתָהֶן
בְּחַרְבוֹתָם בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם יַהֲרֹגוּ וּבָתֵּיהֶן בָּאֵשׁ
יִשְׂרֹפוּ׃ **מח** וְהִשְׁבַּתִּי זִמָּה מִן־הָאָרֶץ וְנִוַּסְרוּ כָּל־
הַנָּשִׁים וְלֹא תַעֲשֶׂינָה כְּזִמַּתְכֶנָּה׃ **מט** וְנָתְנוּ
זִמַּתְכֶנָה עֲלֵיכֶן וַחֲטָאֵי גִלּוּלֵיכֶן תִּשֶּׂאינָה וְיָדַעְתֶּם
כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה׃ {פ}

יחזקאל פרק כד

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית בַּחֹדֶשׁ
הָעֲשִׂירִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ לֵאמֹר׃ **ב** בֶּן־אָדָם
כתוב־ כְּתָב־ לְךָ אֶת־שֵׁם הַיּוֹם אֶת־עֶצֶם הַיּוֹם
הַזֶּה סָמַךְ מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶל־יְרוּשָׁלַם בְּעֶצֶם הַיּוֹם
הַזֶּה׃ **ג** וּמְשֹׁל אֶל־בֵּית־הַמֹּרִי מָשָׁל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה שְׂפֹת הַסִּיר שְׂפֹת
וְגַם־יִצֹק בּוֹ מָיִם׃ **ד** אֶסֶף נְתָחֶיהָ אֵלֶיהָ כָּל־נֶתַח
טוֹב יָרֵךְ וְכָתֵף מִבְחַר עֲצָמִים מַלֵּא׃ **ה** מִבְחַר
הַצֹּאן לָקוֹחַ וְגַם דּוּר הָעֲצָמִים תַּחְתֶּיהָ רַתַּח
רְתָחֶיהָ גַּם־בָּשְׁלוּ עֲצָמֶיהָ בְּתוֹכָהּ׃ {ס} **ו** לָכֵן כֹּה־
אָמַר | אֲדֹנָי יְהוִה אוֹי עִיר הַדָּמִים סִיר אֲשֶׁר
חֶלְאָתָה בָּהּ וְחֶלְאָתָהּ לֹא יָצְאָה מִמֶּנָּה לִנְתָחֶיהָ
לִנְתָחֶיהָ הוֹצִיאָהּ לֹא־נָפַל עָלֶיהָ גּוֹרָל׃ **ז** כִּי דָמָהּ
בְּתוֹכָהּ הָיָה עַל־צְחִיחַ סֶלַע שָׂמָתְהוּ לֹא
שְׁפָכַתְהוּ עַל־הָאָרֶץ לְכַסּוֹת עָלָיו
עָפָר׃ **ח** לְהַעֲלוֹת חֵמָה לִנְקֹם נָקָם נָתַתִּי אֶת־
דָּמָהּ עַל־צְחִיחַ סֶלַע לְבִלְתִּי הִכָּסוֹת׃ {פ}
ט לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אוֹי עִיר הַדָּמִים גַּם־
אֲנִי אַגְדִּיל הַמְּדוּרָה׃ **י** הַרְבֵּה הָעֲצִים הַדְלֵק
הָאֵשׁ הָתֵם הַבָּשָׂר וְהֶרְקַח הַמֻּרְקָחָה וְהָעֲצָמוֹת
יֵחָרוּ׃ **יא** וְהַעֲמִידָהּ עַל־גֶּחָלֶיהָ רֵקָה לְמַעַן תֵּחַם

וְחָרָה נְחֹשְׁתָּהּ וְנִתְכָּה בְתוֹכָהּ טֻמְאָתָהּ תִּתֻּם חֶלְאָתָהּ׃ **יב** תְּאֻנִּים הֶלְאָת וְלֹא־תֵצֵא מִמֶּנָּה רַבַּת חֶלְאָתָהּ בְּאֵשׁ חֶלְאָתָהּ׃ **יג** בְּטֻמְאָתֵךְ זִמָּה יַעַן טִהַרְתִּיךְ וְלֹא טָהַרְתְּ מִטֻּמְאָתֵךְ לֹא תִטְהָרִי־ עוֹד עַד־הֲנִיחִי אֶת־חֲמָתִי בָּךְ׃ **יד** אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי בָּאָה וְעָשִׂיתִי לֹא־אֶפְרַע וְלֹא־אָחוּס וְלֹא אֶנָּחֵם כִּדְרָכַיִךְ וְכַעֲלִילוֹתַיִךְ שְׁפָטוּךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ {פ}

טו וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ **טז** בֶּן־אָדָם הִנְנִי לֹקֵחַ מִמְּךָ אֶת־מַחְמַד עֵינֶיךָ בְּמַגֵּפָה וְלֹא תִסְפֹּד וְלֹא תִבְכֶּה וְלוֹא תָבוֹא דִּמְעָתֶךָ׃ **יז** הֵאָנֵק ׀ דֹּם מֵתִים אֵבֶל לֹא־תַעֲשֶׂה פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ וּנְעָלֶיךָ תָּשִׂים בְּרַגְלֶיךָ וְלֹא תַעְטֶה עַל־שָׂפָם וְלֶחֶם אֲנָשִׁים לֹא תֹאכֵל׃ **יח** וָאֲדַבֵּר אֶל־הָעָם בַּבֹּקֶר וַתָּמָת אִשְׁתִּי בָּעֶרֶב וָאֶעֱשׂ בַּבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי׃ **יט** וַיֹּאמְרוּ אֵלַי הָעָם הֲלֹא־תַגִּיד לָנוּ מָה־ אֵלֶּה לָּנוּ כִּי אַתָּה עֹשֶׂה׃ **כ** וָאֹמַר אֲלֵיהֶם דְּבַר־ יְהוָה הָיָה אֵלַי לֵאמֹר׃ **כא** אֱמֹר ׀ לְבֵית יִשְׂרָאֵל כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מְחַלֵּל אֶת־מִקְדָּשִׁי גְּאוֹן עֻזְּכֶם מַחְמַד עֵינֵיכֶם וּמַחְמַל נַפְשְׁכֶם וּבְנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עֲזַבְתֶּם בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ׃ **כב** וַעֲשִׂיתֶם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי עַל־שָׂפָם לֹא תַעְטוּ וְלֶחֶם אֲנָשִׁים לֹא תֹאכֵלוּ׃ **כג** וּפְאֵרֵכֶם עַל־ רַאשֵׁיכֶם וְנַעֲלֵיכֶם בְּרַגְלֵיכֶם לֹא תִסְפְּדוּ וְלֹא תִבְכּוּ וּנְמַקְתֶּם בַּעֲוֹנֹתֵיכֶם וְנֶהֱמֹתֶם אִישׁ אֶל־ אָחִיו׃ **כד** וְהָיָה יְחֶזְקֵאל לָכֶם לְמוֹפֵת כְּכֹל אֲשֶׁר־ עָשָׂה תַּעֲשׂוּ בְּבוֹאָהּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה׃ {ס} **כה** וְאַתָּה בֶן־אָדָם הֲלוֹא בְיוֹם קַחְתִּי מֵהֶם אֶת־מָעוּזָּם מְשׂוֹשׂ תִּפְאַרְתָּם אֶת־מַחְמַד עֵינֵיהֶם וְאֶת־מַשָּׂא נַפְשָׁם בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם׃ **כו** בַּיּוֹם הַהוּא יָבוֹא הַפָּלִיט אֵלֶיךָ לְהַשְׁמִעוּת אָזְנָיִם׃ **כז** בַּיּוֹם הַהוּא יִפָּתַח פִּיךָ אֶת־הַפָּלִיט וּתְדַבֵּר וְלֹא תֵאָלֵם עוֹד וְהָיִיתָ לָהֶם לְמוֹפֵת וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ {פ}

יחזקאל פרק כה

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ **ב** בֶּן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן וְהִנָּבֵא עֲלֵיהֶם׃ **ג** וְאָמַרְתָּ לִבְנֵי עַמּוֹן שִׁמְעוּ דְּבַר־אֲדֹנָי יְהוִה כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אָמְרֵךְ הֶאָח אֶל־מִקְדָּשִׁי כִּי־נֹחָל וְאֶל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל כִּי נָשַׁמָּה וְאֶל־בֵּית יְהוּדָה כִּי הָלְכוּ בַּגּוֹלָה׃ **ד** לָכֵן הִנְנִי נֹתְנָךְ לִבְנֵי־קֶדֶם לְמוֹרָשָׁה וְיִשְׁבְּוּ טִירוֹתֵיהֶם בָּךְ וְנָתְנוּ בָךְ מִשְׁכְּנֵיהֶם הֵמָּה יֹאכְלוּ פִרְיֵךְ וְהֵמָּה יִשְׁתּוּ חֲלָבֵךְ׃ **ה** וְנָתַתִּי אֶת־ רַבָּה לְנָוֶה גְּמַלִּים וְאֶת־בְּנֵי עַמּוֹן לְמִרְבַּץ־צֹאן וְיָדַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ {פ}

ו כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן מַחְאֲךָ יָד וְרַקְעֲךָ בְּרֶגֶל וַתִּשְׂמַח בְּכָל־שָׁאטְךָ בְּנֶפֶשׁ אֶל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃ **ז** לָכֵן הִנְנִי נָטִיתִי אֶת־יָדִי עָלֶיךָ וּנְתַתִּיךְ לבג לְבַז לַגּוֹיִם וְהִכְרַתִּיךָ מִן־הָעַמִּים וְהַאֲבַדְתִּיךָ מִן־הָאֲרָצוֹת אַשְׁמִידְךָ וְיָדַעְתְּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ {פ}

ח כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֲמֹר מוֹאָב וְשֵׂעִיר הִנֵּה כְּכָל־הַגּוֹיִם בֵּית יְהוּדָה׃ **ט** לָכֵן הִנְנִי פֹּתֵחַ אֶת־כֶּתֶף מוֹאָב מֵהֶעָרִים מֵעָרָיו מִקְצֵהוּ צְבִי אֶרֶץ בֵּית הַיְשִׁימֹת בַּעַל מְעוֹן וקריתמה וְקִרְיָתָיְמָה׃ **י** לִבְנֵי־קֶדֶם עַל־בְּנֵי עַמּוֹן וּנְתַתִּיהָ לְמוֹרָשָׁה לְמַעַן לֹא־תִזָּכֵר בְּנֵי־עַמּוֹן בַּגּוֹיִם׃ **יא** וּבְמוֹאָב אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ {פ}

יב כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן עֲשׂוֹת אֱדוֹם בִּנְקֹם

נָקָם לְבֵית יְהוּדָה וַיֶּאְשְׁמוּ אָשׁוֹם וְנִקְמוּ בָהֶם: **יג** לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְנָטֹתִי יָדִי עַל־
אֱדוֹם וְהִכְרַתִּי מִמֶּנָּה אָדָם וּבְהֵמָה וּנְתַתִּיהָ
חָרְבָּה מִתֵּימָן וּדְדָנָה בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ: **יד** וְנָתַתִּי אֶת־
נִקְמָתִי בֶּאֱדוֹם בְּיַד עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְעָשׂוּ בֶאֱדוֹם
כְּאַפִּי וְכַחֲמָתִי וְיָדְעוּ אֶת־נִקְמָתִי נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה: **טו** כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן עֲשׂוֹת
פְּלִשְׁתִּים בִּנְקָמָה וַיִּנָּקְמוּ נָקָם בְּשִׁאָט בְּנֶפֶשׁ
לְמַשְׁחֵית אֵיבַת עוֹלָם: **טז** לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה הִנְנִי נוֹטֶה יָדִי עַל־פְּלִשְׁתִּים וְהִכְרַתִּי אֶת־
כְּרֵתִים וְהַאֲבַדְתִּי אֶת־שְׁאֵרִית חוֹף
הַיָּם: **יז** וְעָשִׂיתִי בָם נְקָמוֹת גְּדֹלוֹת בְּתוֹכְחוֹת
חֵמָה וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי אֶת־נִקְמָתִי בָּם:
{פ}

יחזקאל פרק כו

א וַיְהִי בְּעַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה
דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** בֶּן־אָדָם יַעַן אֲשֶׁר־
אָמְרָה צֹר עַל־יְרוּשָׁלַ͏ִם הֶאָח נִשְׁבְּרָה דַּלְתוֹת
הָעַמִּים נָסַבָּה אֵלָי אִמְלְאָה הֻחָרְבָה: **ג** לָכֵן כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ צֹר וְהַעֲלֵיתִי עָלַיִךְ
גּוֹיִם רַבִּים כְּהַעֲלוֹת הַיָּם לְגַלָּיו: **ד** וְשִׁחֲתוּ חוֹמוֹת
צֹר וְהָרְסוּ מִגְדָּלֶיהָ וְסָחִיתִי עֲפָרָהּ מִמֶּנָּה וְנָתַתִּי
אוֹתָהּ לְצָחִיחַ סָּלַע: **ה** מִשְׁטַח חֲרָמִים תִּהְיֶה
בְּתוֹךְ הַיָּם כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהָיְתָה
לְבַז לַגּוֹיִם: **ו** וּבְנוֹתֶיהָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב
תֶּהָרַגְנָה וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה: {פ}
ז כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מֵבִיא אֶל־צֹר
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל מִצָּפוֹן מֶלֶךְ מְלָכִים בְּסוּס
וּבְרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים וְקָהָל וְעַם־רָב: **ח** בְּנוֹתַיִךְ
בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב יַהֲרֹג וְנָתַן עָלַיִךְ דָּיֵק וְשָׁפַךְ עָלַיִךְ
סֹלְלָה וְהֵקִים עָלַיִךְ צִנָּה: **ט** וּמְחִי קָבְלוֹ יִתֵּן
בְּחֹמוֹתָיִךְ וּמִגְדְּלֹתַיִךְ יִתֹּץ בְּחַרְבוֹתָיו: **י** מִשְׁפְעַת
סוּסָיו יְכַסֵּךְ אֲבָקָם מִקּוֹל פָּרָשׁ וְגַלְגַּל וָרֶכֶב
תִּרְעַשְׁנָה חוֹמוֹתַיִךְ בְּבֹאוֹ בִּשְׁעָרַיִךְ כִּמְבוֹאֵי עִיר
מְבֻקָּעָה: **יא** בְּפַרְסוֹת סוּסָיו יִרְמֹס אֶת־כָּל־
חוּצוֹתָיִךְ עַמֵּךְ בַּחֶרֶב יַהֲרֹג וּמַצְבוֹת עֻזֵּךְ לָאָרֶץ
תֵּרֵד: **יב** וְשָׁלְלוּ חֵילֵךְ וּבָזְזוּ רְכֻלָּתֵךְ וְהָרְסוּ
חוֹמוֹתַיִךְ וּבָתֵּי חֶמְדָּתֵךְ יִתֹּצוּ וַאֲבָנַיִךְ וְעֵצַיִךְ
וַעֲפָרֵךְ בְּתוֹךְ מַיִם יָשִׂימוּ: **יג** וְהִשְׁבַּתִּי הֲמוֹן
שִׁירָיִךְ וְקוֹל כִּנּוֹרַיִךְ לֹא יִשָּׁמַע עוֹד: **יד** וּנְתַתִּיךְ
לְצָחִיחַ סָּלַע מִשְׁטַח חֲרָמִים תִּהְיֶה לֹא תִבָּנֶה עוֹד
כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: {ס} **טו** כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לְצֹר הֲלֹא | מִקּוֹל מַפַּלְתֵּךְ
בֶּאֱנֹק חָלָל בֶּהָרֹג הָרֵג בְּתוֹכֵךְ יִרְעֲשׁוּ
הָאִיִּים: **טז** וְיָרְדּוּ מֵעַל כִּסְאוֹתָם כָּל נְשִׂיאֵי הַיָּם
וְהֵסִירוּ אֶת־מְעִילֵיהֶם וְאֶת־בִּגְדֵי רִקְמָתָם יִפְשָׁטוּ
חֲרָדוֹת | יִלְבָּשׁוּ עַל־הָאָרֶץ יֵשֵׁבוּ וְחָרְדוּ לְרִגְעִים
וְשָׁמְמוּ עָלָיִךְ: **יז** וְנָשְׂאוּ עָלַיִךְ קִינָה וְאָמְרוּ לָךְ
אֵיךְ אָבַדְתְּ נוֹשֶׁבֶת מִיַּמִּים הָעִיר הַהֻלָּלָה אֲשֶׁר
הָיְתָה חֲזָקָה בַּיָּם הִיא וְיוֹשְׁבֶיהָ אֲשֶׁר־נָתְנוּ
חִתִּיתָם לְכָל־יוֹשְׁבֶיהָ: **יח** עַתָּה יֶחֶרְדוּ הָאִיִּים בְּיוֹם
מַפַּלְתֵּךְ וְנִבְהֲלוּ הָאִיִּים אֲשֶׁר־בַּיָּם מִצֵּאתֵךְ:
{ס} **יט** כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּתִתִּי אֹתָךְ עִיר
נֶחֱרֶבֶת כֶּעָרִים אֲשֶׁר לֹא־נוֹשָׁבוּ בְּהַעֲלוֹת עָלַיִךְ
אֶת־תְּהוֹם וְכִסּוּךְ הַמַּיִם הָרַבִּים: **כ** וְהוֹרַדְתִּיךְ
אֶת־יוֹרְדֵי בוֹר אֶל־עַם עוֹלָם וְהוֹשַׁבְתִּיךְ בְּאֶרֶץ
תַּחְתִּיּוֹת כֶּחָרְבוֹת מֵעוֹלָם אֶת־יוֹרְדֵי בוֹר לְמַעַן
לֹא תֵשֵׁבִי וְנָתַתִּי צְבִי בְּאֶרֶץ חַיִּים: **כא** בַּלָּהוֹת

אֶתְּנֵךְ וְאֵינֵךְ וְתִבָּקְשִׁי וְלֹא־תִמָּצְאִי עוֹד לְעוֹלָם
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: {פ}

יחזקאל פרק כז

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** וְאַתָּה בֶן־אָדָם
שָׂא עַל־צֹר קִינָה: **ג** וְאָמַרְתָּ לְצֹור
הישבתי הַיֹּשֶׁבֶת עַל־מְבוֹאֹת יָם רֹכֶלֶת הָעַמִּים
אֶל־אִיִּים רַבִּים {ס} כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צֹור אַתְּ
אָמַרְתְּ אֲנִי כְלִילַת יֹפִי: **ד** בִּלֵב יַמִּים גְּבוּלָיִךְ בֹּנַיִךְ
כָּלְלוּ יָפְיֵךְ: **ה** בְּרוֹשִׁים מִשְׁנִיר בָּנוּ לָךְ אֵת כָּל־
לֻחֹתַיִם אֶרֶז מִלְּבָנוֹן לָקָחוּ לַעֲשׂוֹת תֹּרֶן
עָלָיִךְ: **ו** אַלּוֹנִים מִבָּשָׁן עָשׂוּ מִשּׁוֹטָיִךְ קַרְשֵׁךְ
עָשׂוּ־שֵׁן בַּת־אֲשֻׁרִים מֵאִיֵּי כִתִּים: **ז** שֵׁשׁ־בְּרִקְמָה
מִמִּצְרַיִם הָיָה מִפְרָשֵׂךְ לִהְיוֹת לָךְ לְנֵס תְּכֵלֶת
וְאַרְגָּמָן מֵאִיֵּי אֱלִישָׁה הָיָה מְכַסֵּךְ: **ח** יֹשְׁבֵי צִידוֹן
וְאַרְוָד הָיוּ שָׁטִים לָךְ חֲכָמַיִךְ צוֹר הָיוּ בָךְ הֵמָּה
חֹבְלָיִךְ: **ט** זִקְנֵי גְבַל וַחֲכָמֶיהָ הָיוּ בָךְ מַחֲזִיקֵי
בִדֵּקֵךְ כָּל־אֳנִיּוֹת הַיָּם וּמַלָּחֵיהֶם הָיוּ בָךְ לַעֲרֹב
מַעֲרָבֵךְ: **י** פָּרַס וְלוּד וּפוּט הָיוּ בְחֵילֵךְ אַנְשֵׁי
מִלְחַמְתֵּךְ מָגֵן וְכוֹבַע תָּלוּ־בָךְ הֵמָּה נָתְנוּ
הֲדָרֵךְ: **יא** בְּנֵי אַרְוַד וְחֵילֵךְ עַל־חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב
וְגַמָּדִים בְּמִגְדְּלוֹתַיִךְ הָיוּ שִׁלְטֵיהֶם תָּלוּ עַל־
חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב הֵמָּה כָּלְלוּ יָפְיֵךְ: **יב** תַּרְשִׁישׁ
סֹחֲרְתֵּךְ מֵרֹב כָּל־הוֹן בְּכֶסֶף בַּרְזֶל בְּדִיל וְעוֹפֶרֶת
נָתְנוּ עִזְבוֹנֵךְ: **יג** יָוָן תֻּבַל וָמֶשֶׁךְ הֵמָּה רֹכְלָיִךְ
בְּנֶפֶשׁ אָדָם וּכְלֵי נְחֹשֶׁת נָתְנוּ מַעֲרָבֵךְ: **יד** מִבֵּית
תּוֹגַרְמָה סוּסִים וּפָרָשִׁים וּפְרָדִים נָתְנוּ
עִזְבוֹנֵךְ: **טו** בְּנֵי דְדָן רֹכְלָיִךְ אִיִּים רַבִּים סְחֹרֶת
יָדֵךְ קַרְנוֹת שֵׁן והובנם וְהָבְנִים הֵשִׁיבוּ
אִשְׁכָּרֵךְ: **טז** אֲרָם סֹחֲרְתֵּךְ מֵרֹב מַעֲשַׂיִךְ בְּנֹפֶךְ
אַרְגָּמָן וְרִקְמָה וּבוּץ וְרָאמֹת וְכַדְכֹּד נָתְנוּ
בְּעִזְבוֹנֵךְ: **יז** יְהוּדָה וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵמָּה רֹכְלָיִךְ
בְּחִטֵּי מִנִּית וּפַנַּג וּדְבַשׁ וָשֶׁמֶן וְצֳרִי נָתְנוּ
מַעֲרָבֵךְ: **יח** דַּמֶּשֶׂק סֹחַרְתֵּךְ בְּרֹב מַעֲשַׂיִךְ מֵרֹב
כָּל־הוֹן בְּיֵין חֶלְבּוֹן וְצֶמֶר צָחַר: **יט** וְדָן וְיָוָן מְאוּזָּל
בְּעִזְבוֹנַיִךְ נָתָנוּ בַּרְזֶל עָשׂוּת קִדָּה וְקָנֶה בְּמַעֲרָבֵךְ
הָיָה: **כ** דְּדָן רֹכַלְתֵּךְ בְּבִגְדֵי־חֹפֶשׂ
לִרְכְבָה: **כא** עֲרַב וְכָל־נְשִׂיאֵי קֵדָר הֵמָּה סֹחֲרֵי
יָדֶךָ בְּכָרִים וְאֵילִם וַעַתּוּדִים בָּם סֹחֲרָיִךְ: **כב** רֹכְלֵי
שְׁבָא וְרַעְמָה הֵמָּה רֹכְלָיִךְ בְּרֹאשׁ כָּל־בֹּשֶׂם
וּבְכָל־אֶבֶן יְקָרָה וְזָהָב נָתְנוּ עִזְבוֹנֵךְ: **כג** חָרָן
וְכַנֵּה וָעֶדֶן רֹכְלֵי שְׁבָא אַשּׁוּר כִּלְמַד
רֹכַלְתֵּךְ: **כד** הֵמָּה רֹכְלַיִךְ בְּמַכְלֻלִים בִּגְלוֹמֵי
תְּכֵלֶת וְרִקְמָה וּבְגַנְזֵי בְרֹמִים בַּחֲבָלִים חֲבֻשִׁים
וַאֲרָזִים בְּמַרְכֻלְתֵּךְ: **כה** אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ שָׁרוֹתַיִךְ
מַעֲרָבֵךְ וַתִּמָּלְאִי וַתִּכְבְּדִי מְאֹד בְּלֵב
יַמִּים: **כו** בְּמַיִם רַבִּים הֱבִאוּךְ הַשָּׁטִים אֹתָךְ רוּחַ
הַקָּדִים שְׁבָרֵךְ בְּלֵב יַמִּים: **כז** הוֹנֵךְ וְעִזְבוֹנַיִךְ
מַעֲרָבֵּךְ מַלָּחַיִךְ וְחֹבְלָיִךְ מַחֲזִיקֵי בִדֵּקֵךְ וְעֹרְבֵי
מַעֲרָבֵךְ וְכָל־אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֵּךְ אֲשֶׁר־בָּךְ וּבְכָל־
קְהָלֵךְ אֲשֶׁר בְּתוֹכֵךְ יִפְּלוּ בְּלֵב יַמִּים בְּיוֹם
מַפַּלְתֵּךְ: **כח** לְקוֹל זַעֲקַת חֹבְלָיִךְ יִרְעֲשׁוּ
מִגְרָשׁוֹת: **כט** וְיָרְדוּ מֵאֳנִיֹּותֵיהֶם כָּל תֹּפְשֵׂי
מָשׁוֹט מַלָּחִים כֹּל חִבְלֵי הַיָּם אֶל־הָאָרֶץ
יַעֲמֹדוּ: **ל** וְהִשְׁמִיעוּ עָלַיִךְ בְּקוֹלָם וְיִזְעֲקוּ מָרָה
וְיַעֲלוּ עָפָר עַל־רָאשֵׁיהֶם בָּאֵפֶר
יִתְפַּלָּשׁוּ: **לא** וְהִקְרִיחוּ אֵלַיִךְ קָרְחָה וְחָגְרוּ שַׂקִּים
וּבָכוּ אֵלַיִךְ בְּמַר־נֶפֶשׁ מִסְפֵּד מָר: **לב** וְנָשְׂאוּ
אֵלַיִךְ בְּנִיהֶם קִינָה וְקוֹנְנוּ עָלָיִךְ מִי כְצוֹר כִּדְמָה
בְּתוֹךְ הַיָּם: **לג** בְּצֵאת עִזְבוֹנַיִךְ מִיַּמִּים הִשְׂבַּעַתְּ

עַמִּים רַבִּים בְּרֹב הוֹנֵךְ וּמַעֲרָבַיִךְ הֶעֱשַׁרְתְּ מַלְכֵי־
אֶרֶץ: **לד** עֵת נִשְׁבֶּרֶת מִמַּיִם בְּמַעֲמַקֵּי־מָיִם
מַעֲרָבֵךְ וְכָל־קְהָלֵךְ בְּתוֹכֵךְ נָפָלוּ: **לה** כָּל יֹשְׁבֵי
הָאִיִּים שָׁמְמוּ עָלָיִךְ וּמַלְכֵיהֶם שָׂעֲרוּ שַׂעַר רָעֲמוּ
פָּנִים: **לו** סֹחֲרִים בָּעַמִּים שָׁרְקוּ עָלָיִךְ בַּלָּהוֹת
הָיִית וְאֵינֵךְ עַד־עוֹלָם: {פ}

יחזקאל פרק כח

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** בֶּן־אָדָם אֱמֹר
לִנְגִיד צֹר כֹּה־אָמַר | אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן גָּבַהּ לִבְּךָ
וַתֹּאמֶר אֵל אָנִי מוֹשַׁב אֱלֹהִים יָשַׁבְתִּי בְּלֵב יַמִּים
וְאַתָּה אָדָם וְלֹא־אֵל וַתִּתֵּן לִבְּךָ כְּלֵב
אֱלֹהִים: **ג** הִנֵּה חָכָם אַתָּה מדנאל מִדָּנִיֵּאל כָּל־
סָתוּם לֹא עֲמָמוּךָ: **ד** בְּחָכְמָתְךָ וּבִתְבוּנָתְךָ עָשִׂיתָ
לְךָ חַיִל וַתַּעַשׂ זָהָב וָכֶסֶף בְּאוֹצְרוֹתֶיךָ: **ה** בְּרֹב
חָכְמָתְךָ בִּרְכֻלָּתְךָ הִרְבֵּיתָ חֵילֶךָ וַיִּגְבַּהּ לִבֶּךָ
בְּחֵילֶךָ: {ס} **ו** לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן תִּתְּךָ
אֶת־לִבְּךָ כְּלֵב אֱלֹהִים: **ז** לָכֵן הִנְנִי מֵבִיא עָלֶיךָ
זָרִים עָרִיצֵי גּוֹיִם וְהֵרֵיקוּ חַרְבוֹתָם עַל־יְפִי
חָכְמָתֶךָ וְחִלְּלוּ יִפְעָתֶךָ: **ח** לַשַּׁחַת יוֹרִדוּךָ וָמַתָּה
מְמוֹתֵי חָלָל בְּלֵב יַמִּים: **ט** הֶאָמֹר תֹּאמַר אֱלֹהִים
אָנִי לִפְנֵי הֹרְגֶךָ וְאַתָּה אָדָם וְלֹא־אֵל בְּיַד
מְחַלְלֶיךָ: **י** מוֹתֵי עֲרֵלִים תָּמוּת בְּיַד־זָרִים כִּי אֲנִי
דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: {פ}
יא וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **יב** בֶּן־אָדָם שָׂא
קִינָה עַל־מֶלֶךְ צֹור וְאָמַרְתָּ לּוֹ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה אַתָּה חוֹתֵם תָּכְנִית מָלֵא חָכְמָה וּכְלִיל
יֹפִי: **יג** בְּעֵדֶן גַּן־אֱלֹהִים הָיִיתָ כָּל־אֶבֶן יְקָרָה
מְסֻכָתְךָ אֹדֶם פִּטְדָה וְיָהֲלֹם תַּרְשִׁישׁ שֹׁהַם וְיָשְׁפֵּה
סַפִּיר נֹפֶךְ וּבָרֶקֶת וְזָהָב מְלֶאכֶת תֻּפֶּיךָ וּנְקָבֶיךָ
בָּךְ בְּיוֹם הִבָּרְאֲךָ כּוֹנָנוּ: **יד** אַתְּ־כְּרוּב מִמְשַׁח
הַסּוֹכֵךְ וּנְתַתִּיךָ בְּהַר קֹדֶשׁ אֱלֹהִים הָיִיתָ בְּתוֹךְ
אַבְנֵי־אֵשׁ הִתְהַלָּכְתָּ: **טו** תָּמִים אַתָּה בִּדְרָכֶיךָ
מִיּוֹם הִבָּרְאֲךָ עַד־נִמְצְאָה עַוְלָתָה בָּךְ: **טז** בְּרֹב
רְכֻלָּתְךָ מָלְאוּ תוֹכְךָ חָמָס וַתֶּחֱטָא וָאֲחַלֶּלְךָ מֵהַר
אֱלֹהִים וָאַבֶּדְךָ כְּרוּב הַסֹּכֵךְ מִתּוֹךְ אַבְנֵי־
אֵשׁ: **יז** גָּבְהָה לִבְּךָ בְּיָפְיֶךָ שִׁחַתָּ חָכְמָתְךָ עַל־
יְפִעָתֶךָ עַל־אֶרֶץ הִשְׁלַכְתִּיךָ לִפְנֵי מְלָכִים נְתַתִּיךָ
לְרַאֲוָה בָּךְ: **יח** מֵרֹב עֲוֹנֶיךָ בְּעֶוֶל רְכֻלָּתְךָ חִלַּלְתָּ
מִקְדָּשֶׁיךָ וָאוֹצֵא־אֵשׁ מִתּוֹכְךָ הִיא אֲכָלַתְךָ וָאֶתְּנְךָ
לְאֵפֶר עַל־הָאָרֶץ לְעֵינֵי כָּל־רֹאֶיךָ: **יט** כָּל־יוֹדְעֶיךָ
בָּעַמִּים שָׁמְמוּ עָלֶיךָ בַּלָּהוֹת הָיִיתָ וְאֵינְךָ עַד־
עוֹלָם: {פ}
כ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **כא** בֶּן־אָדָם שִׂים
פָּנֶיךָ אֶל־צִידוֹן וְהִנָּבֵא עָלֶיהָ: **כב** וְאָמַרְתָּ כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ צִידוֹן וְנִכְבַּדְתִּי
בְתוֹכֵךְ וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בַּעֲשׂוֹתִי בָהּ שְׁפָטִים
וְנִקְדַּשְׁתִּי בָהּ: **כג** וְשִׁלַּחְתִּי־בָהּ דֶּבֶר וָדָם
בְּחוּצוֹתֶיהָ וְנִפְלַל חָלָל בְּתוֹכָהּ בְּחֶרֶב עָלֶיהָ
מִסָּבִיב וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה: **כד** וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד
לְבֵית יִשְׂרָאֵל סִלּוֹן מַמְאִיר וְקוֹץ מַכְאֵב מִכֹּל
סְבִיבוֹתָם הַשָּׂאטִים אוֹתָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי אֲדֹנָי
יְהוִה: {פ}
כה כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּקַבְּצִי | אֶת־בֵּית
יִשְׂרָאֵל מִן־הָעַמִּים אֲשֶׁר נָפֹצוּ בָם וְנִקְדַּשְׁתִּי בָם
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם וְיָשְׁבוּ עַל־אַדְמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי
לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב: **כו** וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ לָבֶטַח וּבָנוּ בָתִּים
וְנָטְעוּ כְרָמִים וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח בַּעֲשׂוֹתִי שְׁפָטִים בְּכֹל
הַשָּׂאטִים אֹתָם מִסְּבִיבוֹתָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם: {פ}

הודפס לזכות

ליאל ז׳אן בן אהובה

וחנה בת לאה מרים

ברכה והצלחה נחת

דקדושא וזרע של קיימא.

ולזכות

אייל בן חנה ועדי בת

לאה מרים

ברכה והצלחה נחת

דקדושא וזרע של קיימא

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת ראה

יום **ראשון**	**כג** / **17**	**לימוד יומי:** **בבלי:** עבודה זרה ס' **ירושלמי:** כתובות נ"א **תוספתא:** קרבנות י **נ"ך:** יחזקאל כב **משניות:** אהלות יג **זהר:** חלק ב עמ' תכט-תל	**עלות השחר** (72 דק) ... 4:45 | **סו"ז תפילה** ..... 10:29 **נץ החמה** ..... 6:03 | **חצות היום** ..... 12:42 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:33 | **שקיעה** ..... 7:20 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:22 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 8:33
יום **שני**	**כד** / **18**	**לימוד יומי:** **בבלי:** עבודה זרה ס"א **ירושלמי:** כתובות נ"ב **תוספתא:** קרבנות י"א **נ"ך:** יחזקאל כג **משניות:** אהלות יד **זהר:** חלק ב עמ' תלא-תלב	**עלות השחר** (72 דק) ... 4:46 | **סו"ז תפילה** ..... 10:29 **נץ החמה** ..... 6:04 | **חצות היום** ..... 12:42 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:34 | **שקיעה** ..... 7:19 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:23 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 8:32
יום **שלישי**	**כה** / **19**	**לימוד יומי:** **בבלי:** עבודה זרה ס"ב **ירושלמי:** כתובות נ"ג **תוספתא:** קרבנות י"ב **נ"ך:** יחזקאל כד **משניות:** אהלות טו **זהר:** חלק ב עמ' תלג-תלד	**עלות השחר** (72 דק) ... 4:47 | **סו"ז תפילה** ..... 10:29 **נץ החמה** ..... 6:04 | **חצות היום** ..... 12:42 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:34 | **שקיעה** ..... 7:17 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:23 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 8:30
יום **רביעי**	**כו** / **20**	**לימוד יומי:** **בבלי:** עבודה זרה ס"ג **ירושלמי:** כתובות נ"ד **תוספתא:** קרבנות י"ג **נ"ך:** יחזקאל כה **משניות:** אהלות טז **זהר:** חלק ב עמ' תלה-תלו	**עלות השחר** (72 דק) ... 4:48 | **סו"ז תפילה** ..... 10:29 **נץ החמה** ..... 6:05 | **חצות היום** ..... 12:41 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:34 | **שקיעה** ..... 7:16 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:23 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 8:29
יום **חמישי**	**כז** / **21**	**לימוד יומי:** **בבלי:** עבודה זרה ס"ד **ירושלמי:** כתובות נ"ה **תוספתא:** מנחות א **נ"ך:** יחזקאל כו **משניות:** אהלות יז **זהר:** חלק ב עמ' תלו-תלח	**יום כיפור קטן מוקדם** **עלות השחר** (72 דק) ... 4:48 | **סו"ז תפילה** ..... 10:29 **נץ החמה** ..... 6:06 | **חצות היום** ..... 12:41 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:35 | **שקיעה** ..... 7:15 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:23 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 8:28
יום **שישי**	**כח** / **22**	**לימוד יומי:** **בבלי:** עבודה זרה ס"ה **ירושלמי:** כתובות נ"ו **תוספתא:** מנחות ב **נ"ך:** יחזקאל כז **משניות:** אהלות יח **זהר:** חלק ב עמ' תלט-תמ	**עלות השחר** (72 דק) ... 4:49 | **סו"ז תפילה** ..... 10:29 **נץ החמה** ..... 6:06 | **חצות היום** ..... 12:41 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:35 | **שקיעה** ..... 7:14 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:24 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 8:27 **הדלקת נרות** (40 דק): **6:34** (20 דק): **6:54**
שב"ק	**כט** / **23**	**לימוד יומי:** **בבלי:** עבודה זרה ס"ו **ירושלמי:** כתובות נ"ז **תוספתא:** מנחות ג **נ"ך:** יחזקאל כח **משניות:** נגעים א **זהר:** חלק ב עמ' תמא-תמב	**שבת קודש פרשת ראה, מברכין חודש אלול, ערב ראש חודש** **עלות השחר** (72 דק) ... 4:50 | **סו"ז תפילה** ..... 10:29 **נץ החמה** ..... 6:07 | **חצות היום** ..... 12:41 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:35 | **שקיעה** ..... 7:13 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:24 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 8:26 **מוצש"ק לשיטת ר"ת: 8:26**

מולד חודש אלול יהיה במוצש"ק בשעה 11, 26 דקות ו 6 חלקים

מוֹהֲרָא"שׁ הַקָּדוֹשׁ זי"ע הָיָה רָגִיל לוֹמַר: "כְּשֵׁם שֶׁיֵּשׁ דֶּרֶךְ לְהִכָּנֵס לְצָרָה, כֵּן יֵשׁ דֶּרֶךְ לָצֵאת מִמֶּנָּה", אֵין כָּזֶה דָּבָר שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לָצֵאת, רַק צְרִיכִים לִמְצֹא אֶת הַפְּתָחִים שֶׁדַּרְכָּם יוּכַל לָצֵאת... (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)